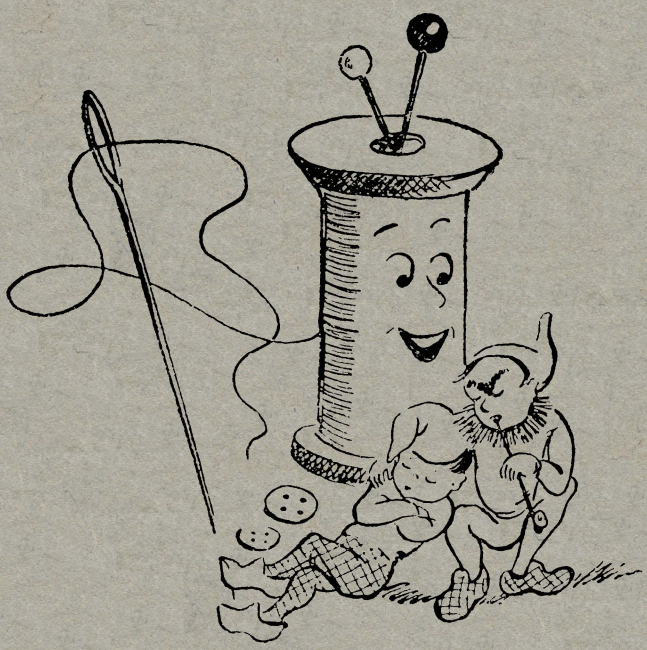
ANONYMUS KIS KÖNYVTÁRA
II

TÖRÖK SÁNDOR

Kököjszi és Bobojsza

ANONYMUS - ROMA

KÖKÖJSZI ÉS BOBOJSZA

Furcsa történet

Egészen kicsi Gyerekeknek és egészen nagy Felnőtteknek
elmondja

TÖRÖK SÁNDOR

ANONYMUS - ROMA

A rajzok

G. DADÁNYI ÉVA és MÁDAY GRÉTE

munkái

*

Első kiadás: Budapest, 1947, Révai.

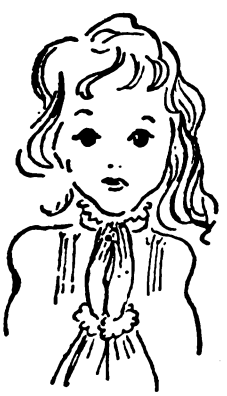
Tip. «ARS-GRAF» - Roma, Via Banchi Vecchi, 12 - Telef. 52.576 - Luglio 1953

ELSŐ FEJEZET

Kököjszi és Bobojsza elindulnak a földre

Ez az egész dolog úgy kezdődött, hogy a jó Isten körülnézett a földön: hová kellene egy kisgyereket küldeni? Ez szokása a jó Istennek. Időről-időre alá szokott pillantani, végignézi a nagy városokat és a kis falvakat, benéz a leghatalmasabb palotába és a legpicinyebb kunyhóba is, kutatja, hol van az a néni meg az a bácsi, akik szívesen fogadnának egy kisgyereket. Mert akárhová nem küld a jó Isten kisgyereket. Csak oda, ahol egészen biztosan megbecsülik. Mindíg talál egy-egy jó helyet, s akkor az a néni és az a bácsi, akiket kiválasztott, már nem néni és bácsi többé, hanem az égből leküldött kisgyereknek Anyja és Apja.

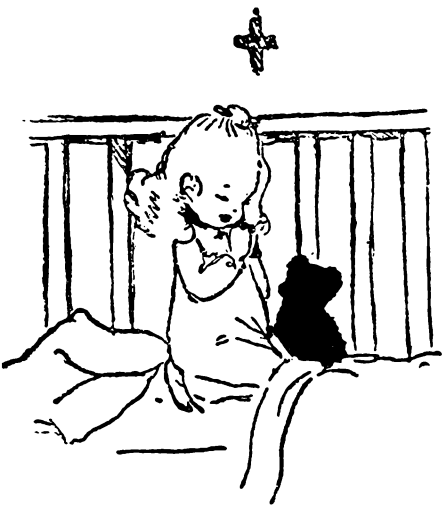
Mármost, hogy miért küldi le a jó Isten a kisgyerekeket? Azért, mert Ő nagyon szereti hallgatni, amint ezek a kisfiúk és lányok nevetgélnek meg sírnak idelent. Szereti hallgatni, amint ezek a gyerekek azt mondják a kiválasztott néninek és bácsinak: Anyja!... Apja!... Nagyon szereti hallgatni azt is, amint ezek a kisfiúk és kislányok esténként szólnak Hozzá. Azt mondják: Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem — De a Tied nyitva, Atyám, amíg alszom, vigyázz reám — Vigyázz édes szüleimre, meg az én kis testvéremre — Mikor a nap újra felkel, csókolhassunk egymást reggel — hiszen tudjátok az imát! — nahát ezt igen - igen szereti a jó Isten s mikor ti esténként ezt mondjátok, mindíg egészen előrehajlik a városok és falvak felé, úgy hallgatja. Valamennyiteknek még a hangját is megismeri külön-külön, s gyakran előfordul, hogy odaszól az angyaloknak, akik körülállják: halljátok, ez Péterke volt! Pszt... ez meg Zsuzsi... milyen szépen tudja mondani! Nézd, az a csirkefogó az meg tréfát csinál belőle, na majd adok

„Én Istenem, jó Istenem . . ."

neked, te haszontalan! — s az ilyen gyerek aztán azon az éjszakán nem álmodik szépet.

Isten pillantása hát végigszaladt most az egész égen. Átfutott a forró napon, a hideg holdon, a fényes csillagokon, keresztülfúrta a felhőket meg a ködöt... s egyszerre csak ott is volt egy kis lakásban, ahol vacsora után együtt ült egy néni meg egy bácsi. Szép kis lakás volt ez, az bizonyos. Volt itt minden, semmi kétség. Két takaros szoba, képek a falon, szőnyegek a padlón. Az egyik szobában még egy kisebb zongora is, és sok-sok képes- meg más könyv. Az elülső szobát üvegfal választotta el az előszobától, onnan meg a konyhába lehetett nyitni, ahol mindenféle finom ételeket főztek. A konyha mellett kis kamra is volt és a polcokon befőttek, szilva- meg eperlekvár és egy rúdon két sonka meg egy tábla szalonna és három szál kolbász. Minden volt itt, mondom. És mégis... ezen az estén, amint az Isten pillantása ideért, valahogy... nem találták a helyüket a néni meg a bácsi, akiké ez a sok szép holmi volt. Bementek a másik szobába... aztán visszajöttek emide... leültek, felálltak, kimentek a konyhába, benéztek a kamrába is.

„Pszt... ez meg Zsuzsi..."

— Hiába... — mondta a néni — valami hiányzik innen.

— Igen, — mondta a bácsi is — valami hiányzik.

A jó Isten meg kerekre nyitotta a szemét, — ők persze nem látták — de egyszerre mégis megtudták, hogy mi hiányzik, megtudták mind a ketten és a bácsi ki is mondta:

— Egy kisgyerek kellene ide!

És most jól figyeljetek! Amíg idelent, ebben a lakásban ez történt, azalatt fönt, az égben is csudálatos dolgok történtek. Érdemes meghallgatni, nagyon kevesen tudnak erről. Hát először is éppen esett az eső. Mindenütt esett, így hát ugyancsak zuhogott a körül a bárányfelhő körül is, ahol a törpék szállása volt. Mert — szinte elfelejtettem mondani, holott ez nagyon fontos ám ebben a történetben — az ég egy részén kis törpék laknak, akiket le szokott küldeni a jó Isten, hogy játsszanak a gyerekekkel. Ezek a törpék láthatatlanok a felnőttek előtt, csak a kisfiúk és lányok előtt mutatkoznak meg. Nagy, meglett emberek nemigen találkoznak ilyen törpével, vagy legalább is ritkábban, de a kisgyerekek annál gyakrabban.

Hát, mondom, esett az eső a törpebirodalomban, mintha dézsából

öntötték volna. Az egész udvar — akkora udvara van a törpék házának, mint egy fél narancshéj, talán valamivel nagyobb — tele vízzel az udvar. Rohantak haza a kis törpék az ég minden tájáról. Az egyik az indiai csillagok felől érkezett és már csak úgy tudott felmászni a lépcsőre, hogy a házmesterük nagy ügyesen kilenc mákszemet rakott a vizbe. Azon keresztbe fektette egy angyal elhullajtott szempilláját s ezen a hídon aztán nagy tüsszögve, rázva magáról a vizet, megérkezett a törpe. Csak úgy lihegett.

A törpék fejedelme — ez is olyan volt, mint a többi, csak egy jó fejjel kisebb — esernyőjét maga fölé tartva, a ház tornyának tetején állott. Akkora esernyője volt, mint egy gombostűnek a feje. Állott a torony tetején és vizsgálgatta, hogy mi történik, nem kell-e valahová alákülde-ni egyet-kettőt a törpék közül. Mert ugyebár, valahányszor lent a földön gyerek születik, lejön hozzá egy-két törpe az égből, hogy mulattassa a kicsit. Amint ott áll a törpék fejedelme a toronyban, hát látja, hogy a jó Isten szemepillantása elindul és helyet keres odalent egy kisgyerek számára. Hopp, már meg is találta!... Ebben a pillanatban mondták odalent a néni meg a bácsi, hogy "egy kisgyerek kellene ide!".

A törpék fejedelme

— Nosza, — kiabálta a törpék fejedelme — hóha hé, ki a soros? Indulni kell!

Lent a kapuban állott a strázsa. Akkora volt ez a kapu, mint egy jókora almamag. A strázsa meg a kiáltásra elővette a nagy kapcsoskönyvet, — olyan nehéz volt ez a könyv, mint egy fecskesóhajtás, képzeljétek! — s kiolvasta belőle a két kis törpe nevét, akiknek indulni kell alá a földre. Kököjszinek hívták az egyiket, Bobojszának a másikat. Felkiabált a strázsa a toronyba:

— Kedves fejedelem! Kököjszi és Bobojsza a sorosak!

— Kerítsd elé Kököjszit és Bobojszát, hol vannak?

Vakarta a fejét a strázsa — nyomta nagyon a pilleszárnysisak — hol lehet ez a két csibész? Tudni kell ugyanis, hogy éppen Kököjszi és Bobojsza volt a két legtréfásabb törpe az egész birodalomban. Főként

Kököjszi. Bobojsza már mérgesebb természetű volt, de azért ő is hajlott a nevetgélésre. Kököjszinek a hangja vékony volt, mint az ezüst csöngőé, Bobojsza hangja meg vastag, mint az öregharangé. Kököjszinek mindig nevetett a szeme, Bobojsza meg szeretett néha haragosan nézni. Kököjszinek kevesebb volt a szakálla és kisebb a hegyes sapkája, Bobojsza torzonborz szakállat viselt és nagy, csúcsos süveget. De hol vannak?

— Kököjszi, Bobojsza! — kiabált a strázsa. — A fejedelem vár. Indulni kell a földre!

Bújócskát játszottunk . . ."

— Kököjszi, Boboisza! — kiabálta a fejedelem is a toronyból. — Bujjatok elé, indulni kell a földre, gyerek születik!

Már az összes törpék mind kiabálták: hé, Kököjszi, hé, Bobojsza, merre vagytok? — mikor nagy vigyorogva előbújtak azok egy szalmaszálból:

— Itt vagyunk, bujócskát játszottunk, kukucs!

— Szép dolog, mondhatom, — szidta őket a fejedelem — bujócskát játszani, mikor tudjátok, hogy sorosak vagytok! Minden pillanatban lenézhet a jó Isten a földre és akkor indulni kell. Na de, nem veszekszem veletek. Odanézzetek — és a jó Isten pillantására mutatott a fejedelem — menjetek le a földre!

— Igenis! — mondta Kököjszi vékonyan.

— Igenis! — modta Bobojsza vastagon s futottak be a házba, feltarisznyáztak mindent, amit ilyen utakra a törpék vinni szoktak. Egy jókora láda mindenféle álmot vittek magukkal, meg egy csomó nótát és mesét, hátizsákban.

„Kukucs! . . ."

Az eső közben elállott s szivárvány hajolt végig az ég és a föld között. A fejedelem kiabált föntről:

— Siessetek már!

A strázsa is kiabálta:

— Siessetek!

— Sietünk, sietünk! — kiabálta vissza Kököjszi vékonyan.

— Jó, jó, sietünk! — kiabálta Bobojsza is vastagon.

— Rakjátok, rakjátok! — sürgette őket a raktáros törpe, aki itt az álmokat, nótákat és meséket számontartotta. — Nesze, még fér a zsebedbe! — és egy marék vidám álmot dobott oda Kököjszinek. — Nesze, még ez is! — és egy sapkára való zümmögő kis nótát vetett Bobojszának. — Csak vigyázzatok, össze ne törjön semmi az úton.

— Vigyázunk — mondta Kököjszi vékonyan.

— Vigyázunk, vigyázunk, ne morogj! — mondta vastagon Bobojsza.

Sietve megköszönték a raktáros törpe fáradságát, aláírták a raktárkönyvet, az volt az elismervényben: mi alulírott törpék, Kököjszi és Bobojsza, elismerjük, hogy átvettünk kilencmillió álmot, tizenegy millió nótát és hatvannégyezer mesét — s kezet fogtak a raktárossal.

Felrohantak a fejedelemhez, aki elbúcsúzott tőlük.

— Kököjszi és Bobojsza, — mondta nagyon komolyan — tudjátok, mit kell tennetek! Törpei hatalmatoknál fogva nektek kell gondoskodni arról, hogy odalent a kicsinek, akinek még neve sincs, öröme teljék az életében. Megértettétek?

— Megértettük, kedves fejedelem! — mondta vékonyan Kököjszi.

— Megértettük, kedves fejedelem! — mondta Bobojsza vastagon.

A fejedelem kétfelől arcon csókolta őket és egyúttal a fülükbe súgta, hogy mi legyen a kisgyerek neve. Ezek bólintottak:

— Mindent megteszünk! — s elvágtattak.

És ó jaj... mi történt! A délutáni szellővel kellett volna nekik a földre utazni és hát a két csibész nem lekéste az utolsó szellőt? Az orruk előtt futott ki a szellő a pályaudvarról. Most ott álltak a törpék az állomáson és kétségbeesve kiabáltak oda az állomásfőnöknek: — Főnök úr! — vékonyan Kököjszi, vastagon Bobojsza. — Drága főnök úr, több szellő ma nem indul?

— Bizony nem!

Tyűh, mi lesz most? Akkor meglátta Kököjszi a szivárványt. Hopp! — kacsintott Bobojszának. Jól értették ők egymást, nem sok szó kellett hozzá. Bobojsza is kacsintott a szivárványra: hát ezért csak nem haragszik meg a jó Isten!... — Persze, hogy nem.

Sietve eloldottak a szivárványból néhány szálat, — kéket, vöröset, sárgát, zöldet, minden színből egy-egy kis fonalat — összesodorták s hajrá, lecsúsztak rajta a földre. Még daloltak is nagyfennen, Kököjszi vékonyan, Bobojsza vastagon:

Repülünk a felhőkön át,
Lirum-lárum, senki se lát!
Egy kisgyerek elé megyünk,
Jó lesz neki s jó lesz nekünk.
Ládánk tele... álom, nóta
Csudamesék, ezer móka!
Végigszáguldunk az égen,
Bukfencezünk nadrágféken!

Zsupsz! — robogott alá a két pici törpe, csak úgy füstölt az a láthatatlan kis fenekük.

MÁSODIK FEJEZET

Várják Andrist idelent, a földön

Nahát, eddig már volnánk. De most jön még csak a neheze!

Nem kicsi munka várt idelent, a földön a két pirinkó törpére, a vékonyhangú Kököjszire és a vastaghangú Bobojszára.

Ők nem szoktak becsöngetni a házakba vagy kopogni, mint a postás bácsi és más meglett földi emberek, dehogyis! S a töméntelen sok holmival, amit hoztak, nem suhanhattak át a falakon, ahogyan egyébként szoktak. Hanem lent az ajtó és a küszöb között találtak egy kis hasadékot. De — ilyen szerencsétlenség! — egy porszem szorult bele a hasadékba. Hohó, de Kököjszit és Bobojszát sem a gólya költötte ám! Nem estek kétségbe, hiszen ott a ládájukban, meg a hátizsákjukban, a tömérdek mindenféle szerszám. Elő a csákányt, ásót, lapátot! Egy-kettőre elhengergették onnan az óriási porszemet, szabaddá tették az utat s ezen a küszöbalatti alagúton át besétáltak a lakásba.

Nem először jártak már ők a földön ilyen szép és fontos megbízatással, hogy szállást csináljanak egy-egy kisgyereknek. Sokat tapasztalt két kis törpe volt Kököjszi és Bobojsza. És mégis... most is, mint mindig, ha már idáig eljutottak, összeszorult az a csöpp szívük. Itt álltak a nagy munka előtt. Idegen, földi lakásban, óriás, felnőtt emberek között. S Isten szemének pillantását, mely idáig vezette őket, most nem látták már. De ez a szorongás nem sokáig tartott.

— Gyerünk, komám! — mondta vastagon Bobojsza.

— Munkára! — mondta Kököjszi vékonyan, s először is a szivárványkötelet, melyen ideutaztak, behúzták maguk után a küszöb hasadékán. Szépen összegöngyölgették karikába és eltették a ládájukba, arra még szükség lehet.

Aztán óvatosan, lábujjhegyen végigjárták a lakást. Apróra megnézték mind a két szobát, a konyhát, kamrát, mindent. Persze motozásukból a lakás gazdái — a néni meg a bácsi, az eljövendő kisgyerek Anyja és Apja — nem vettek észre semmit. Mármint úgy értsétek ezt, hogy nem látták őket a szemükkel és nem hallották a fülükkel. Hát hogyan is látták vagy hallották volna... két ilyen csöppnyi törpét, akik még hozzá akkor tudnak láthatatlanokká válni, amikor csak akarnak. Mondom, nem látták vagy hallották őket, de mégis a törpék jövés-menésétől megtelt a lakás, a két szoba, konyha, kamra, minden, és ők ketten, a néni és a bácsi most már egyre többet gondoltak a kisgyerekre, aki majd az övék lesz.

Persze ez nem ment egy nap alatt, sem kettő alatt, az ilyesmihez idő kell. Hosszú, hosszú ideig tartott, míg a két kis törpe kihallgathatta minden sóhajtásukat, megleshette minden gondolatukat és láthatta: na bizony, ezek csakugyan nagyon szeretnének egy kisgyereket.

A néni meg a bácsi nem is sejthették, hogy a jó Isten akaratából a törpék fejedelmének két alattvalója sürgölődik, forgolódik körülöttük. Míg ők aludtak, a két törpe titkos utakon belopódzott a szívük közepébe és pöttynyi kis ceruzákkal felrajzolták oda, hogy milyen lesz a kisgyerekük. Ilyen csudálatos ceruzát minden törpének ad odafönt a raktáros törpe. Varázserejű ceruzák ezek — külön szekrényben őrzik odafönt — s mindegyiknek a hegyét megpuszilta a jó Isten, azért lehet vele ilyen fínoman rajzolni.

Mikor aztán felébredtek, azt mondták:

— Megálmodtam, hogy milyen lesz a kicsi.

— Te is? Én is...

— Nahát, ez csodálatos!

Bizony csodálatos. De még csodálatosabb, hogy minden kisgyerek csak ugyan pontosan olyan lesz, amilyennek Anyja, Apja megálmodják. Amilyennek a kis törpék a szívükbe rajzolják őket.

— Csodálatos, csodálatos! — mondta a néni és a bácsi; a két kis törpe meg kuncogott egy paplangomb alatt. Eltették a ceruzáikat aztán. Azzal be kell számolni odafönt, drága holmi. Majd ha sok használt ceruza összegyülik, a fejedelem elviszi azokat a jó Istenhez, aki ismét megpuszilja a ceruzákat és akkor megint lehet velük rajzolni. Mindig csak egyet. Az Isten minden csókja nyomán más és másféle gyerek születik. Kettő sincs egyforma és mégis mind hasonlít, mert hiszen mindegyik egyformán magán viseli a jó Isten csókját. Erre aztán nagyon kell vigyázni egész életünkön át. Bizony, semmi sincs hiába, minden el van rendezve ezen a világon.

Kököjszi és Bobojsza eltették hát a ceruzákat és nekiláttak nappali munkájuknak. Varázshatalmuknál fogva bebújt Apja nyelve alá Bobojsza és akkor Apja egyszerre csak azt mondta: itt lesz a kis ágya... amoda meg egy fehér szekrényt csináltatok!...

Ám Kököjszi se volt rest, ő meg Anyja ajakára szállott és akkor Anyja azt mondta: holnap elkezdem hímezni a bölcső-takaróját.

Egyre többet beszéltek a kisgyerekről, aki majd lesz, egyre, egyre többet, s így aztán ha még nem volt is itt, — még nem futkározott, sírt és nevetett a lakásban — de már megtelt vele a két szoba, a konyha, kamra, minden. Ezt mindig így csinálják a törpék, azért van az, hogy mire a gyerek csakugyan megjön, már olyan otthonos itt, a földi lakásában.

Hogyne, hiszen Apja már ilyeneket is mondott:

— Azt pedig tudd meg már most, hogyha rossz lesz, akkor a nyaka közé sózok.

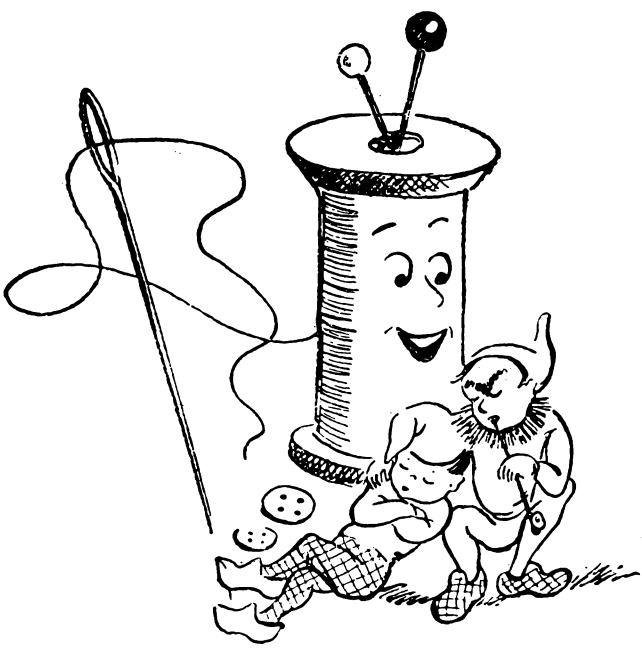
— Nem, — mondta Anyja — megütni nem hagyom!

— Ebbe nem hagyok belebeszélni, — mondta Apja — ha a gyerek rossz, egy-két pofon nem árt. Én is kaptam apámtól, így lett belőlem ember. Azt a gyerek megérzi, hogy szeretem, azért büntetem meg.

— De nem pofonnal!

Így beszélgettek Anyja és Apja már jóelőre, míg Kököjszi leugrott Anyja ajakáról, Bobojsza is előmászott Apja nyelve alól, megtörülközött és nekiláttak a többi dolgoknak. Ó, mert töméntelen sok dolguk volt éjjel-nappal. De szívesen csinálták, a törpék ilyenek.

Jóformán alig aludhattak egy-egy keveset. Hiszen hoztak magukkal két összecsukható ágyacskát, sőt hoztak egy óriási, majdnem babszemnyi sátrat is, felkészültek minden viszontagságra. De a legtöbbször nem mentek be a sátorba, hanem, hogy mindíg kéznél legyenek, ha szükség volna rájuk, hát Anyja fülében szundítottak egy-egy keveset, vagy Apja kisujjának körme alatt vetettek vackot maguknak. Előfordult, hogy Anyja — ha történetesen a füliben aludtak — odanyúlt a kisujjával: juj, de csiklik! — ugyanis Bobojsza rugdalódzott álmában. Ha odanyúlt, akkor felébredtek, jót nevettek és beljebb húzódtak. Melyik fülem csöng? — kérdezte ilyenkor Anyja.

Egy rengeteg karika cérnaerdőben

De előfordult az is, hogy ha egy kis szabadidejük volt, aludtak egyet ahol éppen voltak. A nyitott telefonkönyvben egy „a" betű hasában bújtak össze, mint a cicák, megölelték egymást és jót húztak. De szívesen aludtak Anyja varrókosarában is egy rengeteg karika cérnaerdőben, vagy ha viharos idő volt, akkor valamelyik tű fokában, kis útipárnájukat fejük alá szorítva.

Hoztak magukkal persze edényt is, meg gyorsfőzőt, hiszen ők nem eszik az emberek ételeit. Odafönt a mennyországban jóformán nem is kell enniök. Egy-egy friss harmatcseppből úgy jóllakik az egész törpeség, hogy kétfelé áll a hasuk tőle. De idelent, a nagy munkában, enni kell nekik. Hoztak magukkal aszalt rigófüttyöt egy kis tarisznyában, meg pácolt nyúlnevetést és levesbe való, kockára vágott kolibrisóhajtást. Ezen élnek a törpék, több mint úgy ám!

Hát — hogy folytassam — telt-múlt az idő, s Kököjszi és Bo-

bojsza sorra kirakosgatták a ládájukból meg hátizsákjukból az annyi és annyi ezer meg millió nótát, mesét, mókát. Szépen belekopácsolták azokat a falakba, rávarrogatták a szőnyegekre, odaföstögették a mennyezetre, szóval mindenféleképpen kibélelték a lakást, hogy készen álljon, ha megjön a kicsi.

Anyja és Apja persze a nagy változásból, így szemre, fülre nem vettek észre semmit. De az előfordult, hogy Anyja babot szemelt a konyhában — járt, járt a keze... egyszerre csak ölébe ejtette mind a kettőt és elfelejtkezve minden másról, dúdolni kezdett.

Ölébe ejtette mind a két kezét

Eszébe se jutott — honnan is jutott volna? — hogy az ajakán a két kis törpe ül, s ők zümmögik elé neki a nótát, amit majd a kicsinek daloljon. Ez a két csibész meg úgy örült, hogy sikerült a turpisság, táncra kerekedtek ott az ajakán. Akkor meg nevetnie kellett.

Az is megtörtént, hogy Apja egyszerre csak hazafutott, kabát nélkül a hivatalból, ajtóstól esett be a házba, hogy jaj, ő meg ült a hivatalban, dolgozott, s egyszerre csak mintha gyereksírást hallott volna...

— Az hittem, — mondta — hogy már itt van a fiam.

— Jaj, mondta Anyja — honnan tudod, hogy fiú lesz? Hátha kislány? — Mert ez most került elő, így élőszóval, először, hogy mi lesz, fiú vagy lány. Most aztán már napról-napra ez volt a beszéd köztük: fiú-e vagy lány? A két törpe persze jól tudta, hogy mi lesz, mert nekik a fejedelem már a nevét is megsúgta, mikor elindultak. Új munka várt most rájuk. Tovább kellett hogy adják Anyjának és Apjának, hogy mi a neve a kicsinek. Sok mindenféle nevet össze-vissza emlegettek. Álmából is felriadt hol az egyik, hol a másik, hogy: János, Pista, Anna, Julcsa... — míg végül is a törpék noszogatására rájöttek: ha fiú lesz, Andris lesz, ha lány lesz, Panni lesz.

De nem volt ám minden csupa vidámság azért. Apja sokszor ült az asztalnál késő éjszakán is — a két törpe, pszt... lesték őt a lámpaernyő rojtjai közül — ült és számolt, simogatta, dörzsölte a fejét és megint számolt. Anyja aggódva hajolt oda, hogy mit is számol annyit? És suttogtak, elborultan. Hogy bizony a kicsinek bölcső kell, meg ha beteg, orvosság kell, aztán ruha, ez, amaz, nagy gond, nagy gond. Azt mind Apjának kell előteremteni, hogy a kicsinek jó dolga legyen.

Most tetszett csak ki, hogy milyen okosok ezek a törpék s mekkora hatalommal dolgoznak. Egy ilyen estén, mikor Apja, Anyja először szo-

morodtak el a számokkal teleírt papírlapok fölött, amint lefeküdtek, nehezen jött álom a szemükre. Nosza, Kököjszi és Bobojsza rohantak a ládájukhoz, — ott tartották a tanyájukat az előszobaszekrényben, Apja egy régi kalapjának a szalagja alatt, — s elővették a szivárványkötelet, amin ide leereszkedtek.

— A fejszémet! — súgta Bobojsza.

— Adom! — súgta Kököjszi. Apró darabokra vagdalták a szivárványkötelet, ici-pici darabokra. Öt-hat nyalábot marokra fogtak belőle s Apja, Anyja, ágya körül elhintették. Ettől aztán elment minden gond a közelükből.

— Majd csak lesz valahogy — mondta Apja, s Anyja is azt mondta:

— Ha megjön a gyerek, majd ád az Isten hozzávalót — és elaludtak.

Mire a két törpe minden dolgát elvégezte, mire a sok mesét, nótát, mókát mind felkenték, fúrták, faragták a két szobára, konyhára, kamrára, mire a szivárványkötelet mind feldarabolták, már akkor Apja és Anyja szívszakadva várták a kicsit, csak jönne már, minden pillanatban itt lehet!

Mert tudjátok meg, hogy minden gyerek jóval előbb születik, mintsem a világra jönne. Előbb a kis törpék elintézik azt, hogy várják őket, vágyakozzanak utánuk. Mikor ezzel elkészültek Kököjszi és Bobojsza, akkor egy szép napon felszedték a sátorfájukat, — egyik sátorfa el is tört a nagy sietségben, úgy pótolták sebtiben, egy fogpiszkálóból letörtek egy forgácsot — s usgyi, felkaptak a felfelé induló esti szellőre és szerencsésen meg is érkeztek a törpék birodalmába.

Kököjszi és Bobojsza azon porosan rögtön a fejedelem elé rugtattak és elmondották, hogy mit végeztek.

— Elintéztünk mindent! — fejezte be vastagon a jelentést Bobojsza.

— Minden készen van! — mondta vékonyan Kököjszi.

— Jó emberek? — kérdezte a fejedelem. — Megérdemlik, hogy gyerekük legyen?

— Ó, — erősítették a törpék — úgy várják már, hogy majd elepednek.

— Nahát akkor mosdjatok meg, fésüljétek ki a szakállatokat és gyertek velem a jó Isten elé.

Így is történt. Itt ez volt a rend. A fejedelem maga is jól megmosakodott, beszállt a hintójába, Kököjszi és Bobojsza nagybüszkén melléje kétoldalt és egy szemrebbenésnyi idő multán már ott állottak a jó Isten előtt, aki a térdére ültette őket.

— Jó Isten, — mondta a fejedelem — a két kicsi szolga visszatért. Mindent előkészítettek, most már mehet a gyerek, nagyon várják odalent.

— Nagyon — mondta Kököjszi vékonyan.

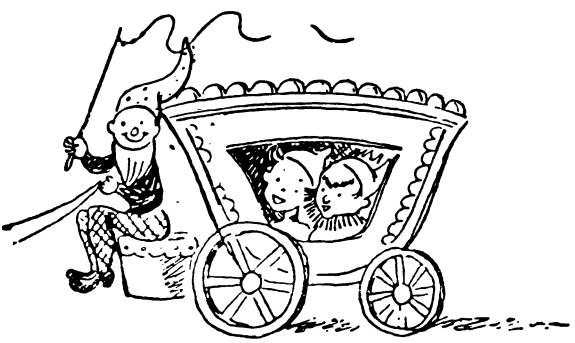
— De nagyon ám — erősítette Bobojsza vastagon.

— Jól van, kedveseim, — mondta az Isten — akkor hát legyen. —

És keze intésére fellebbent a felhőfüggöny a belső kertről, ahol a születendő gyermekek játszadoztak. Végignézett a sokaságon s egyet odaintett, a tenyerére vette. Angyal volt ez a csöpp, mikor Isten intett neki s hát ott, az Isten tenyerén, elkezdett kisgyerek formája lenni. A törpefejedelem, s Kököjszi és Bobojsza, persze nem csodálkoztak ezen, hozzá voltak szokva. De nagy tisztelettel és áhítattal lesték azért, amint a jó Isten megmelengette tenyerén a fiút — mert az volt, kisfiú — s alábocsátotta a földre...

— Eredj, — súgta neki — eredj szépen... Legyen ember belőled és örökké emlékezzél Reám, aki majd egyszer visszaveszlek! Össze ne piszkítsd magad, olyan tisztán gyere vissza, amilyen tisztán elengedtelek... hogy szívesen fogadhassalak! Most menj, mulass odalent, dolgozz, játsszál, sírj, nevess: legyél ember!

A kicsi alászállott hát a földre, ahol már várták. A törpefejedelem meg a két legénye, Kököjszi és Bobojsza, néztek, néztek utána, míg eltűnt odalent a többi ember között.

Elindultak a kis hintón hazafelé...

— Köszönöm, — mondta nekik a jó Isten — derekasan dolgoztatok, most elmehettek. Ti ketten — fordult Kököjszihez és Bobojszához — ma éjszaka pihentek. A gyermeknek egyedül kell a földre megérkeznie. — Bólogattak azok, ez régi szokás volt. — Holnap aztán utána mentek és vele maradtok, amíg jónak látjátok. Tudjátok, mit kell tennetek!

— Tudjuk! — mondta Kököjszi vékonyan.

— Tudjuk! — mondta vastagon Bobojsza.

Elindultak a kis hintón hazafelé. Dolgukat jól végezték — közöttük mosolyogva ült a fejedelem — s olyan jó kedvük volt, egész úton énekeltek. Kököjszi vékonyan, Bobojsza vastagon:

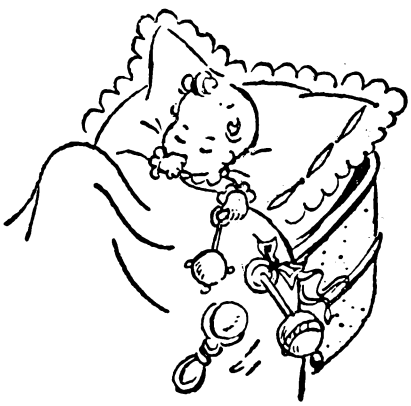
Várják Andrist odalenn,
Milyen lesz, vajjon milyen?
Szelíd-e, vagy kis rosszcsont?
Öröm lesz-e több, vagy gond?
Idefent meg, az egekbe,
Csuda vidám ma a kedve
Kököjszinek s Bobojszának,
Bőrükből is kibújnának!

Csak úgy zengett, zúgott az egész környék amerre elhajtattak a hintón és még a fejedelem is azt mondta a végén, hogy csuhaj!

HARMADIK FEJEZET

Andris megérkezése

Egy szép napon hát Andris megérkezett a földre. Most ott feküdt a bölcsőben és aludt, mint a bunda. Még pihegett, — hiszen elfáradhatott a nagy úton, amely az égből a földre vezet — kis szíve szorgalmasan dobogott. Fínom bőre még hasonlított régi angyali ruhájához s látszott, amint piros vére jó melegen nyargal fel-alá az ereiben. A sok sírás is elfárasztotta Andrist, hiszen amint megérkezett, rögtön sírni kezdett. Minden kisgyerek így szokta ezt, nem szégyen. Hogyne sírt volna, hiszen homályosan emlékezett még a mennyei kertre, ahol boldogan játszadozott angyaltársaival s emlékezett még a jó Isten tenyerének melegére. A legforróbb nyári napsütés is jéghideg ehhez a meleghez képest s azért sírnak a kisgyerekek rögtön, amint a világra jönnek. Aki aztán egész idelent való életén át, mindennapon keresztül, emlékezni tud a kertre, ahonnan jött, és a melegre, mely a nagy tenyérből áradt, az könnyen bírja a hideget, sőt meg tud melegíteni más didergőket is. És azt aztán egy szép napon a jó Isten visszafogadja a kertjébe.

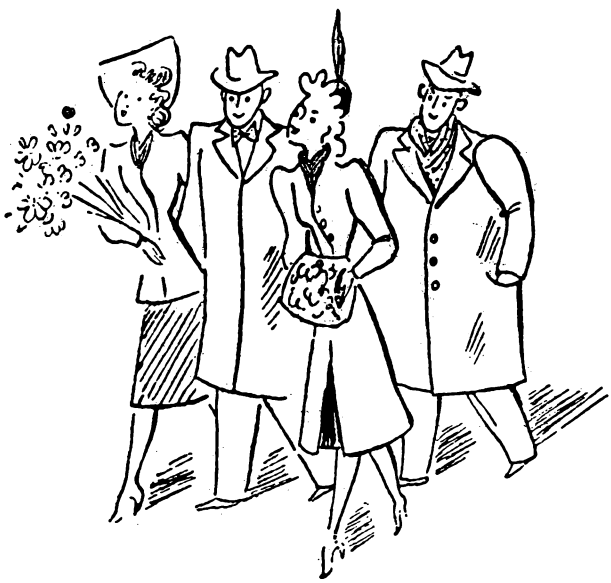
Ott feküdt a bölcsőben...

Most jól figyeljetek ide, minden rendű, rangú felnőttek és gyerekek, hiszen nem hiába mondom én ezt el, okom van rá. Nézzétek csak meg, minden ember milyen kedves és jó, mikor valaki így a földre érkezik — mint most éppen Andris — vagy valakit a jó Isten a földről visszahív. Hát ez attól van, hogy ilyenkor minden ember, ha halaványan is, de emlékszik arra az időre, mikor még ő is a mennyei kertben játszadozott és eszébe jut, hogy egyszer mindnyájan visszamegyünk oda, Isten a tenyerébe vesz ismét és megnézi, hogy nem piszkítottuk-e össze magunkat idelent, különböző gonoszságokkal. Innen van az, hogy az emberek még akkor is kedvesebbek és jobbak a rendesnél, ha rokonaik, barátaik vagy ismerőseik nem éppen a mennyországból, csak Balatonlelléről érkeznek vagy odautaznak. A találkozásban és búcsúzkodásban mindig van valami a jó Isten lehelletéből. Ezért aki nehezen tud jó lenni, az mindig tartsa észbe és úgy viselkedjen a többi emberrel, mintha az éppen messzi útról jönne, vagy messzi útra indulna.

Ezért mondtam el ezt, és most nézzük csak, mi van itt Andris körül? Alszik, mondom. Ha egy-egy kicsit fel is ébred, még nem igen látja, hallja

a körülötte való dolgokat, neki még idő kell hozzá, hogy füle és szeme ehhez a világhoz hozzászokjon.

Anyja ott fekszik mellette, az ágyban, a nagy öröm igen kifárasztotta. Apja büszkén és boldogan áll a bölcső előtt, s ha kell, ha nem, megigazítja a takarót, amit Anyja hímezett, hiszen emlékszünk erre az előbbi fejezetből.

Sok néni és bácsi jött látogatóba

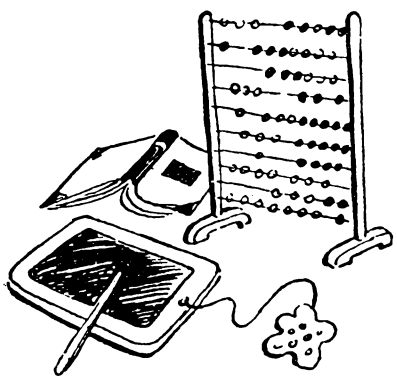
Sok néni és bácsi jött látogatóba. Egymás kezébe adogatták a kilincset. Hallgassátok csak, gyerekek, ez mindnyájatokkal így történt, csak nem emlékeztek reá, mert épp így aludtatok a bölcsőben, mint most Andris. Ő sem emlékszik majd rá, hogy hogyan jöttek sorra a bácsik és nénik — majdnem mind mosolyogva jöttek és lábujjhegyen — s hoztak valami ajándékot Andrisnak meg Anyjának. Először is hoztak rengeteg sok mindenféle virágot. Az egész szoba tele volt virággal, már nem volt hová rakni, minden váza megtelt és Apja már fazekakat meg uborkásüvegeket hozott a konyhából, a végén meg egyszerűen a mosdóba rakta a tulipánokat, rózsákat és szegfűcsokrokat. S mindegyik néni meg bácsi hosszan fogta Apja kezét és ő mindegyiknek azt mondta az ajándékára:

— Jaj de szép, csudás! Nahát, igazán! De miért is verted magad ilyen költségbe! Jaj de szép!

Persze, mondjam el, hogy milyen ajándékokat hoztak. Például egy néni hozott egy csörgőt. Lila csörgő volt ez fehér fogóval. Hátamögé tette a csörgőt és odahajolt a kicsihez, csücsörítette a száját és azt mondta, mintha énekelne:

— Na mit hozott a néniii, na mit hozott a néni a babánaaaak, na mit hozoooott? — és nagy hókusz-pókusszal elővette a csörgőt. — Ni baba, ni baba! — mondta — Csöjdőőőőőő, csöjdőőőőő! — és rázogatta.

De Andris bölcsen aludt a bölcsőben, és különben is ma már kilenc csörgőt hoztak neki. Mikor ez a néni meglátta, hogy mennyi csörgő van már itt, megsértődött és attól kezdve nem szólt, csak annyit, hogy csodálja, miért van Andrisnak ilyen kevés haja, az ő gyerekének több haja volt, mikor született. Na majd kinő — biztatta.

„Kérrrlek! Én hasznos dolgot hoztam."

Hoztak aztán Andrisnak mindenféle babát, Jancsi bohócot meg huszárt s más ilyesmit és pici szekeret, lovat. Egy sötéthajú, szögletes fejű bácsi meg hátitáskát és palatáblát hozott s nagyon szigorúan azt mondta Apjának:

— Kérrrlek! Én hasznos dolgot hoztam. Tegyétek el. Ha majd iskolába kell mennie, jó lesz! — s az ágyhoz lépett, rászólt Andrisra:

— Na kis fickó, irgum, burgum, aztán igyekezz derék hasznos polgára lenni a társadalomnak!

De Andris csak aludt bölcsen, hiszen félig még angyal volt.

Jöttek tréfás vendégek is. Egy fiatalember azt mondta például:

— Jaj de picike, hiszen ez akkora, mint egy csecsemő!

Jöttek kiabálós nénik, akik cuppogtak és csemcsegtek, főként volt egy köztük, aki mindig azt kiabálta:

— Jujj, meg kell enni! Jujj, ez a pici szeme! Jujj, ez az édes keze! Jujj, ez a gödröcske az állán! Jujj, meg kell enni!

De Andris csak aludt bölcsen. A felnőttek aztán körülülték és állták az alvó Andris bölcsőjét és elkezdtek társasjátékot játszani. Ezt úgy kell, hogy Apja a bölcső fejéhez állt s arcára mutatva kérdezte: Na kire hasonlít? — Mire Anyja is arra fordította az arcát és elnézően mosolygott, mintha mondaná: a vak is láthatja, hogy hozzám, de Apja azt, hogy hozzá, hát rá kell hagyni.

A felnőttek szeretik játszani ezt a játékot. Közelebb mentek... vizsgálgatták Andrist... nézték Apját, Anyját — ez is mindnyájatokkal így volt,

mikor így feküdtetek a bölcsőben, mint most Andris — és egy néni azt mondta:

— Világra olyan, mint az apja!

— Igen, — mondta egy másik — pontosan!

— Ugyan! — így a harmadik, — az orra meg a szája, az igen, de egyébként!

— Na nem, a szája az anyjáé, — mondta egy bácsi — nézzétek csak a száját! Innen fölfelé, — mutatta a saját arcán ez a bácsi — innen fölfelé az Apja, az orr s a homlok, de lefelé, a szája és az álla, az az Anyja.

— Lárifári, — mondta a szigorú bácsi, aki hátitáskát és palatáblát hozott — ez még nem is a végleges arca neki, meg fog változni.

Egy kedves, ravaszkás arcú öregúr, akinek mellényén üveggombok ültek és minden héten egyszer-kétszer Apjáéknál szokott ebédelni, sokáig nézte a kicsit aztán Anyjához lépett és a fülébe súgta:

— Olyan, mint te vagy, szívem, éppen olyan. A homloka, az álla, orra, haja, mindene pontosan olyan, szakasztott a te másod. — Anyja hálásan mosolygott fel a bácsira, aki aztán Apjához ment és az ablakhoz húzva, a fülébe súgta: — Fiam, pontosan olyan ez a gyerek, mint te. A te homlokod és az a fínom orra... és nézd az állát! S a haja! Még ahogy a kezét tartja, még az is pontosan a te mozdulatod! — És Apja szeretettel megölelgette az öregurat, aki aztán mikor elmentek, lent a kapuban azt mondta a többieknek: — Érdekes, hogy sem az apjához, sem az anyjához nem hasonlít ez a gyerek, hanem pontosan olyan, mint én. Mintha csak én feküdnék ott a bölcsőben, csecsemőkoromban.

Holott az igazság az volt, hogy — emlékezzetek csak, a két kis törpe rajzolta oda Andrist Anyja és Apja szíve közepébe, a ceruzájukat meg a jó Isten csókolta meg — mindenkihez hasonlított Andris, minden emberhez és mégis mindenkinél másabb volt, s csak egyetlen példány volt belőle.

Ő maga — Andris — persze mindezekkel az eseményekkel nem törődött. Aludt. Álmában néha megmozdult, nyujtózott, egy-egy picurka, nyikergő hangot is adott, sőt el is mosolyodott, mire a bácsik és nénik mind elmosolyodtak. Persze azt nem tudták, hogy egy ilyen pici gyerek, mint éppen Andris is, ilyenkor álmában otthon jár a mennyországban.

Amint Andris mocorogni kezdett, csodálatos dolog történt. Persze nem igen vehette észre senki, de én elmondom. A legelső délutáni szellővel megérkezett a két kis törpe, Kököjszi és Bobojsza. Hajh, de nem ám, mint régen, ládával, hátizsákkal, köznapi munkáruhában, dehogy is! Piros nadrágban, vállravetett égszínkék kabátkában, sárgacsizmásan, ezüst sarkantyúval a csizmáján lovagolt be a vékonyhangú Kököjszi, pindurka kis gyöngyviráglevél volt a paripája. A vastaghangú Bobojsza rúgtatott utána. Ke-

ményen ült egy ficánkoló, tüzes kis piros paprikán. Neki meg a nadrágja volt kék, zöld a kabátja, fényes fekete a csizmája. Mókusszőrrel díszített kucsmája félrecsapva a fején. Nem látszott ebből semmi, de a vendégek mégis... elcsöndesedtek egy kicsit.

Néhányszor alá-föl poroszkált a daliás két törpe a bölcső körül... s akkor Andris egyszerre csak megmozdult, pislogott és kerekre nyitotta a szemét. Anyja föléje hajolt... Apja is közeledett. Kököjszi most elvágtatott az ágy fölött... Gyöngyvirág lovának négy pici patája megcsiklandozta Anyja arcát és az erre rámosolygott a kisfiára. Az a betyár Bobojsza meg ebben a percben Apja alá rugtatott paprikaparipájával. Apja erre a szeméhez nyúlt, mintha csak úgy véletlen lenne s nagyot krákogott. Khm... khm... — és Andris még sokszor, nagyon sokszor látta Apját, amint így köhintett egyet-egyet.

— Hogy néz ez a gyerek! Milyen értelmesen — mondta egy néni, s erre a szigorú bácsi:

— Ugyan kérem, egy ilyen csecsemő még se lát, se hall! — S föléje hajolt és azt mondta neki: — Na fiú! Mi leszel, ha megnősz? Huszárezredes? Mi? — és nagyot nevetett, csak úgy rengett a hasa.

A két kis törpe akkor egyszerre nyargalt oda Andris két füléhez és az ő nyelvükön súgták: Ijeszd meg, kiálts rá! — S Andrisnak vörös lett a kis arca, eltátotta a száját és a szigorú bácsi képébe kiabált: — Oá! Oá! Oá!... — Mindenki nevetett. A bácsi meghökkenve kapta hátra a fejét és zavarában azt mondta:

— Okos gyerek, nagyon okos gyerek! — és a szigorú bácsinak nagyon nagy hasa volt, kemény gallérja is volt, hosszú óraláncа is volt, hát mind azt mondták a többiek: jaj de okos, jaj de okos gyerek! — s az a néni: — Meg kell enni, jujj, meg kell enni!

Hja bizony, ez így van. Aki alkalmas pillanatban hármat vakkant, az könnyen okos gyerek hírébe keveredik.

Ám mi tudjuk, hogy Andris még nem volt okos, csak nagyon kedves kis figura volt, s hogy kiabáljon, azt a törpék súgták neki. De Anyja és Apja büszkén és boldogan néztek körül, hogy íme, Andris azt mondja: oá! oá! oá!

A tréfás fiatalember odaszólt:

— Tudod ugyanezt mondani angolul?

A néni szakadatlanul ismételte:

— Jujj, meg kell enni! Jujj, az a kicsi szája neki! Jujj, az a kicsi keze neki! Jujj, meg kell enni! — És köröskörül a sok virág... az ablakon meg csak úgy ömlött be a napfény... s a nap fényében alá-fel ficánkoltak gyöngyvirág és paprika paripájukon Kököjszi és Bobosza. Teli torokból ahogy szoktak mindig, jó kedvükben, Kököjszi vékonyan, Bobojsza vastagon:

Gyi te lovam, szép paripám,
Nagy az öröm lent a földön,
Lakodalom hegyen-völgyön,
Apja, Anyja örömére,
Istennek dicsőségére,
Idepottyant Andris, hopplá!
S máris vinnyog: oá... oá...

Így nyargalászott nagy vidáman a két törpe alá-föl a levegőben, az ablakon beszüremlő napban, bizony. S így kezdődtek Andris napjai az emberlakta világban.

NEGYEDIK FEJEZET

A csodálatos hajó

Andris most már lassanként egyre nagyobb lett és értelmesebb. Ki emlékezik közületek, akiknek ezt a mesét mondom, — akár felnőtt, akár gyerek — ki emlékezik arra az időre, amikor a bölcsőben feküdt? Senki. Én sem emlékszem rá, hogy mit csináltam abban az időben. Így Andris sem emlékezett például arra, hogy ráijesztett a szigorú bácsira. Tudjátok, amikor az arcába kiabálta, hogy oá, oá, oá! Nem tudott erről semmit. De bezzeg Apja meg Anyja jól emlekeztek, ők megjegyezték Andris minden mozdulatát, minden hangját.

Az első „oá" óta sok idő telt el s Andris körül tágulni kezdett a világ. Mármint úgy értsétek, hogy rendre megismerte a körülötte levő sok-sok holmit, a képeket a falon, a hőmérőt, asztalt, széket, ajtót, ablakot. Tudta már, hogy mikor van nappal és mikor éjszaka. Szeme megszokta a fények változásait, füle megkülönböztette a hangokat. Megtanulta Andris, hogy aki olyan sokat van körülötte, langyos vízzel fürdeti, meleg ruhába takarja, enni ad neki, azt úgy kell szólítani, hogy Anyja. Megtanulta, hogy az a hang, amely már az előszobából bekiabál hozzá s olyan kedves a fülének, — nyílik az ajtó kint... topogás, motozás és felhangzik ez a hang: Andriis! — ez Apja. Jól látta már Andris, hogy ő ehhez a két emberhez tartozik. Ezek szeretik őt, ő is szereti őket, mindennél és mindenkinél jobban a világon. Jobban az asztalnál, ágynál, képeknél, hőmérőnél, mindennél.

Tudjátok, hogy mikor Andris ott feküdt a bölcsőben, még nem is

tudott járni. Hát Andris persze megtanult járni meg szaladni. Most már ha Apja hangját hallotta, futott Andris az előszoba üvegajtajához, odanyomta az orrát és úgy várta Apját. Beszélni sem tudott még Andris, amikor ott feküdt a bölcsőben, emlékeztek! Lassanként megtanult beszélni is. Előbb csak annyit, hogy „Anyja" — „Apja" — aztán már rohamosan tudott egyre többet és többet, ez mindnyájatokkal így volt, kérdezzétek csak meg a ti anyukátoktól és apukátoktól.

Futott Andris az előszoba üvegajtajához...

Így aztán nem csoda, hogy nem emlékezett Andris a két kis törpére sem, Kököjszire és Bobojszára. Holott azok itt jártak a lakásban, még mielőtt ő megérkezett volna a világba. Ott lovagoltak alá-fel, incifinci paripáikon, a Peikón meg a Villámon, már a bölcsője körül is... de persze Andris nem tudott róla. Nem lehetetlen, hogy a ti bölcsőtök körül is voltak ilyen kis törpék. Egészen bizonyos, hogy voltak. De amint nem emlékeztek arra, mikor először sirtatok — oá, oá, oá! — és nem emlékeztek arra sem, mikor először lábra álltatok és futkározni kezdtetek, úgy nem emlékeztek erre sem.

Ám bezzeg Kököjszi és Bobojsza jól emlékeztek, hiszen az ilyen törpék minden gyereket észben tartanak. És most, hogy Andris már ilyen nagy fiú lett, most jónak látták, hogy ismét megjelenjenek előtte és bemutatkozzanak. Jól tudták, hogy Andris mostantól már hosszasan emlékezni fog rájuk.

Ezen az estén Andris elbúcsúzott Anyjától és Apjától s szépen lefektették, aludni. Már régen nem a bölcsőben aludt Anyja mellett, — hiszen maholnap már óvodába jár — hanem kis ágyában aludt a másik szobában. Már sokszor feküdt így Andris egyedül az ágyban és jól tudta, hogy ha csak egy picit megmozdul, hangosabbat sóhajt vagy megnyikkan, rögtön ott áll az ágya mellett Anyja vagy Apja, esetleg mind a ketten. De Andris most nem mocorgott, meg se nyikkant — mégsem tudott elaludni. Nem és nem. Valahol, biztosan a konyhában, nem zárták el jól a vízcsapot és az éjszakai nagy csöndben jól hallatszott, amint a vízcsöppek alácsöppennek: potty, potty — mondták a kövérebb, nagyobb

vízcsöppek, s aztán szaporán néhány apróbb: — pitty, pitty, és rá egy kövér: — potty.

Andris hallgatta a víz pityegését, potyogását... behúnyta a szemét, s akkor mintha itt csöppennének az ágya előtt, vagy a feje fölött, úgy érezte... kinyitotta a szemét, belemeresztette a sötétségbe... aztán odanézett az ajtónyílásra. Nyitva szokták hagyni az ajtót este mindig s a résen bejött egy kis fény és végigosont egészen a dívány sarkáig, ahol egy cintányéros mackó ült. Az ajtó nyílásában sokszor megszokott jelenni egy-egy pillanatra Anyja vagy Apja... benéztek hozzá s elmentek lábujjhegyen. Nézte Andris ezt a kis fénycsíkot, hallhatta, amint Anyja s Apja suttognak odakint... Aztán kialudt ez a fénycsík is... lefeküdtek aludni. Csak a vízcsöppek voltak még ébren, Andrison kívül: potty, potty, — így a kövérek — és a kicsik: — pitty, pitty, pitty.

A csend egyre vastagabb lett... s Andris, amint párnájára szorította a fejét, hallotta a párna zizegését, ismeritek ezt a hangot. Szeretett volna Anyjáért kiabálni Andris és... nem jött ki a hang a torkán. Máskor is kiabált, panaszosan: Anyjaaa!... Anyjaaa! s akkor fény gyulladt odabent a másik szobában, egy pillanat mulva nyílt az ajtó és föléje hajolt az a kedves, jólismert arc: sss... aludj csak, aludj.

De most nem kiabált Andris. Valami összeszorította a torkát... valami furcsa szorongás volt egész kis testében, s olyanfélét érzett, hogy körülötte ez a nagy sötétség... és ő egyedül van! Csak a víz a konyhában, pitty, potty, pitty, potty... s erősen lehúnyta a szemét, szorította, szorította. Nagy piros karika jelent meg erre a szeme mögött s rá mindjárt egy sárga, és összefutottak a karikák, kéken, zölden, sárgán, pirosan omlottak egymásba... forogtak, forogtak a színes karikák, gomolyogtak... — egyszerre csak a karikák közepéből kilépett a két kis törpe: Kököjszi és Bobojsza. Ruhájuk is annyiféle színű volt, mint a karikák, kék, zöld, piros, sárga... Bukfencet vetve, kiugrottak Andris szeméből az ágyra s kalapjukat meglengetve, mondták tréfás hajlongással: nagyságos úr, itt vagyunk!

Andris egy csöppet sem csodálkozott a két kis figurán. De nagyon megörvendett. Egyszerre elszállott a torkából a szorongás és felült az ágyon:

— Kik vagytok?

— Én Kököjszi vagyok, — mondta Kököjszi vékonyan — a te barátod. Itt a kezem! — s kezet nyujtott.

— Én Bobojsza vagyok, szintén barátod — mondta Bobojsza vastagon. — Itt a kezem, nem disznóláb! — és Andris kezet fogott a két törpével.

— Szervusztok! — olyan jó érzéssel szorongatta pirinkó kezüket, mintha régen-régen már találkoztak volna... Mi tudjuk, hogy találkoztak is.

— Szervusz — mondta Kököjszi vékonyan.

— Szervusz — mondta Bobojsza vastagon. Kétfelől arconcsókolták Andrist, és csodák csodája, nem kellett se felmásszanak az arcához, se ő nem vette a tenyerére őket, úgy ültek ott az ágyon, mintha egyformák lennének hárman.

— Azt hittem, mondta Andris panaszkodva — hogy egyedül vagyok itt.

— Dehogy, — szólt Kököjszi — sose vagy egyedül.

Bobojsza utánatette:

— Mi mindíg itt vagyunk körülötted. Igaz, néha elutazunk nagyon messzire, de mire annyit mondanál, hogy mukk, már vissza is tudunk jönni. Majd ha jobban megismersz bennünket, ezt mind megtudod. Na most, gyere komám!

— Hová?

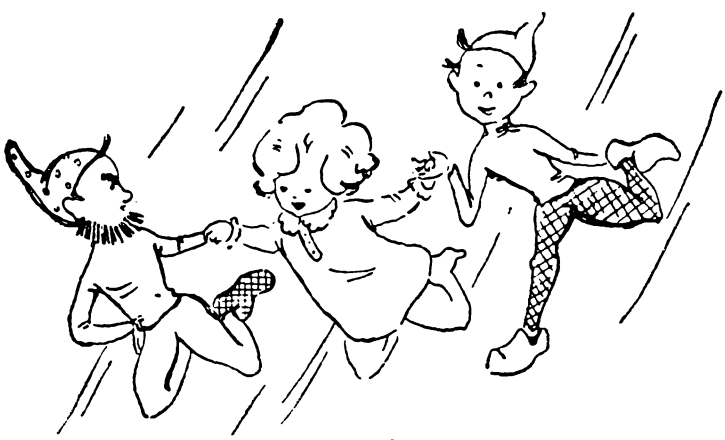
— Pszt... — s csöndet intett Kököjszi. — Hallod? Pitty, potty... a víz...

— Hallom...

— Hát gyere! Elviszünk a hajónkra.

— Hajótok is van?

— Van ám! — mondta Kököjszi.

Suhantak hárman . . .

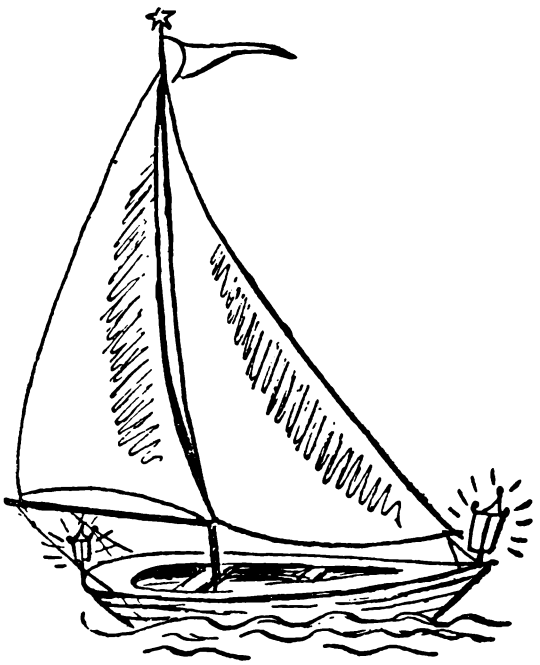
— De még micsoda hajó! — tódította Bobojsza, s kézenfogta Andrist, és halljatok ilyen csodát, lépni se kellett Andrisnak, már lent volt az ágyról... ki az ajtórésen!... át az előszobaajtó üvegjén... — úgy suhantak hárman, elől Kököjszi, közbül Andris, hátul Bobojsza

— kézenfogva lebegtek át a levegőn, falon, kulcslyukon, üvegen s ott álltak a konyhában. Pitty, potty, pitty, potty — csöpögött a víz a csapból és furcsa fények borítottak el mindent — s ott állt a hajó, képzeljétek csak, a Kököjszi és Bobojsza hajója. Csudafínom, tündökletes kis papírhajó. Selyem a vitorlája, merő hófehér selyem, zöld lámpa az orrán, piros lámpa a hátulján, aranyos zászló a zászlórúdon s oldalán csupa kis apró csillagokból kirakva a neve: Szent Kristóf. Így hívják ezt a hajót, jól jegyezzétek meg.

— Gyerünk, Andris! — kiáltotta Kököjszi s Bobojsza reá.

— Gyerünk, Andris! Meg sem állunk a vizek forrásáig.

— Onnan meg a tengerre! — tódította Kököjszi, és már ott ültek a hajóban.

Ott állt a hajó...

Andris moccanni sem mert, szinte megdermedt a gyönyörűségtől. Akkor jött meg a hangja, mikor Kököjszi sípjába fújt és a Szent Kristóf elindult. Pillanat alatt eltűnt a vízvezeték csövében. Sötét vizeken úszott egy kis ideig, — de nem félt Andris egy csöppet sem, mellette két jóbarátja, Kököjszi és Bobojsza, — aztán egy nagy folyón úsztak, duzzadó vitorlákkal, felfelé. A parton jobbrabalra nagy hegyek és alvó városok maradtak el mögöttük. A folyó egyre kisebb lett, apró falvak következtek már a parton, aztán azok is elmaradtak, csak egy-egy házikó volt már itt és rengeteg erdők azután. A házakban emberek aludtak... a mezőkön füvek és virágok... az erdőkben fák, a fákon madarak s mókusok a fészkükben. Egy kis tisztáson őzek, s Kököjszi mutogatta őket Andrisnak:

— Nézd, mennyi minden! Látod, ez mind testvéred neked, mind, mind! Föntről, a csillagokon is túlról parancsolnak nekik, éppen úgy, mint neked... Nézd, amott... ott a nagy fa alatt... tündérek táncolnak.

Csak úgy röpült a hajó a három jóbaráttal. Valahol a hegyek között, egy kis tó partján ki is kötöttek. Arra jött a mókusok éjjeli baktere, — olyan rendőrféle ez az erdőben — attól kértek egy mogyorót s ettek belőle jóízűen, ami megmaradt, azt becipelték a hajóra. Ittak rá a tóból,

s mikor Andris a víz fölé hajolt, akkor látta, uramfia, éppen olyan tarkabarka törperuhája van neki is, mint Kököjszinek és Bobojszának.

Rohant aztán a drága kis papírhajó ismét, patakokon, nagy folyókon és végtelen tengereken. Halak bámészkodtak rájuk. Volt olyan hal, amelyik röpködött a víz fölött, volt amelyik világított az orrán át és volt olyan is, hogy tűzpiros farka hosszan úszott utána. A törpék mind ismerték a halakat, — éppúgy, mint a mókusokat — összenevettek a hajóba csapódó vízcsöppekkel, odakurjongattak a szigetek szikláinak, köveknek és fáknak, füveknek köszöntek illendően, s Andris velük nevetett, kurjongatott és köszöntgetett. Amint meglátta ezt a két törpe, egymásra kacsintottak. Felkapták Andrist örömükben ott a hajóban, felkapták s meglóbálták a friss szélben, felmutatták a csillagoknak, azok meg nevettek rájuk. — Hahahóóó! — kiabálta Kököjszi a csillagoknak. — Ez a barátunk azt hitte, hogy ő egyedül van itt, mert a papája meg a mamája kimentek a szobából! Hóhahéé, — kiabálta — nem tudta, hogy ti is éltek!

Andris a víz fölé hajolt

— Persze hogy élünk! — kiabálták vissza a csillagok. — Élünk mindnyájan és élnek a vizek, a füvek, a fák, él a levegő, élnek a kövek, minden él ezen a világon!

— Hoppla! — lecsüccsentették Andrist a törpék — hallod?

— Hallom! — kiabálta Andris boldogan.

— Hát akkor most sietve hazafelé! — s forditotta a hajó kormányát Bobojsza. Szélsebesen rohantak végig a tengeren, folyókon, patakokon, egyszerre csak ott voltak a házukban, s zökkenve megállott a Szent Kristóf a vízvezeték peremén.

Már jócskán derengett a hajnal, — a nap már felkelt és éppen mos-

dott, törülközött fent az égen — mikor Andris és két cimborája elváltak nagy ölelkezéssel.

— Eljösztök máskor is, úgy-e?

— El ám! — mondta vékonyan Kököjszi.

— De el ám! — ígérte vastagon Bobojsza is, s integettek, integettek, míg eltűnt előle a Szent Kristóf kis lámpáival, selyem vitorlájával, lobogójával, eltűnt... Ott állottak Kököjszi és Bobojsza a hajó orrában, zsebkendőjüket lobogtatták: a viszontlátásra, a viszontlátásra!

Andris meg egyszerre csak ott feküdt az ágyában. Még messziről hallotta a víz csöpögését, pitty, potty, pitty, potty... és a törpék énekét, amint dalolták nagyvidáman a felkelő nap elé vágtatva:

Pitty, potty, Andris, aludj szépen,
Álmodj velünk alva s ébren...
Jövünk érted máskor is,
Elviszünk még százszor is,
Messzi tengerekre pitty, potty...
Zörgetünk szíveden kip, kopp...
Jövünk Andris, kip, kopp, kip, kopp,
Ne félj semmit pitty, potty, pitty, potty...

Pitty, potty, milyen vidáman csöpög a víz a csapból odakint... reggel van. Süt a nap, Anyja bejön, magához öleli Andrist az ágyból, Apja bejön, szappanos az arca, borotválkozik:

— Na, fiatalúr! Ki segít nekem? Egyedül borotválkozzak? — mert Andris már olyan ügyes, hogy ott lehet, amikor apja borotválkozik. Ő adogatja kezébe az ecsetet, szappant, törülközőt, Apja azt mondja, hogy így könnyebb. Ugrik Andris, segíteni kell, Apja borotválkozik. Csorog a víz a csapból, pitty, potty, pitty, potty... — s délben elmondja Anyja Apjának, hogy ez az Andris egész nap dúdol, figyeld csak! Hát Andris, csakugyan totyog ide-oda, s dünnyög, nótázik, nahát!

— Kitől tanultad ezt? — kérdi Apja. Mire Andris komolyan:

— Két kis törpétől — és nevetnek s csóválják a fejüket, mert ők már nagyok és a nagyok szeretik csóválni a fejüket.

ÖTÖDIK FEJEZET

Az árulkodó villanycsengő

Azóta, hogy a törpék itt jártak a Szent Kristóf hajóval, folyton várta őket Andris. Leste Kököjszit és Bobojszát, vajjon mikor és hol bukkannak elő a selyemvitorlás, aranylobogós kis hajón. Délelőttönként gyakran kisétált a konyhába s két kezét hátrarakva megállott a vízvezeték előtt. Fejét féloldalt hajtva pislogott fel a csapra... hátha jönnek! Pitty, potty — csöpögött a víz és Andris halkan visszaszólt: pitty,potty, pitty, potty, hol vagytok? De nem válaszolt senki. Kereste Andris az ágy alatt is a törpéket és bekukucskált az éjjeliszekrényekbe... — Kököjszi, Bobojsza, merre vagytok? — de nem jött válasz.

Pitty, potty — csöpögött a víz

Látta, hogy ha Apja beszélni akar valakivel, aki nincs itt, akkor telefonál. Hát Andris odasompolygott az előszoba kisasztalához, fogta a telefonkagylót és belesuttogott:

— Kököjszi, Bobojsza hol vagytok? Itt Andris beszél!

Nahát bezzeg Apja, Anyja, majd megették örömükben, amikor rajtacsípték, hogy már Andris telefonálni is tud.

Ám a törpék nem válaszoltak. Jól van, gondolta Andris, az ilyen törpékkel biztosan másféle telefonon kell beszélni. Volt náluk az előszobában egy keskeny kis szekrény és annak az oldalán egy csöppnyi lyuk. Idesettenkedett Andris, ha beszélni akart a törpékkel, pszt... lábujjhegyen osont oda, két tenyerével elfödte a száját, hogy senki ne hallja más, csak a két kis törpe, és suttogva szólt be a lyukba:

— Kököjszi, Bobojsza... Itt Andris beszél... Hol vagytok?

És csodák csodája, ebben a telefonban megszólaltak a kis törpék.

— Itt vagyok! — súgta vékonyan Kököjszi.

— Itt vagyok! — súgta vastagon Bobojsza, s Andris arca ragyogott a boldogságtól. Órákig elpusmogott velük ott a szekrény oldalán. Persze, hogy a törpék mit felelnek, azt rajta kívül nem hallotta senki. Ha vendégek jöttek, sokszor mondta Anyja vagy Apja:

— Andriskám, eredj csak a lyukhoz és telefonálj! — s kacsintottak a vendégekre, hogy ezt nézzétek meg!

De Andris ilyenkor nem akart telefonálni. Andris jól tudta, hogy a törpék ilyenkor úgyse jelentkeznek s különben is a bácsik és nénik csak ne-

vetni akartak, nem vették komolyan. Holott ő a törpékkel legtöbbször igen komoly dolgokról tárgyalt. Előfordult az is, hogy Apja vagy Anyja kérlelni kezdték:

— Na menj szépen, Andriska, telefonálj, mutasd meg, hogy jó kisfiú vagy! — De Andris nem ment.

— Ejnye, — mérges lett Apja — hát ilyen rossz fiam van nekem? Ilyen szófogadatlan? Eridj azonnal a lyukhoz és telefonálj!

S Anyja mondta a vendégeknek:

— Jaj, olyan makacs ez a gyerek, akár az apja!

Mire Apja:

— Én? Talán maga!

Andris meg csak állt közöttük s nem értette persze, hogy miért néznek rá olyan haragosan. Hiszen nem tett ő semmi rosszat! Ha aztán a vendégek elmentek s Anyja, Apja ~~nem~~ figyeltek oda, akkor szaladt Andris és elmondta az egészet telefonon a törpéknek.

Este is, mikor már lefektették és elbúcsúztak tőle, hányszor húnyta le erősen a szemét és várta, hogy a kék, lila, piros karikákból előugorjanak Kököjszi és Bobojsza. Ha nem is jöttek, ő azért elmondta nekik, hogy aznap merre járt, ki volt náluk, ki mit beszélt. Apja, Anyja gyakran hallgatták az ajtó mögül s nevettek és azt mondták: Andris szóbeli naplót vezet, ez furcsa!

Andris hát nagyon várta a törpéket, s azok legtöbbször jelentkeztek is, így telefonon, és ígérték, hogy hamarosan ismét meglátogatják. Ígéretüket be is tartották. Ám addig, míg a törpék ismét eljöttek, sok minden történt, amit el kell mondanom, hogy megérthessétek a dolgot.

Először is jól tudjuk, ugye, valamennyien, hogy miről lehet megismerni azt, ha egy gyerek rossz volt. Ez nagyon könnyű: az orráról. Ugyanis az ember megkérdi: jó voltál vagy rossz voltál? — és mutatóujjával megnyomja a gyerek orrát. Ha igazat mond, akkor az orra kemény, mint a kő, ha füllent, akkor, puha, mint a tejbekása. Ez így van már ősidők óta. Nagyon régen, mikor még nem volt sem telefon, sem rádió, sem repülőgép, sem vonat és más ilyesmi, már akkor is így volt ez, a gyerekeket elárulja az orruk, ez ellen nem lehet tenni. Persze, akárki hiába teszi mutatóujját az orrotokra, a jó Isten jórészt csak az apukáknak és anyukáknak adott ilyen mutatóujjat.

Így volt ez az Andris orrával is. Ha délben vagy este Apja hazajött a munkából, Andris már ott állott a nagyszobájuk üvegfalánál, odanyomta az orrát és lesett ki az előszobába: jön-e Apja!

Amint Apja megjött, bekiabált neki, míg kalapját, kabátját felakasztotta: — Szervusz, Andris! — s megcsókolta Anyját, egy-két szót is váltottak, aztán jött be Apja, térde közé állította Andrist és megkérdezte:

— Jó voltál?

— Jó — mondta Andris.

Apja megnyomta az orrát.

— Nna, lehetne keményebb is. Biztos, hogy nem csináltál semmi rosszat?

Andris zavartan topogott... odanyúlt ő is az orra hegyéhez... bizony, kicsit puha a hegye, hát megvallotta:

— Kiöntöttem a tintát.

— Látod, hát miért tagadod? Hiába, amint hozzányúlok az orrodhoz, úgyis rögtön tudok mindent.

Bebújt az asztal alá

Így ment ez jóideig, míg egyszer egy délelőtt, amíg Apja odavolt dolgozni, Andris csuda rosszaságot művelt. Anyja nem nézett oda, ő elvett az asztalról egy szép könyvet, bebújt vele az asztal alá és piros ceruzával össze-vissza firkált minden lapot. Tyűh, mikor Anyja meglátta!

— Nahát Andris, ezért lesz kapsz, ha Apja hazajön. Hányszor megmondtam, hogy a könyvekhez nem szabad hozzányúlni! Andriskám, ebből nemcsak szidás, de még verés is lehet.

Szepegett Andris, képzelhetitek. Várta Apját. Az jött. Andris odanyomta orrát az üveghez és leste. Apja suttogott odakint Anyjával, aztán bejött, de már nagyon komor volt az arca. Szokása szerint leült s a térde közé állította Andrist.

— Na Andris, jó voltál-e ma? — de igazán csak éppen ránézett az orrára, még hozzá sem nyúlt és mintha máris tudta volna az egész könyvgyalázást.

Gondolkozott Andris, mozgatta a lábaujját a cipőjében, felnézett a menynyezetre, meg le a földre.

— Hát — mondta — bizony jó voltam én.

— Andris! Idenézz a szemembe! Gondolkozz csak, nem követtél el semmi olyasmit, amiért büntetés jár?

— Nem én.

— Andris, te hazudsz! Mutasd az orrod! Na, ne húzd el... Adod ide rögtön! Tyűha! Hát ilyen puha orrot még életemben sem láttam.

— Az... az... — dadogott Andris — az attól van, hogy... hogy... — és egyszerre csak Apja szeme közé nézett nagybátran — attól van, hogy mindig odanyomom az ablakhoz és megpuhul. — S megfogta a saját orrát, csavargatta. — Látod? Egészen megpuhult az ablaküvegtől. Nem lehet már adni semmit az én orromra.

— De Andris! — mondta Apja s fölnézett a mennyezetre, és hihetetlen gyorsan remegni kezdett a szája.

— De Andris! — mondta Anyja is, és szája elé tartva a zsebkendőjét, sietve bement a másik szobába.

— Nézd, Apja — mutogatta Andris az orrát csavargatva — egészen megpuhult! Nézd: kisfiú vagyok! Andris vagyok! Látod, csupa igazat mondok és mégis puha. Hát hiába.

Apja egy pillanatig mereven nézett maga elé, még a kezével meg is dörzsölte a homlokát... aztán egyszerre csak eltolta Andrist magától, felállott, egyszer-kétszer végigsétált a szobán... szórakozottan meglóbálta a csengő zsinórját, — az ott lógott a nagy asztal fölött a lámpáról — meglóbálta... s hopp! megállott.

— Gyere csak ide, Andris!

Andris odatotyogott.

— Várj csak, — mondta Apja — kihívjuk Anyját is. — Beszólt a másik szobába: — Anyja, gyere csak ki!

Anyja kijött. Olyan komoly volt, mint még soha.

— Idehallgassatok, — mondta Apja — Andris orra már teljesen megbízhatatlan, ez igaz. Elromlott az üvegen, hiába. De nekem tudnom kell, hogy a kisfiam hogyan viselkedik, amíg én nem vagyok itthon. Hát ez a csengő fogja nekem megmondani ezután, az orrod meg nyugalomba mehet. — Andris figyelt... Anyja bólintott:

— Helyes, mondja meg a csengő! Na mondja meg, hadd halljam!

Apja folytatta:

— Tudok én olyan varázsmondást, hogy attól a csengő menten elárul mindent. Így ni — megfogta a csengőgombot, egészen közelhajolt hozzá és úgy mormogta, ahogy Andris a törpékkel szokott beszélgetni: abrakadabra, ixipixi, hókusz, pókusz, mókusz, kedves csengő áruld el nekem, hogy Andris fiam mi rosszat csinált ma délelőtt? — Felemelte Andrist: nyomd meg! — Andris tétován nyúlt a fehér gombhoz, egy icike-picikét hozzáért... alig zörrent a csengő, szinte nem is zörrent, csak egyet pittyentett halkan, s Apja szembefordult Andrissal: — Mit hallok! Andris, te elvettél egy könyvet az asztalomról és... nyomd

Tétován nyúlt a fehér gombhoz

csak meg még egyszer! — még egyszer megnyomta Andris a gombot, megpittyent a csengő vékonyan: — Tyűha! Andris, te piros ceruzával összefirkáltad azt a könyvet! Igaz ez?

— Igaz — adta meg magát Andris és a csengőre pislogott.

— Nahát, gyere, mondd csak el szépen, elejétől végig az egészet.

S bizony, Andris, sejthetitek, elmondta elejétől végig töredelmesen, hogy mit csinált a nagy könyvvel. Hogyne mondta volna el, hiszen feje fölött ott lógott a varázscsengő. Kapott a végén Apjától két nem olyan nagy, de elég csípős kis pofont és azt mondta neki:

— Ha rögtön bevallottál volna mindent, csak egyet kaptál volna. Most takarodj a szemem elől.

Pityeregve kullogott el Andris. Nem is a két pofon fájt... de még soha nem mondta Apja, hogy takarodj! Mindig azt mondta, hogy eredj vagy menj, és ez olyan furcsa volt, ahogy ezt mondta: takarodj! Sírt Andris, egyre keservesebben... s hátrapislogott és látta, hogy Anyja indulna feléje, de összeneznek Apjával és nem jön oda.

— Hagyni kell, — mondta Apja — hadd sírja ki magát. Majd megjavul. Ilyen egy rossz kölyök!

Sírt, hüppögött Andris és kis fejében forgatta, amit Apja mondott, hogy ő rossz és megjavul majd... Jaj, mennyi mindenféle dolog, amit a felnőttek, úgylátszik, olyan jól tudnak, jó... rossz... jó... rossz... — egyre csöndesebben hüppögött Andris, aztán egyszerre csak elindult, ki az előszobába. Fölnézett a csengőre — jaj, ez a csengő, ez a csengő, sok mindenféle baj lesz még ebből, mint majd a következő mesékben elmondom — most felnézett rá Andris, s mintha kérlelte volna: segíts te csengő, de igazán! Apja, Anyja csak úgy félszemmel néztek utána... hát kiment Andris az előszobába, odabújt a szekrényhez és beszólt a lyukba, az ő külön telefonjába:

— Kököjszi, Bobojsza... Apja megvert engem, mert összefirkáltam a könyvet.

— Pszt — mondta Anyja odabent. — Hallod? Elmondja az egészet a törpéknek.

— Hadd mondja, nem titok.

De azt persze nem hallották, hogy a telefonlyukból kiszólt Kököjszi vékonyan:

— Nagyon fáj?

— Nagyon — mondta Andris.

S Bobojsza vastagon:

— Kettőt kaptál?

— Kettőt — súgta Andris. — Kérlek szépen, kedves törpék, drága törpék, gyertek el hozzám ma este.

— Jó... — kezdte Kököjszi, de Bobojsza közbeszólt:

— Nem, nem, ma nem. Hanem fogadd meg, hogy holnapután estig nagyon jó leszel! Megfogadod?

— Meg.

— Nahát, akkor rendben van. Két napig semmi, de semmi rossz fát nem teszel a tűzre, és akkor holnapután estére eljövünk.

— A hajóval?

— A hajóval — mondta Kököjszi, de Bobojsza beleszólt:

— Nem, nem a hajóval. A hajót csak akkor hozzuk, ha igen sokáig nagyon jó leszel.

— Jó leszek.

— Ígéred?

— Igérem.

— Akkor ne sírj, — mondta Kököjszi — úgy szépen, na látod. Apja is megbékél majd, Anyja sem haragszik már... — s vékony zümmögésként hallatszott a lyukon a törpék nótája:

Ne sírj Andris, eljővünk ám!
Bukfencet vetünk a párnán,
Kis ágyadban várj reánk,
Prüszköl már a paripánk.
A kulcslyukon bevágtatunk,
Szikrákat szór fényes kardunk,
Csak holnap estig jó lehess,
Ne szipogj már Andris, nevess!

Nem szipogott már Andris, nevetett. Anyja csodálkozva mondta:

— Nézd... nevet.

Apja csóválta a fejét.

— Ej, ezek a törpék, ezek a törpék.

Andris meg elkezdett nagyon jó lenni, hogy eljöjjenek holnapután este Kököjszi és Bobojsza. De sok minden történik ám még addig és az utolsó pillanatig nem biztos, hogy Kököjszi és Bobojsza csakugyan eljönnek-e. Ezt is elmondom a következő mesében.

HATODIK FEJEZET

Andris túlságosan jó s ebből baj lesz

A villanycsengő attól a naptól kezdve, hogy Apja először megkérdezte tőle: jó volt-e Andris? — teljesen Apjához szegődött. Szövetséget kötöttek. Nem volt titok a villanycsengő előtt és mindent elárult Apjának.

Apja hazajött délben vagy este, megcsókolta Anyját, — egy két szót pusmogtak ilyenkor — aztán megcsókolta Andrist és azt kérdezte tőle:

— Jó voltál?

— Jó voltam!

— Hadd lássuk, mit mond a csengő! — Odafordult, elmondta a varázsigét: abrakadabra, ixipixi, hókusz, pókusz, mókusz! — és ölbevette Andrist, felemelte a csengőgombhoz: — Nyomd meg!

Ha a csengő erősen, hosszan berregett, akkor Apja cukrot vagy csokoládét vett elő a zsebéből és azt mondta:

— Igazad van. A csengő is esküszik rá, hogy jó voltál.

De ha a csengő tétován pittyent egyet-kettőt, akkor Apja gyanakodva felfigyelt:

— Te Andris! Mit hallok? A csengő azt mondja, hogy te rossz voltál? Nyomd csak meg még egyszer!

Megnyomta Andris egy icipicikét a gombot... fülelte Apja... és rögtön értette, amit a csengő beszélt:

— Andris, Andris, azt mondja a csengő, hogy eltörted Anyja kis tükrét, igaz ez? — És Andris bűnbánóan hajtotta le a fejét:

— Igaz.

Ám mostanában, s éppen e két napban, ilyesmire nem került sor. Andris olyan jó volt, hogy azt ki nem lehet mondani. Hogyne, hiszen ha csak egy pirinkó kis rossz fát tesz a tűzre, akkor nem jönnek el holnapután este a törpék.

Andris ezen a délutánon, és másnap is egész nap, nagy csendben jött-ment a lakásban. Sőt, ha csak tehette, nem is mozdult. Ült a dívány sarkában és nézte a hüvelykujját. Régebben szopogatni szokta Andris a hüvelykujját, de Anyja azt mondta neki, hogy jó gyerekek nem csinálnak ilyet. Azért azóta is megtörtént, hogy szopogatta, de most a világért se tette volna. Jaj, dehogyis, még a végén e miatt nem jönnek el a törpék. Csak nézegette Andris a hüvelykujját... Ej, nagyon szerette volna bekapni egy kicsit, de nem, nem, nem szabad.

Mikor este Apja hazajött s kérdezte: jó voltál, Andris? — hát Andris bátran nézett a szeme közé és azt mondta: De jó ám! — Ejha! — mondta Apja. — De hadd lássuk, mit tud a csengő. Elmondta a

varázsmondást: nyomd meg Andris! — Megnyomta Andris, de úgy, hogy olyan élesen berregett a csengő, alig akarta abbahagyni.

— Remek! — Apja megcsókolta Andrist. — Látod, ennek örülök, hogy ilyen jó vagy, nem szomorítasz meg.

Örült még másnap délben is Apja, meg Anyja, de estére már gyanúsan kezdték nézni Andrist, aki csak ült a dívány sarkában, vagy Apja írósztala alatt, és hallgatott. A csengő meg úgy szólt a keze alatt, hogy majd megrepedt.

Csak ült a dívány sarkában

— Csak nincs valami baja ennek a gyereknek? — kérdezte Anyja, s Apja is nézegette:

— Gyere csak ide!

Engedelmesen odabaktatott Andris. Apja a térde közé állította:

— Fáj valamid, Andriskám?

— Nem.

— Biztos?

— Biztos.

A homlokát tapogatta Apja és integetett Anyjával.

— Nem fáj semmid, de semmid?

— Semmim, de semmim.

— Hát akkor miért nem játszol, szaladgálsz? Miért vagy olyan szomorú?

— Nem vagyok szomorú, jó vagyok.

— Na igen, igen... — vakarta a fülét Apja — de azért ne légy ilyen jó, izé... szóval, ej na, hát... szóval a jóságnak is van határa! Ha egy kicsit futkározol, kiabálsz, az még nem rossz. Na gyere, játsszunk lovat! — S Apja félrerúgta a szőnyeget, négykézlábra ereszkedett és irtózatosan nyerníteni kezdett. — Na gyere, gyere, én vagyok a Muci paripa, nyihaha, nyihaha, zabot eszem, nézd! — Elkezdte a földről meregetni a semmit s eltátotta a száját — nyihaha, nyihaha, ló vagyok, ló vagyok, körülnyargalok a szobában! Nézd, most rúgok! — és rúgott Apja, feldőlt egy szék, ráesett a könyvszekrényre, onnan meg alábukfencezett egy kis virágváza, kiömlött a víz, szétfolyt a padlón.

Anyja haragosan futott oda:

— Jaj, jaj, hogy nem tud vigyázni! Nem kell olyan vadul játszani!

— Pszt! pszt! — Apja integett. — Semmi az, hát feldőlt, véletlen az egész, igaz, Andris? Nyihaha — és tovább vágtatott Apja alá-fel rugdalózva.

— Apja rossz — mondta Andris komolyan, — eltörte a vázát.

Apja felállt:

— Andris, ilyet nem szabad mondani, Apja nem rossz.

— De rossz, eltörte a vázát.

— Andris, ne feleselj!

— Aki ló, az nyerítsen! — mondta Andris komolyan és nem mozdult az asztal alól.

Bizony, e két nap alatt alig beszélt Andris és alig mozdult ki e két helyről, a dívany sarkából és az íróasztal alól.

A következő nap délután is ott üldögélt a dívány sarkában. A csengő még délben is remekül berregett, Andris jó volt. Most ott ült a dívány sarkában és nézegette a hüvelykujját. Aztán a mutatóujját, és sorban az összes ujjait. Végül is kiválasztotta a mutatóujját és az állára tette. Aztán feljebb csúsztatta. Elhagyta a száját is vele és az orrához nyúlt. Akkor Anyja azt mondta neki:

— Pfuj, Andris, nem szabad ilyet csinálni. Jó gyerek ezt nem teszi.

Megijedt Andris. Jó gyerek ezt nem teszi? Hányszor hallotta ezt! Szóval most már ő rossz volt? És nem jönnek el a törpék? — s ijedtében elfelejtette kivenni a mutatóujját az orrából, mire Anyja még jobban csóválta a fejét:

— Andris, Andris, már megint rossz vagy. Nem elég, hogy az orrodat piszkálod, de még szót sem fogadsz anyádnak.

Megijedt most már nagyon Andris, jaj, tetéződnek a bűnök szegény kis feje fölött, most már engedetlen is... és ijedtében a másik kezével is odanyúlt.

— Nahát Andris, — most már komolyan mérges lett Anyja — megállj, majd megmond a csengő Apjának és lesz kapsz!

De erre már elkapta Andris mind a két kezét és iszonyúan sírni kezdett, hát már most oda az egész kétnapi jósága, minden hiába volt? Hiszen ő nem csinált semmi rosszat!

— Andris, ne sírj! — kérte Anyja. — Rossz vagy és csak szépen szólok hozzád, s már sírsz. Ejnye, ejnye, egy ilyen nagy fiú!

Mit szaporítsam a szót, hazajött Apja. S a kérdésre: jó voltál? — Andris bizony azt mondta: jó voltam! — Biztos ez? — Biztos. — úgy megnyomta Andris a csengőt, hogy csak úgy zúgott az egész ház a berregéstől. Apja csodálkozott.

— Ejnye, ejnye, én azt hiszem, hogy te mégis csak rossz voltál! Várj, majd én nyomom meg. — Megnyomta és fülelte a berregést. — Bizony Andris, te az orrodhoz nyúltál, igaz, Anyja?

— Igaz, — bizonygatta Anyja is — mi tagadás, még engedetlen is volt Andris. Hiába szóltam neki, azért is tovább csinálta.

— Melyik kezed volt az?

Andris előmutatta mind a kettőt.

— Úgy? Mind a kettő? Hát bizony akkor rá kell ütni — és két ujjával ráhúzott Andris két kis kezére.

Eleredt a könnye Andrisnak. Nem sírt hangosan, csak csendesen csurogtak alá a könnyek az arcán. Hát hogyne! Mindjárt este lesz és kellene, hogy jöjjenek a törpék. Úgy amint ígérték. Már most eljönnek-e vajjon? Hiszen én jó voltam — mondta Andris, — én igazán jó voltam. És még mikor lefektették már az ágyba, még akkor is sírt. Anyja megpuszilta a két szemit:

Csendesen csurogtak alá a könnyek

— Na, ne sírj már, Andriskám, nem haragszik rád senki, de nem szabad engedetlennek lenni, na ne sírj. — De csak sírt, sírt keservesen, hogy már most nem jönnek el a törpék.

Az ajtót félig nyitva hagyta Apja, ahogy szokta. A másik szobában ma tovább égett a lámpa, mint szokott volt rendesen, és suttogtak odaát Apja és Anyja, sokáig suttogtak. Néha el is jöttek lábujjhegyen az ajtóig s benéztek. Akkor Andris úgy tett, mintha aludnék.

De aztán csak tovább sírt. S hát, amint az öklivel törölgeti a könnyeit, kinéz az ujjai között... uramfia! a nyitott ajtón feltárul a kulcslyuk és berobog a két kis törpe, Kököjszi és Bobojsza. Gyöngyviráglevélen a vékonyhangú Kököjszi, pöttömnyi paprikán a vastaghangú Bobojsza, csizmásan, csillogó karddal oldalukon bevágtatnak ám, amint ígérték. Toporzékoló paripájukat odakötötték egy tollpihéhez, kardjukat, mentéjüket is felakasztották egy paplangomb tövibe s bukfencet vetettek az ámuló Andris előtt.

Berobog a két kis törpe

— Itt vagyunk! — mondta vékonyan Kököjszi.

— Itt vagyunk! — mondta vastagon Bobojsza.

Andris alig tudott szólni a boldogságtól.

— Jaj, Kököjszi drága, Bobojsza édes, hát eljöttetek! De hiszen én... én...

— Na? — kérdezte Kököjszi bíztatva.

— Na! — mondta Bobojsza is szigorúan. — Te... te?...

— Én... én... igazán nem voltam rossz, de Anyja meg Apja azt mondták, hogy... azt mondták...

— Ki vele! Csak ki vele! — biztatták. — Mondd el szépen elejétől végig az egészet, — így kérték a törpék és leültek az ágy szélén egy piskótamorzsabuckára — hadd halljuk!

— Az úgy volt, — kezdte Andris — hogy ti azt mondtátok, legyek jó. Mert akkor eljösztök.

Bólogattak a törpék: úgy van, úgy van!

— Hát én jó voltam. Nem is moccantam. Apja s Anyja kérdezték is, hogy nincs valami baja ennek a gyereknek?

— Ó, ó — mosolyogtak a törpék, — na bezzeg!

— És akkor Apja elkezdett úgy csinálni, ahogyan én szoktam, ha rossz vagyok. És levert egy vázát és kifolyt a víz.

— Tovább, — sürgették a törpék — csak tovább, mondd el az egészet.

— És akkor azt mondtam, hogy Apja rossz. Mert kiöntötte a vizet és eltörte a vázát.

— Jaj — nevetett Kököjszi és a térdét csapkodta.

— Pszt, — rászólt Bobojsza — hallgass már. Mondd csak Andris, hogy volt tovább?

Úgy volt, — folytatta Andris — hogy akkor én már nagyon unatkoztam jónak lenni. És mindig csak ülni és nézni az ujjamat és szopni sem szabad, mert akkor mindjárt azt mondják, hogy rossz vagy Andris — és akkor ti nem jösztök. Nézegettem az ujjamat és akkor betettem az orromba.

— Nem szép szokás — mondta Kököjszi.

— Nem bizony — hagyta rá Bobojsza.

— De bizony én betettem, és akkor Anyja mondta, hogy rossz vagyok, és akkor egészen összezavarodtam és betettem a másik ujjamat is. Akkor meg Anyja azt mondta, hogy nagyon rossz vagyok.

— Illetlenség — mondta Kököjszi.

— Úgy van! — mondta Bobojsza. — Ej, hogy ezt mindig összetévesztik a rosszasággal.

— Ez az, vitatta Kököjszi — hány rossz embert ismerek, aki nagyon is illedelmes!

— Ujjé, — mondta Bobojsza — olyat, aki talán még az ujját se szopta soha és mégis rossz ember! De meséld csak Andris, meséld tovább.

Andris kerekre nyitotta a szemét.

— Hát ti tudjátok, hogy nem voltam rossz?

— Persze hogy tudjuk. Különben nem jöttünk volna ma el. Orrot piszkálni nem rossz.

— Jó, mondta Andris — nekem jó.

— Lehet, hogy jó, de illetlen. És nem is egészséges dolog. Ne tedd többé. Ígéred?

— Ígérem.

— Hát akkor mi majd most átmegyünk Anyjához és Apjához és megsúgjuk nekik, hogy aki egy kicsit illetlen, az még nem rossz. Apja megvert, úgy-e?

— Meg — panaszolta Andris, — ráütött mind a két kezemre — és pityeregni kezdett. — Én jó akarok lenni!

— Na, ne sírj, Andris — mondta Kököjszi és a fülecimpájára ugorva megsimogatta — ne sírj, mindent rendbehozunk. Most maradj csak itt, mi átmegyünk a másik szobába s megsúgjuk Apjának és Anyjának, hogy te nem voltál rossz, csak illetlen.

— Az kevesebb? — kérdezte Andris.

— Ó, az sokkal kevesebb — mondta Kököjszi. — Na, gyere, Bob — ők csak így szólították sokszor egymást: Kök és Bob — gyere, beszélni kell velük. Andris, te várj szépen, míg visszajövünk.

Nyeregbe pattant a két törpe — kardot is kötöttek, mentéjüket a vállukra kanyarították — s átvágtattak a másik szobába. Hogy ott mi történt s mi nem, azt nem láthatta, nem hallhatta Andris. Ki tudja, meddig várt... lehet, hogy nem is olyan sokáig. Nagy vidáman vágtattak aztán vissza a törpék, de pszt, csak halkan, — intették Andrist — most lesd meg, mi fog itt történni.

Leste Andris, — pszt... — a két törpe le se szállt a nyeregből, megbújtak lovastól a paplan legtávolabbi csücskibe, — pszt... — nyilt az ajtó. Csossz, csossz — Apja papucsa, — csossz, — egyszerre ott állt Apja az ágy előtt. Andris jól behunyta a szemét, de tudott, hallott mindent. Apja óvatosan hozzányúlt a paplanhoz — a két törpe majd leesett a lóról, amint megmozdult a paplan — feljebb húzta Andrisra: aludj... csak aludj, — súgta Apja — kis bikfic te, dehogy is vagy te rossz. Csak a jó Isten tartson meg ilyennek. Aludj, jó kis fia Apjának... — s csossz, csoszi-csosz, elcsoszogott. — Andris már fel akart ülni az ágyban, kis szíve majd kiugrott örömében — de a törpék intettek: bújsz vissza! — s kipi-kopp, Anyja papucsa, kipi-kopp — nyílt az ajtó, egyszerre ott állott Anyja az ágy előtt. Későn húnyta le a szemét Andris, s Anyja megsimogatta az arcát:

— Te még nem alszol, te? Te kis mókus, te... — rátette egész tenyerét Andris fejére — na aludj, aludj, kis bogaram, jó kis bogaram, jó kis fiú vagy te bizony... jó kisfia vagy Anyjának... örül neki Anyja, szereti őt... aludj, aludj szépen. — S elnehezedett Andris pillája a jó meleg tenyér érin-

tése alatt... már csak úgy félálomban — vagy álomban?... — hallotta, kipi-kopp, kipi-kopp, amint megy Anyja s a törpék lószerszámja megcsörrent.

— Elmentek? — kérdezte... gondolta... vagy csak álmodta Andris.

— Elmegyünk — súgta Kököjszi.

— Elmegyünk, — súgta Bobojsza is — majd hallasz felőlünk néhány nap mulva! Majd megsúgjuk neked, mit kell tenned, ha bajba keveredel a jó meg a rossz miatt. Most már aludj csak... — s halkan zümmögték a törpék, míg paripáikat megsarkantyúzva elvágtattak a kulcslyukon:

Iramodjunk fel az égbe,
Ide látszik kedves fénye,
Andris alszik, mint a bunda,
S Apja, Anyja majd megtudja,
Hogy mi a jó és mi a rossz.
A rossz még sok bajt okoz!
De, ha baj van, itt vagyunk mi,
Ne félj semmit Andris úrfi!

Már átrobogtak a kulcslyukon... csak messziről hallatszott még egy kicsit az énekük... aztán csend lett és Andris — fején Anyja tenyerének jó meleg simogatásával, fülében Apja dörmögésével — boldogan elaludt.

HETEDIK FEJEZET

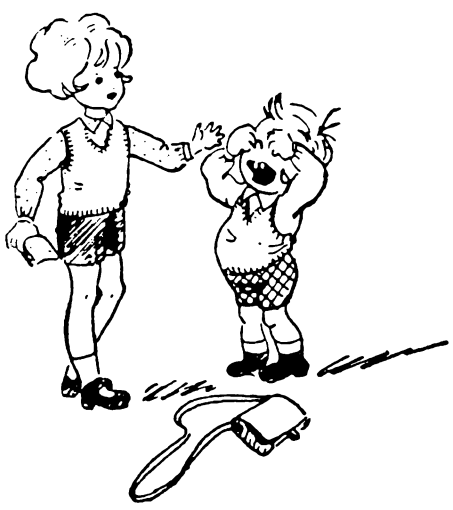
Andris mulattatja az angyalokat

A törpék látogatása óta jó néhány nap telt el. Andrissal nagy dolog történt most már. Elvitték az óvodába. Nem csekélység, — hiszen tudjátok valamennyien, akiknek mesélek, felnőttek és gyerekek — hogy mi az az óvoda. Nagyon fínom, jó hely, de minden jóért valami jót kell adni cserébe. Andris most már délelőttönként az óvodába járhatott, ahol nagyszerüen lehet játszani, de egész délelőtt nem láthatta Anyját. Egyre nagyobb és furcsább lett a világ körülötte. Egyre több és több idegen gyerekkel s nénivel, bácsival ismerkedett meg Andris. Megtanulta, hogyan kell átmenni szépen az úton, a villamosok és gépkocsik között. Szép időben az óvónénikkel sétáltak, új utcákat és tereket látott Andris s rendőrbácsit, kéményseprőt, csősz bácsit, jaj sok mindent kell ám megtanulni, de ezek még nem is olyan nehéz dolgok. Kisfiúkkal és kislányokkal ismerkedett meg And-

ris, akik a maguk Anyjáról, Apjáról beszéltek, milyen érdekes az! Kavicsokat gyüjtött Andris a zsebébe, fehér, kékes és szürke kavicsot, mindenféle formájút; virágokhoz guggolt le a ligetekben s megszagolta őket. Aztán megtudta, hogy az a kisfiú, akivel ő párba megy, ha sétálni viszik őket, az a barátja. Ó, sok mindent látott, hallott Andris, a világ tágult és bonyolódott körülötte.

Azt előre megmondom, hogy amit a törpék megjósoltak, beteljesedett: Andris újabb kalandokba keveredett a jó és rossz között. De nem kell félni, a végén kivilágosodtak a dolgok.

Az egész az óvodával kezdődött. Mondom, minden nagyon jó volt, de Andrisnak és a többi gyereknek is persze itt újabb és újabb dolgokat kellett megtanulni. Például úgy-e, a ligetekben a fűre lépni nem szabad, egymásra nyelvet öltögetni nem szabad, kiabálni sem szabad, és így tovább és tovább, hiszen ezt mindnyájan tudjuk. Mármost egy délelőtt mi történt Andrissal? Az történt, hogy mikor a kisasztalnál uzsonnához ültek, ő belenyúlt egy másik kisfiú uzsonnatáskájába és elvette a vajaskenyerét. Az elkezdett sírni, mire Andris megütötte. Nem nagyon, de mégis, Az óvónéni erre kiállította Andrist a tábla alá. Elég nagy fekete tábla volt ez, erre szokott mindenféle vidám dolgokat rajzolni az óvónéni krétával. Ideállította most ki Andrist és azt mondta neki:

Elkezdett sírni...

— Amiért elvetted a másét, most itt kell állanod egyedül, míg a többiek az asztalnál ülnek.

Andrist ez egy csöppet sem szomorította. Sőt, mikor délben hazamentek, — Apja szokott a hivatalból hazamenet érte jönni — Andris nagy örömmel futott eléje, majd orra bukott siettében és lelkendezve újságolta:

— Apja, Apja, kiállítottak! Kiállítottak engem a tábla alá! Csak engem, senki mást! A többiek mind az asztalnál ültek, csak én álltam a tábla alatt, egyesegyedül!

Apja a kalapja mögé rejtette az arcát és köhögött. Nem szólt. Kézenfogta Andrist és hazavitte. Otthon Anyja jött eléjük és Andris neki is már messziről újságolta — hiszen erről beszélt egész úton is — Anyja, Anyja! — kiabálta — kiállítottak engem a tábla alá, engem egyedül, senki mást!

Nahát érdekes, Anyja is elrejtette az arcát és ő is köhögött. Andris gyanakodva figyelt: csak nem nevetnek? Mert ismerte már ezt, amikor a

felnőttek köhögnek, holott nem is kell nekik köhögni. De már nem nevettek. Míg Anyja asztalt terített az ebédhez, Apja, ahogy szokta, leült és a térde közé vette Andrist.

— Idehallgass, Andris, tudod, miért állítottak a tábla alá?

— Tudom. Mert elvettem a Gyuri vajaskenyerét és csúnyán sírt és megütöttem.

— Ejha! Hát tudod, mi volt ez? Elvenni a másét és még meg is ütni!? Ez olyan csúnya dolog, hogy nem is merem kimondani.

— De Apa, hiszen kiállítottak!

— Büntetésből! Mert rossz voltál!

Andrisnak most már kezdett lefelé görbülni a szájaszéle, már megint ez a szó: Rossz voltál! — De nem sírt Andris, fülelt s mintha a kis törpék hangját hallotta volna, amint súgják, hogy mit mondjon Apjának. Bátran a szeme közé nézett és azt mondta:

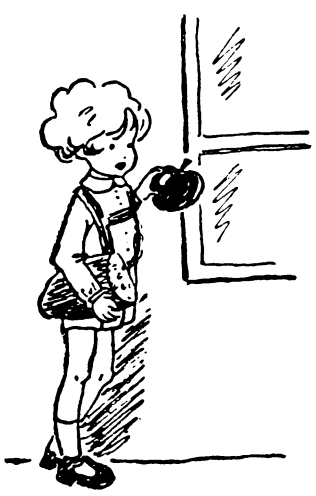
— Apja! Én jó akarok lenni, de nem tudom, hogy hogyan kell!

Apja felnézett a mennyezetre. Éppen most jött be Anyja is és azt mondta neki:

— Na, ezt magyarázd meg neki!

Apja egy kicsit gondolkozott... aztán inkább megcsókolta.

— Majd megtudod, kisfiam... az ilyesmit, öööö... magától kell megtanulnia az embernek... lassanként. — S a délelőtti óvodai dolgokról nem esett több szó. Asztalhoz ültek, ebédeltek.

« Ezt odaadom nekik! »

Amint eszegetnek, egyszerre csak kint az udvaron megszólal egy nyikergő hegedű. Egy vékony kis lányhang énekelt melléje. Két koldusgyerek. Andris az ablakhoz szaladt. A fiú, aki hegedült, már nagyobbacska volt, de a kislány alig egy fejjel magasabb nála. Két rongyos kis koldusgyerek. Hallgatta, hallgatta Andris, nézte őket... most mintha az ablak fölött egy pillanatra látta volna elsurranni Kököjszit és Bobojszát... vagy egy légy röpült ott? Nem, nem, a két törpe... S Andris az asztalhoz szaladt, egy almát szokott kapni ebédután, az ott volt még a tányéron — fogta az almát:

— Ezt odaadom nekik!

Apja, Anyja egymásra néztek...

— Add oda, — mondta Anyja — várj, ezt is — s kenyeret csomagolt egy kis papírba és a kamrából egy darab szalonnát hozott. Apja adott egy tízfillérest.

— Ezt mind add oda. De Andris! Nincs több alma!

— Nem baj — és futott Andris, odaadta a csomagot meg a tízfillérest a kisfiúnak meg a kislánynak.

Aztán Andrist szépen lefektették. Délután mindig szokott aludni egy kicsit, hogy jobban nőjön. Még hallotta félfüllel, amint Apja azt mondta Anyjának:

— A felnőttek csak akkor kezdik tudni, hogy mi az a « jó », ha már gyerekük van.

— Pszt... — intett Anyja — hadd aludjék.

Andris meg, amint magára maradt... felnéz a lámpára, s hát nem ott ül a két törpe? De ott ül ám! Nézik Andrist, amint aludni készül.

— Itt voltatok? — súgta Andris.

— Itt bizony! — súgta vissza Kököjszi, s rá Bobojsza is: — De mennyire itt voltunk! — és zsupsz, átrepültek a szobán, már ott is ültek Andris kisujján. Csak úgy gyalogosan voltak most, köznapi ruhájukban.

Kököjszi Bobojszára kacsintott:

— Elmondjuk neki?

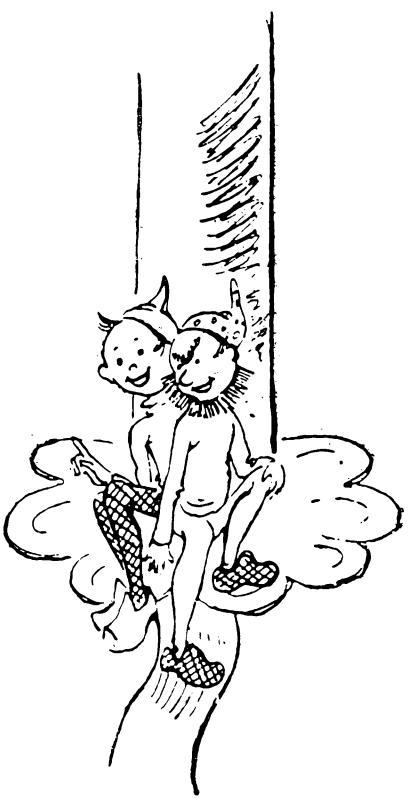
— Mit? — kérdezte Andris. — Mondjátok el

— Jó, mondjuk el — egyezett bele Bobojsza. — Hát tudod-e, komám, hogy mindent láttunk!

Andris nevetett.

— Tudtam, hogy itt vagytok. Hallottam, amint sugdostok.

— Jó kis füled van — nevettek a törpék. — De egy szó, mint száz, hát látod, ezt jónak hívják, hogy az almát odaadtad, te ugrifüles, az a jó, ha ad az ember, akármilyen kicsit. Ha elveszed a Gyuri uzsonnáját, az bizony nem jó. De erről ne beszéljünk, igaz? Éhes vagy? Hiányzik az alma a hasadból?

Ott ül a két törpe...

— Nem.

— Ennek örülök — mondta Kököjszi. — Tudod, komám, ha egyszer nagyon éhes leszel, akkor egyszerre csak lesz, aki meg neked ad. Már így van elrendezve ez a világon. Aki sose ad, az nem is kap. Aki meg ad,

az kap is. Azért igyekezni kell minél többet adni. De mit bölcselkedjünk itt, inkább elmondom neked, hogy az imént odafönt jártunk a mennyországban.

— Ne beszélj! — Andris felkönyökölt.

— De bizony beszélek, odafent jártunk és tudod-e, hogy amit ezek a gyerekek hegedültek meg énekeltek, az felhallatszott!

— Egészen fel? Az égig?

— Egészen odáig. Az angyalok mind kiültek a mennyország szélire és úgy hallgatták. Mi meg elmondtuk az összes angyalnak, hadd tudják, hogy Andris fizette ma a mulatságukat. Egy egész almát adott érte.

— És mit mondtak erre az angyalok?

— Megmondjuk? — kacsintott Bobojsza Kököjszire.

— Persze, hogy megmondjuk. Át is kell adnunk.

— Hát küldtek valamit?

— Bizony küldtek.

— Jaj, adjátok ide!

— Hát két csudapuszit küldöttek. Egyet velem — mondta Kököjszi.

— Egyet meg velem — mondta Bobojsza. — Most így szépen, így ni... a két szemedre tesszük az angyalok pusziját és akkor ma délután velük álmodol. Így ni... — de már becsukódott a szeme Andrisnak a két csudapuszitól... már alig is hallotta, hogy Kököjszi súgja Bobojszának:

— Add az álmot... így... szorítsd jól a szemére... még egy kicsit... csavard meg! Most jó. — S már aludt is Andris, már jött, jött az álom alá a mennyországból és vitte magával Andrist, még egy pillanat és ott bukfencezett az angyalok serege között.

Leült a két törpe Andris szempillájára, — elfáradtak, ma sokat dolgoztak — leültek komótosan s őrizték az álmát. Nótát dünnyögtek, hogy maguk is el ne aludjanak:

Álmodj Andris, csudaszépet,
Mennyországból küldték néked,
Két puszival az angyalok,
S ahol ez volt, majd lesz még ott.
Álmodj Andris, csudajókat,
Egy almáért vásároltad,
Megszolgáltad becsülettel,
Amit álmodsz — mondd el reggel.

Aludt Andris és mosolygott. Beosont Apja, hogy megnézze, mielőtt visszamegy a hivatalba, Anyjával állott az ajtóban és azt mondta: mosolyog álmában... angyalokkal álmodik.

S nem is sejtette, hogy igaza van, Andris csakugyan angyalokkal álmodik.

NYOLCADIK FEJEZET

Közgyűlés a mumus-egyesületben

Idehallgassatok, nem akarok nagy feneket keríteni a dolognak, elég az hozzá, hogy este azt mondta Apja:

— Te Andris, szaladj csak lelkem, letettem az újságot a másik szobában a kis asztalra, hozd ki.

Angyalokkal álmodik...

Andris már akkorára nőtt, hogy ilyesmit bátran rá lehetett bízni. Elhozta az újságot nemcsak a kis asztalról, de akár a szekrény tetejéről is. Föllállt a díványra és onnan már elérte. Ebben az időben Andris már az előszoba üvegfalának harmadik táblájára szorította az orrát, ha csöngetett valaki kint az előszobaajtón és onnan leste, hogy ki jön.

Andris elindult most a másik szobába... az ajtóban megállt és visszanézett. Kisujját a szájába kapta és azt mondta, a másik szobára intve:

— Sötét van.

— Sötét van? Hát aztán. A kis asztalt csak megtalálod!

— De félek.

— Fééélsz? — Apja felállott és rettentően csodálkozott, sőt valósággal meg volt sértve: — Az én fiam fél?

« *De félek...* »

Andris is csodálkozott, mert hiszen tegnap mesélt neki Apja valami rémes történetet holmi mumusokról, akik a sötétben leskelődnek a rossz gyerekekre és rájuk kiabálnak, sőt megfogják a lábukat is. Most meg csodálkozik, hogy ő fél bemenni a sötétbe. Ez furcsa.

— Add a kezed — mondta Apja. — Így. Látod, most bemegyünk. Felgyujtjuk a villanyt, elvesszük az újságot a kis asztalról, leoltunk és nyugodtan kimegyünk. Látod, Apja nem fél! — és büszkén körülnézett, hogy íme, ő be mer menni a saját lakásában a másik szobába és kihozza az újságot.

Andris, igen okosan, azt mondta:

— Ha majd akkora leszek, mint te, én se félek.

— De már most se félj.

— De most félek.

— Na de ne félj, ha mondom.

Andris kicsit gondolkozott és azt mondta:

— Akkor mért ijesztgetsz?

— Á, csak úgy tréfából — nevetett Apja és gyorsan elbújt az újság mögé. Csak néha emelte ki a fejét az újság mögül és felolvasott Anyjának, — aki közben bejött és kézimunkájával leült szembe vele — felolvasott csodálatos rossz emberekről, rablógyilkosokról s más ilyenekről rémes történeteket és mindig utánatette: hát mit szólsz?!

Andris Anyja ölébe dugta a fejét és néha a szomszéd szoba felé pislogot, ahol most ismét sötét van már... s ahová őt mindjárt beviszik aludni.

Andris ebben az időben kezdett közelebbről megismerkedni a félelemmel. Egymás közt vagyunk, beismerhetjük, mindnyájan féltünk már. De amíg egészen picik voltunk, nem féltünk. Ez csak később kezdődött, éppen úgy, mint Andrisnál. Most már nagyon sok ismerőse volt Andrisnak, a házmesterék, a viceházmesterék és azok rokonai, a házbeli lakók közül néhányan s a sarki fűszeres, a gyógyszerész, a pékinas és még sokan. Ezek mind nagyon szerették Andrist s például a fűszeres segédje hányszor mondta neki: gyere Andris, adj egy puszit, ide ni, az orrom hegyire! S ha Andris azt mondta: nem adok! — akkor a fűszeressegéd összeráncolta a homlokát, kimeresztette a szemét és fogvicsorítva mormogni kezdte: jaj, akkor jön a mumus és elvisz! — Az óvodában egy kisfiú a vasorrú bábákról és más boszorkányokról beszélt. A gyógyszerész meg így biztatta Andrist: adj puszit a bácsi-

« *Akkor jön a mumus...* ».

nak, akkor kapsz mézcukrot. — Ha Andris nem adott puszit, a gyógyszerész bácsi kimutatott az ablakon: odaadlak a rendőrnek és a rendőr elvisz a dutyiba. Ott sötét van, iszonyú sötét van a dutyiban és megesznek az ördögök!

Maga Apja is hányszor mondta a mumusokat. Sőt, Anyja egyszer a kéményseprőt akarta rászabadítani!

Lent a téren, ahol gyakran játszadozott, hányszor harsant fel a kiáltás: Andris, idegyere! Andris, oda ne menj! Andris, tedd le azt a követ! Andris, vedd fel a kabátodat! — S ha Andris nem tette, amit mondtak, már mutogatták neki a kőoroszlánt, amelynek szájából víz folyik a medence közepén: rögtön bekap az oroszlán! Vagy: itt a rendőr, mindjárt levágja a füled a kardjával! Meg: ham, ham, megesz az a csúnya bácsi!

Így aztán nem csoda, ha Andris félni kezdett. Gyakran felsírt álmában és csak akkor nyugodott meg, ha Anyja beszaladt hozzá, ölbe vette: csitt, csitt, ne sírj, itt vagyok, aludj szépen.

Ezen az estén aztán bizony félt Andris, hogyne! Jaj, alig akart lefeküdni... s még jól rá is dobbantott Apja, hogy irgum, burgum, felhívom a rendőrt, feküdj le azonnal! Hát szóval mire lefeküdt, bizony már meglehetősen az inába szállott a bátorsága.

Hanyattfeküdt Andris az ágyon és meg sem mozdult. De a szemét belefúrta a sötétségbe... fülelt minden neszre. S egyszerre csak... mintha már nem félne olyan nagyon! Nem, egyre-egyre bátrabb lett Andris, holott valami kis pirinkó zajt is hallott... de olyan ismerős kis suhanások, motozások... felkönyökölt a párnáján:

— Pszt... halló... Köki, Bobi, ti vagytok?

— Hihihi — nevetett vékonyan Kököjszi — hát megismertél?

— Haha — nevetett Bobojsza vastagon, de ő csak kettőt nevetett így: haha — mert mérges volt, ha Andris nem a teljes nevén szólította: Bobojszának. E miatt sokat veszekedett ő már, most is rászólt :— Nem tudsz a rendes nevemen szólítani, te csirkefogó?

— Ó, méltóságos Bobojsza úr! — nevetett Andris és Kököjszi is vele nevetett s egyszerre csak ott ültek mind a ketten Andris kiskörmén.

— A hajóval vagytok?

— A hajóval bizony.

— És elvisztek?

— De el ám, azért jöttünk.

— Gyerünk, — ugrott Andris — hová visztek?

Bobojsza... « Haha » — nevetett

Bobojsza felállott, meghúzkodta a nadrágszíját:

— Hova viszünk? A mumusgyűlésre.

Egyszeriben lelohadt az Andris mehetnékje:

— Már ti is kezditek? Nem megyek.

— Dehogy nem jösz! Te csacsi, hát csak nem félsz, ha velünk vagy?

Addig noszogatták, hogy lassacskán mégis csak elindult velük Andris.

— Sok mumus lesz? — kérdezte.

— Rengeteg — magyarázta Kököjszi. — Ma van a mumusegyesületnek a nagy közgyűlése. Minden országból eljönnek a mumusok, vasorrú bábák és más boszorkányok, rendőrök es kéményseprők s az összes csúnya bácsi, akik a ligetekben ülnek és a fogukat csattogtatják. Mind ott lesznek, színielőadást is rendeznek és bált.

Elhagyták az összes hidakat, nádasok között vitte a szél a törpék kis hajóját, a Szent Kristófot. Kököjszi igazgatta a vitorlákat, Bobojsza a hajó orrában állott és távcsővel figyelte, hogy merre mennek. Andris hol Kököjszinek segített, — mert értett már a vitorlákhoz — hol meg Bobojszát kérte: engedj belenézni a távcsőbe. Keskeny vizen kanyarogtak nádasok között és végül is elértek egy kis öbölhöz, ahol már tömérdek apró papírhajó volt kikötve. Torzonborz bajuszú, majdnem félcentiméteres rendőr vigyázott a hajókra.

A gyerekek között látott Andris egynéhány óvodai ismerőst is..

— Ejnye, kicsit elkéstünk! — vakarta a fejét Kököjszi, s megkérdezte a rendőrt:

— Megkezdődött a gyűlés?

— Most kezdődik, siessenek az urak.

— Gyere Andris, szedd a lábad. Látod, miattad késtünk el, mert olyan soká indultál. Gyere, gyere, ne bámészkodj.

— Ezek a kis hajók?...

— Ezeken is törpék meg gyerekek jöttek. A mumusgyűlésre rengeteg gyerek jön mindíg. Na, mozgás, mozgás.

A kikötőből széles, egyenes út vezetett a palotába, amely olyanféle volt, mint Budapesten az országháza, olyan soktornyú. A díszteremben éppen megkezdődött a világ mumusainak

nagy közgyűlése. A mumusok az emelvényen ültek meg a karzatokon, a földszint meg telisteli volt gyerekekkel és Kököjszihez s Bobojszához hasonló törpékkel. A gyerekek között látott Andris egynéhány óvodai ismerőst, de most nem volt idő beszélgetni, mert már megkezdődött a gyűlés.

Felállt az elnök-mumus — egy ördögfejű, rendőrbajszú kéményseprő — és beszédet mondott:

— Testvéreim, — kiabálta — kéményseprők, rendőrök, boszorkányok, hámhám bácsik és más mumusok! Íme, ismét összegyűltünk, hogy ősi szokásaink szerint tiltakozzunk a felnőttek vádaskodásai ellen: mi soha nem bántjuk a gyerekeket!

— Úgy van! — zúgtak mind a boszorkányok, vasorrú bábák és más mumusok. — Soha nem bántjuk!

Egy rendőr a kardjára csapott:

— Még meg is védem ezeket a kis csibészeket, nem hogy bántanám őket. Kettéhasítom, aki gyerekhez nyúl, akár élő, akár árnyék. Nahát!

— Éljen! — kiabálta a hallgatóság, a törpék és a gyerekek.

Az elnök folytatta:

— Mumus testvéreim! Kedves kollégák! A felnőttek félreértenek bennünket, mi nagyon szeretjük a gyerekeket. A mulattató szakosztály, a vasorrú bábák, boszorkányok s kéményseprők arra valók, hogy szórakoztassák a gyerekeket. A védelmi szakosztály meg — így a rendőrök is — arra, hogy védelmezzék őket. De bántani sosem bántjuk a gyerekeket!

— Nem bántjuk! — kiabálták a mumusok. — Disznóság, hogy ilyen rossz hírünket költik, sose bántottunk gyerekeket!

— Éljenek a mumusok! — zúgták ismét a törpék és gyerekek — éljenek!

Az elnök meghajtotta magát.

— Mielőtt szokásaink szerint ismét fogadalmat tennénk, két büntetés is lesz. Először is sikerült elfognunk egy magáról megfeledkezett mumust, aki csakugyan megijesztett egy gyereket! Állítsátok ide elém!

A rendőrök behozták a pimasz mumust.

— Nézzetek rá, — mondta az elnök — nincs is rendes mumusformája, szinte olyan, mint egy ember! Mi legyen a büntetése?

Szégyenkezve állott ott a pimasz mumus, lesúnyt fejjel s szemérmesen mozgatta a lábaujját, míg a többiek rámondták az ítéletet:

— Nádpálcát a fenekire!

A rendőrök megfogták, jól megrakták a pimasz mumust, csak úgy visított.

— A másik bűnös — hirdette ki az elnök — egy úgynevezett csúnya bácsi. Csúnya bácsit a Városligetben arra biztatták elvetemedett nevelőnők, hogy hámhám, egyen meg egy kislányt, mert az leejtett egy perecet és nem akarta felvenni. És ez az alávaló csúnya bácsi csakugyan elkezdte csattogtatni a fogát. Mi legyen a büntetése?

— Nádpálcát a fenekire! — zúgták a mumusok.

Ez is megkapta a maga részét. Visított, mint a kis malac. A végin meg kidobták mind a kettőt és kihúzták őket a névsorból, mert az elnök azt mondta: aki gyerekeket ijesztget, az nem méltó a mumus nevezetre.

Andris úgy elbámult ezeken a dolgokon, hogy mind a két hüvelykujját a szájába kapta. S egy picike mumusnövendék erre feléje nyujtotta a saját hüvelykjét: parancsolsz még egyet?

De itt még nem volt vége a dolognak. Az elnök most felolvasta a fogadalmat:

— Esküszünk ünnepélyesen, hogy mi, boszorkányok, kéményseprők, vasorrú bábák, rendőrök, hámhám bácsik és más csodás vagy nem csodás népek, akiket a szülők és más felnőttek közös néven mumusnak neveznek, esküszünk, hogy soha gyereket nem bántunk, sem szóval, sem tettel, sem ébren, sem álmában, sem nappal, sem sötétben, Isten minket úgy segéljen!

Rámondták mind a többiek:

— Isten minket úgy segéljen!

Az elnök még beiratta a jegyzőkönyvbe, hogy erről értesitení kell ismételten az összes szülőt és más Felnőtteket s azzal a gyűlés befejeződött.

Az emelvényről elhordták az asztalt, székeket, egy pillanat alatt készen állott a színpad — persze a törpék is segítettek egy-két varázsmondással — s megkezdődött a színielőadás. Csupa nagyon érdekes dolgot adtak elő. Egy kéményseprő verset szavalt arról, hogy neki kilenc gyereke van s egyik se fél tőle. Persze idegen gyerekek félnek, — szavalta mert a felnőttek ujjal ránk mutogatnak, hogy itt a fekete ember, itt a fekete ember! — és ezért ő nagyon szomorú.

Előadtak aztán egy színdarabot is, amelyben az volt, hogy két felnőtt nagyon fél éjjel, holott nincs is sötét, ég a lámpa. Ennek az volt a címe: A mumusok bosszúja. Sokat lehetett nevetni rajta, szegény felnőttek csak úgy vacogtak félelmükben.

A színielőadás után megkezdődött a bál és tartott kivilágos kivirradtig. Andris egy kis boszorkánnyal táncolt igen sokat, meg az óvodabeli ismerőseivel is ugrabugrált. Rendőrök jártak körbe és odatartották a bajuszukat: tessék kérem, itt a bajusz, a fínom, friss bajusz, meghúzhatja, aki akarja! — Mint másutt a perecet, úgy kínálták a bajuszukat, de ingyen. A szünetben aludt Andris egy keveset, egy boszorkány néni ölébe hajtva a fejét, s mire felébredt, már a vasorrú bábák hordták is körül az uzsonnát nagy tálcákon. Spenót, sárgarépa, más efféle még véletlenül sem akadt itt, s egy tréfás mumus egész komolyból így kínálta a főztjét:

— Tessék gyerekek, tessék, tessék, csak el ne essék! Akarjátok elrontani a gyomrotokat? Parancsoljon méltóságos úr, vaniliafagylalt, görögdinnye és

éretlen szilva, tessék, tessék! Ezt mind szabad, ezt mind lehet, egyszer esik esztendőben mumusbál, nem igaz?

— De igaz, igaz! — kiabálták a gyerekek, ésették a vaniliafagylaltot, görögdinnyével, éretlen szilvával. — Éljenek a mumusok!

Virradt már, mikor oszladozni kezdett a közönség. A mumusok is elfáradtak, az elnök-mumus el is aludt, egy karosszékben elvetve magát. Andris meg, bumm! — úgy megijesztette, hogy szegény elnök-mumus leejtette a szemüvegét, el is törött. De nem haragudott, hiszen mumus volt.

Hajnalodott, mondom, s a kikötőből egymásután indultak a papírhajók, mindegyiken két-két törpe és egy gyerek. Minden hajót hazáig kísért egy-egy mumus, nehogy mégis valami bajuk essék.

Aludt Andris a nagy mulatság után, mint a bunda. Másnap az óvodában másról sem volt szó, csak a mumusbálról.

S este Apja nagy ravaszul kacsint Anyjának és odaszól Andrisnak:

— Te Andris, otthagytam az újságot a másik szobában, hozd csak ki. — S intett Anyjának: — Pszt, nem mer bemenni!

De Andris be mert menni. Nagy vidáman ment be a másik szobába az újságért, még dúdolta is magában a nótát, amit tegnap tanult a bálon:

Kéményseprők, boszorkányok,
Csuhaj, rátok fittyet hányok,
A rendőrtől el nem futok,
Itt ragyogok, mint a szurok!
Csúnya bácsi, ham-ham, bekap?
Kapja ám a macskafarkat!
Vígan élem a világom,
Minden mumus jóbarátom, ihajla!

Így dudorászott Andris s Apja azt mondta Anyjának:

— Fél a kisöreg, azért dúdol a sötétben — és amint kijött, s hozta az újságot, a térde közé fogta: — Féltél, ugye?

— Nem én.

— Neeem?

— Nem.

— Dehogynem.

— De bizony nem.

— Andris, ne ellenkezz velem!

— De igazán nem féltem. Mitől félnék?

— Hát a mumusoktól!

— Ugyan — nevetett Andris. — Mumusoktól? Ilyesmiben csak a felnőttek hisznek. Hogy a mumus bántja a gyerekeket? Nevetséges!

Apja, Anyja egymásra néztek, és mit csináljanak, nevettek. Ettől kezdve nem félt többé Andris. Apja, Anyja s más felnőttek is még sokszor próbálták rászoktatni, hogy féljen. De nem állott kötélnek, hohó!... őt a törpék fölokosították.

KILENCEDIK FEJEZET

Ismerkedés a jó Istennel

Azt még el sem mondtam, hogy hogyan kezdődött Andrisnál az esti imádkozás. Hogyan ismerkedett össze magával a jó Istennel. Erre is mindjárt rátérek.

Ebben az időben — mikor mesémet folytatom — már nagyon rohamosan tágult Andris körül a világ. Hjaj, az igen régen volt ám, mikor Andrist még az asztalra állították a vendégek s Apja mondta: mutatkozz be szépen és mondd meg, hol lakol. Andris elfújta a nevét és a lakásuk címét s mindenki összecsapta a kezét: nahát, ez az Andris!

Ez már régen volt. Andris most már sok-sok utcát és teret ismert s hegyeket és fákat, meg a Dunát, ó, rengeteg mindent. És hány embert ismert már! Nemcsak a vendégeket és az utcájukból a fűszerest, a mészárost, meg a gyógyszerész bácsit és az összes boltost, de ismerte már a sarkirendőrt, ismerte az utcaseprő bácsikat, a pék inasát, aki reggel a zsemlyét hozta, ismerte a tejkihordó fiút és még sokakat. Andris már maga nyitogatta a kis szekrényét. Ez az enyém! — mondta és nem engedett akárkit hozzányúlni. S kezdte jól tudni már, hogy kit és mit szeret, vagy nem szeret.

A két csodálatos kis törpe is ott settenkedett körülötte mindig és kibontották előtte a sokféle színt a szemének, az illatokat az orrának és a muzsikát a fülének.

De mondjam csak tovább, amit ígértem, hogy hogyan ismerkedett meg Andris a jó Istennel. Hát bizony sokáig nem is tudott Róla. Ez így szokott lenni mindenkivel. Megvolt Andrisnak mindene, amit csak akart. Anyja s Apja megvédték minden rossztól. De még mennyire! Egyszer egy vasárnap délelőtt elvitték őt az Állatkertbe is. Megnézték a mulatságos majmokat, — Apja perecet vett és Andris bedobálta nekik — látták a pávákat és más cifra madarakat. Sok-sokféle állatot láttak, míg eljutottak az oroszlánok ketrecéhez. Az őrök éppen etették az oroszlánokat. Bedobták nekik a húst és az óriási fenevadak morogva, vicsorogva rávetették magukat az ételre. Andris meglapult, behúzta a fejét a nyaka közé. Egyik kezével Anyja szoknyáját fogta, másikkal Apjába kapaszkodott és felpislogott reá. Apja megsímogat-

ta a fejét: ne félj semmit! — s Andris hozzásimult a nadrágjához és azt mondta:

— Milyen erős vagy te, Apja, milyen jó vagy! Nem hagyod, hogy megegyenek engem az oroszlánok. Ugye, nem hagyod?

— De nem ám! — Apja kihúzta magát egy kicsit, Anyja mosolygott...

— Mit csinálsz velük, ha bántani akarnak?

— Mit? Rájuk kiabálok: mars innen, büdös oroszlánok, mindjárt pofonváglak! És ha még szemtelenkednének, akkor bizony pofon is vágnám őket, hogy hetet bucskáznak.

Andrisnak csillogott a szeme.

— Meg is rúgod őket?

— Meg én!

Így hát látjátok, Andrisnak nem volt mitől félnie, semmitől az égvilágon. Ha baj történnék, itt van Apja, aki még az oroszlánokat is nyakonvágja, ha kell.

És éppen ebben az időben volt az, hogy Anyja elkezdte tanítani Andrist az esti imára. Andris persze csak mókának vette az egészet, így van ez eleinte minden gyerekkel, velem is így volt. Ült Andris az ágyban esténként és leste, amint Anyja elmondja az imádságot: Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem... Apja is ott volt az ágya mellett, s biztatta: mondjad Andris, mondjad szépen. Hát néha mondta, ha olyan kedve volt, máskor meg nem mondta, csak a végén az ámen. Ha vendégek voltak, azok is bejöttek, hogy: pszt, Andris imádkozik! — jöttek lábujjhegyen, körülállták az ágyat. Persze, Andris éppen ilyenkor nem mondta az imát, hiába erősítgették folyton: nézzétek, milyen szépen imádkozik ez az Andris, nézzétek csak... — Andris a fülebotját se mozgatta.

Egyszer aztán egy estén, amint fekszik Andris az ágyban, valami olyan furcsa, rossz nehézség telepedett a mellére... mintha egy elefántbocs ült volna rá. Délelőtt még olyan jókedvű volt... délután kezdett elcsöndesedni, még Anyja mondta is, ahogy szokta: nincs valami baja ennek a gyereknek? — és homlokára tette a kezefejét. Hát bizony nagyon meleg volt az Andris homloka. Éjszaka is többször bejött hol Apja, hol Anyja s vizsgálgatták, takargatták, ha Andris lerúgta magáról a takarót.

Reggel már igen bágyadtan ébredt Andris, köhögött is. Nem vitték óvodába. Délután doktor bácsi jött hozzá és azt mondta neki:

— Dugd ki szépen a nyelvedet.

De Andris nem akarta kidugni a nyelvét, mert e miatt már többször a sarokba állították. Úgy kérlelték most, Anyja, Apja s a doktor bácsi: dugd ki szépen, na dugd ki szépen a nyelvedet! Hát végre is kidugta. Hümmögött a doktor bácsi, hümmögött, aztán Apja orvosságot hozott, édes orvosság volt, de mégse volt jó. Így kezdődött Andris betegsége. De hogy mi hogyan volt, hadd mondja el maga Andris.

Mikor már jobban volt, egy este — amint Anyja eloltotta a lámpát s Apjával kiment a másik szobába — valami pici neszt hallott Andris... más meg se hallotta volna, de ő igen. Felült az ágyán... s hát látja, hogy a fénycsíkban, amely a másik szoba világosságából végigfut itt a padlón, jönnek ám Kököjszi és Bobojsza. Jönnek, jönnek, felkapaszkodnak az ágy lábán és sétálnak aztán felfelé a paplanon, óvatosan kerülgetve a nagyobb dombokat. Gyalogosan voltak s ilyenkor, ha nem repültek, nagyon kellett vigyázniok, nehogy orrabukjanak valami porcukron vagy belekeveredjenek a paplanhuzat varrásai közé.

Andris nagyon megörvendett a törpéknek, de azért előbb visszafeküdt és tette magát, hogy alszik. Játékból is, meg azért is, mert kicsit neheztelt rájuk, hogy utóbb olyan ritkán mutatkoztak. De azért kipislogott feléjük s a törpék jól látták a turpisságot. Végül is Andris már nem bírta tenni magát s mikor Kököjszi egészen a szeme alá mászott, akkor hirtelen felült. Alábukfencezett Kököjszi és elterült Andris tenyerén. Nevetett Andris Bobojsza meg dühös volt:

Alábukfencezett...

— Mit csinálsz a társammal, te! Kezit, lábát összetöröd!

De Kököjszi nem haragudott. Leült, ahogy szokott, Andrissal szemben egy paplangombra. Bobojsza is melléje és Andris, ahogy így szembeültek vele, már el is felejtette, hogy veszekedni akart velük. Panaszkodott.

— Beteg voltam ám, — így mondta el Andris a dolgot a törpéknek — olyan nehéz volt a kezem, lábam, alig bírtam felemelni. Doktor bácsi járt hozzám és ki volt szabad nyujtani rá a nyelvemet. Szamárfület is mutattam neki, de azt mondta, hogy azt nem kell. Kanalat dugott a torkomba, az rossz volt, jaj, nagyon rossz volt és köhögtem és fájt itt, meg itt, meg emitt is, nézzétek. És mindenféle orvosságot kellett innom, mint a felnőtteknek.

Csóválta a fejét a két törpe: szegény Andris, szegény Andris.

— És tudjátok, — folytatta Andris — a legfurcsább az volt, — és alig suttogott — hogy sem Anyja, sem Apja nem tudták elmulasztani, hogy ne fájjon! Anyja megpuszilta, ahol fájt, de hiába. Apja is

A törpék egymásra néztek és hallgattak.

— És ti miért nem jöttetek? — kérdezte harciasan Andris. — Mi? Miért nem voltatok itt?

— Ne kiabálj, mert itthagylak — mondta Bobojsza, de Kököjszi intett, hogy hallgasson.

— Nézd, — mondta Kököjszi — mi itt voltunk. Bizony Isten, itt voltunk. Tudunk mindenről. De hiába... azt mi sem tehetjük, hogy ne fájjon, ha egyszer beteg vagy.

— Nem tehetitek?

— Nem.

— És Apja...

— Ő sem.

— Hát akkor ki?

— Bizony csak a jó Isten.

— A jó Isten... — mondta Andris. — És Apja tudja ezt?

— Tudja bizony.

— Anyja is?

— Ő is bizony. Azért akarják mindenáron, hogy imádkozz.

« Beteg voltam ám... »

— Borzasztó... — mormogott Andris, és elgondolkozva piszkálgatta ujjával a paplangombot. Bobojsza rá is szólt:

— Ne piszkáld, mert lezuhanunk.

— Hiszen ez rettenetes! — kiáltott fel Andris, — Tudjátok, mikor már jobban voltam, tegnap délután, kivett Apja az ágyból, becsavargatott a paplanba és az ablakhoz vitt. Úgy tartott a karjában, mintha semmi sem volnék, ő nagyon erős!

A törpék bólogattak:

— Igen, Apja rémerős!

— Ugye?

— Bizony.

— Ugye, ő a legerősebb?

— Jaj nem, nem, — intettek a törpék — nem ő a legerősebb.

— Hát akkor ki?

— Az Isten, az Isten. Ő bizony.

Sokáig csönd volt, Andris folytatta:

— Tudjátok, néztünk ki az utcára és akkor két kis kutya verekedett ott játékból. És aztán abbahagyták. És mondtam Apjának, még, még! Hogy még verekedjenek. De Apja csak nevetett és nem tudott csinálni semmit. Akkor esni kezdett az eső és nem szerettem az esőt, és azt mondtam, süssön a nap! De Apja megint csak nevetett és nem sütött a nap. De szerettem volna, hogy süssön és mind mondtam, süssön a nap, süssön a nap, és akkor Apja visszatett az ágyba engem és azt mondta: még nagyon nyűgös ez a gyerek. És nem akarta csinálni, hogy az eső elálljon és a nap kisüssön.

— Nem tudta csinálni — bólintott Bobojsza, és Kököjszi is bólintott — bizony nem tudta megcsinálni.

— Nem tudta? Hát Apja nem tud mindent?

— De nem ám!

— Anyja sem?

— Nem bizony.

— Hát akkor ki? Csak nem a...

— De bizony, a jó Isten... — és most már nagyon komolyra fogta a dolgot Kököjszi s közelebb jött. — Nézd, Andris, Apja és Anyja sok mindent tudnak és nagyon erősek. De tudják azt is, hogy Isten tud csak mindent és Ő a legerősebb az egész világon. Ezért tanítanak téged imádkozni. Hogy tudjál illendően beszélni Vele.

« *Tudjátok...* »

— Kivel?

— A jó Istennel. Az imádsággal beszélnek az emberek a jó Istennel.

— De sose válaszol!

Bobojsza felkapta a felét.

— Hogyne válaszolna! Csak jól oda kell figyelni! Azt hiszed, Apja és Anyja nem beszéltek vele, hogy te meggyógyulj? De beszéltek. Ő azzal válaszolt, hogy meggyógyultál.

— És ha imádkozom, akkor jó gyerek vagyok?

— Azt egyes-egyedül az Isten tudja végig, hogy mi a jó és mi a rossz. Nézd, komám... Anyja és Apja és te és mi és a vizek és füvek, a fák és kövek, a nap, a hold, a csillagok és a felhők és minden, minden, amit eddig láttál és az is, amit még nem láttál, az mind az Istenhez tartozik, Ő tartja rendben az egész világot, Ő vigyáz reánk.

Andris gondolkozott:

— Akkor miért csinálta, hogy beteg legyek?

— Azért, hogy vedd észre Őt! — mondta szinte egyszerre a két törpe, s Kököjszi folytatta: — Tudod, olyanok az emberek, a felnőttek is, meg a gyerekek is, hogy csak akkor veszik észre, ha bajban vannak. De az Isten azokat védi a legjobban, akik akkor is beszélnek hozzá, ha nincsenek bajban. Érted?

— Nem nagyon.

— Nem baj. Egyszer visszaemlékszel erre, majd ha nagyobb leszel, és akkor megérted.

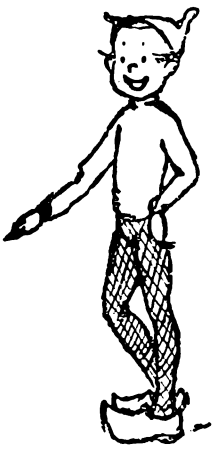
— Késő van, — szólt közbe Bobojsza — aludj már.

Andris most egészen közel hajolt hozzájuk.

— Köki, — kérte — Bobikám, vigyetek el a hajón, mutassátok meg az Istent... akarom látni!

Bobojsza éppen valami gorombaságra készült, de Kököjszi elébevágott.

— Azt nem lehet, Andris, — mondta, és elgondolkozva nézegette a kis csizmája orrát — ezt nem lehet. Látni nem lehet. Nem mondom, akik nagyon jók idelent a földön, akik mindent elkövetnek, hogy beszélgetni tudjanak vele, azok egyszer majd színről-színre meglátják. Talán köztük vagy. Ezt mi sem tudjuk... Ő mindenütt ott van, mindenre vigyáz, de csak a nagyon jók láthatják meg, jutalmul.

Kököjszi közelebb jött...

— Szép?

— Ő a legszebb.

— S erős...

— A legerősebb.

— Jó is?...

— Nincs nála jobb.

— Hát akkor... ide füleljetek, én beszélni akarok hozzá.

— Beszélj szépen. Tedd össze a kezedet úgy... és mondd, ahogy tanítottak: Én Istenem, jó Istenem...

— Én Istenem, jó Istenem...

— Becsukódik már a szemem.

— Becsukódik már a szemem... de a Tied nyitva, Atyám — mondta a két kis törpe és letérdeltek ott a paplangomb tövében.

— De a Tied nyitva, Atyám, — folytatta Andris — amíg alszom, vigyázz reám... Vigyázz édes szüleimre... Mondjátok, miért kell én kérjem, hogy vigyázzon Anyjára és Apjára?

Letérdeltek...

— Azért, — nevetett Kököjszi — mert így vigyáznak egymásra az emberek. Ezt szereti az Isten, ha nem magatokért, de egymásért kértek tőle valamit. Folytasd csak szépen: meg az én kis testvéremre.

— Meg az én kis testvéremre... — s ismét kiszólt Andris az imából: — Nekem nincs is testvérem.

Bobojsza ráreccsentett:

— De még lehet! Adta kölyke, mit jártatod itt össze-vissza a pampuládat, mondd az imát!

De Andrisnak ez szöget ütött a fejébe.

— Lehet nekem kistestvérem?

— Persze, — biztatta Kököjszi — egy szép kislányt küldenek majd az

égből, ha jó leszel, aztán azzal játszadozhatsz. És akkor te már nagyobb leszel és te tanítod őt mindenfélére, úgy, amint téged a felnőttek. Meg aztán Isten előtt minden ember testvére a másiknak, érted? Azért mondjuk neki, hogy Atyánk, na, nem igaz?

— De, csakugyan...

— Nahát akkor folytasd. Mire a nap újra felkel...

— Mire a nap újra felkel, csókolhassuk egymást reggel, Ámen.

— Így ni. — És lábujjhegyen felmásztak Andris arcára Kököjszi és Bobojsza. — Alszik?

— Alszik már.

— Akkor egy szép álmot reá — s rátették az álmot... — Andris felpillantott... Hát a kulcslyukon eléjött a két kis paripa, felpattantak ezek a nyeregbe és uccu neki, vesdd el magad, csak úgy porzott a semmi mögöttük, amint elvágtattak. Daloltak is, ahogy csak a torkukon kifért, Kököjszi vékonyan, Bobojsza vastagon:

Vígan ébred Andris holnap,
Örül fának és bokornak,
Örül minden apró jónak.
Ha a lépcsőn megbotolhat,
Az is jobb a betegségnél,
Orvosságnál, s más rémségnél,
S megtudja, hogy minden fölött
Ott a jó Isten, ki örök.

Andris úgy aludt, mint a legöregebb bunda. S egy kicsi-kis lánnyal álmodott, akit Kököjszi és Bobojsza picike lovon hoztak. Sokkal, de sokkal kisebb volt ez a lány, mint ő s csacsibb és ügyetlenebb. Ő vitte álmában az állatkertbe és mutogatta neki, hogy nézd, ez a majom, ez a páva, ez az elefánt... s az oroszlánketrec előtt, amint megálltak, éppen etették azokat, tyű, vicsorogva, morogva rohantak az ételre a vadak, de Andris nem félt. Bezzeg félt a kicsi, odabújt Andrishoz, ő meg magához szorította és azt mondta: ne félj te kis bugyuta, ha bántani akarnak, pofonvágom őket.

Reggel jókedvűen, vidáman ébredt Andris. Mikor mosdatták, behajlította a karját és mutatta: nézd Anyja, milyen erős vagyok!

TIZEDIK FEJEZET

Az Időkirály birodalmában

Ez is nagyon furcsa volt, mikor a két csodálatos törpe elvitte Andrist Időországba. Igazán nagyon össze kell szednem minden erőmet, hogy ezt el tudjam mondani, úgy, amint volt.

Ezen az estén Andris az óra tik-takolását hallgatta. Pici kis faházikó volt ez az óra, — közületek többen biztosan láttak már ilyen órát — két csöpp ablaka volt a faházikónak. Az ablakok fölött, az eresz alatt, fészek és a fészek fölé egy piroscsőrű, sárgatollú madár hajolt. A két ablak alatt volt az óra lapja s kis sárgaréz ingája járt alá-fel. Tik-tak, tik-tak, mondogatták az óra kerekei odabent a házban. S a madár minden tik-re a fészekbe dugta csőrét és minden tak-ra kihúzta ismét. Tik-tak, tik-tak... mondogatták a kerekek odabent a házban... Tik-tak... járt az inga jobbra-balra... Tik-tak, tik-tak... bólogatott a piroscsőrű, sárga madár a fészek peremén. A két mutató meg járt körbe-körbe és mutatta az időt. Ilyen volt ez az óra.

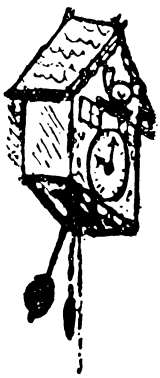

Egy kicsi-kis lánnyal álmodott...

Andris persze nem tudta még, hogy hogyan kell az órával bánni, hiszen a számokat se tudta még elolvasni. Különben is, mikor az ember még ilyen kicsi, akkor nem törődik az idővel. Csak mikor már iskolába jár és folytan hallja, hét óra, kelj már fel! mindjárt nyolc óra, eredj iskolába! és így tovább — akkor kezdenek a gyerekek barátkozni az órával. Mire egészen felnőnek, akkor már folyton nézik az órát: jaj, nincs időm! Jaj, mindjárt tizenkét óra! Jaj, négy óra elmúlt, rohanok! Figyeljétek csak, a felnőtteknek mennyi bajuk van az idővel.

Andris csak játszott még az ilyesmivel. A másik szobában is volt náluk egy óra. Ez szép, nagy fényes óra volt és ütni is szokott. Aprókat csilingelt és mélyeket harangozott, amint azt kell. Apja éjjeliszekrényén is volt egy kisebb óra, ez meg iszonyú lármásan tudott berregni. Nagyon szorgalmas óra volt, de senki se szerette valami nagyon. Ennek az volt a hivatala, hogy felköltse Apját. Zrrrrrrrrrr... így lármázott az

óra — kelj fel, kelj fel, kelj fel! — s akkor Apja felkelt és dühösen nézett az órára. Sokszor szidta is: nahát, ez mégis csak sok, hogy milyen lármát csinálsz! — Erre az óra megtette, hogy másnap nem zörgött. Akkor meg azért kapott ki, hogy miért nem zörgött. Erre aztán nekidurálta magát és hogy Apja kedvében járjon, zörögni kezdett délután úgy három óra tájon. Erre ismét kikapott: most zörögsz, te szamár? Reggel bezzeg nem zörögtél! — és rázta Apja, meg hátul felnyitotta és belefújt s piszkálta szegénynek a kerekeit. Ez a szegény óra már egészen kótyagos volt, nem tudta, mit csináljon, mikor zörögjön s mikor hallgasson.

Matyi

Andris szerette nézegetni és hallgatni az órákat s úgy hívta a faházikós, madaras kis órát, hogy Matyi. Meg is mondta Apjának és akkortól kezdve sokat játszottak az órákkal. A komoly, nagy órát Lajosnak hívták, az ébresztőt Csibésznek keresztelték. De volt még két óra a házban. Apja ezüstfedelű zsebórája, Muki, és Anyja kis arany karkötőórája, Mici. Muki kunsztokat is tudott. Apja odatartotta eléje, Andris ráfújt jó erősen és akkor Muki felhajtotta a fedelét s megmutatta magát. Aztán rányomta Andris az orrát és akkor becsukódott. Mici nem tudott ilyen tréfás dolgokat, de nagyon kedves és szép volt s fínoman, halkan ketyegett.

Elég az hozzá, hogy ezen az estén, mondom, Andris feküdt az ágyban és hallgatta, amint a kis madaras óra fújta a maga örökös nótáját, tik-tak, tik-tak, tik-tak... Próbáljátok csak ki, ha az ember így este elkezdi hallgatni az óra járását és jól odafigyel, rendre már nem hall semmi más neszt, csak azt, hogy tik-tak, tik-tak, tik-tak... És olyan jól hangzik ez... mintha ringatnának is. Nem? Így hallgatta Andris, hallgatta és egyszerre, csak, pszt... a pici óra csöpp fészkéből egy tik és egy tak között kidugta a fejét — na, kicsoda? Hát Kököjszi persze, a huncut. A piroscsőrű, sárgatollú madár is úgy elálmélkodott, hogy szinte elfelejtett bólogatni. Hát még mikor a következő tik és tak között Bobojsza is kikönyökölt a fészek peremére. A piroscsőrű, sárgatollú madár csuklani kezdett ijedtében. Elnevette magát Kököjszi, erre Andris is, rá Bobojsza, nevetett most már a madár is, tik-tak, nevette, tik-tak, de jól megijedtem.

Lajos

— Ne félj semmit, — megsímogatta Kököjszi — aludtunk egy kicsit itt a fészek alján. Andrishoz jövünk látogatóba — s lecsúsztak ügyesen az óra kis láncain, egyiken Kököjszi, a másikon Bobojsza. A lánc végéről a díványra ugrottak, onnan a földre, végigfutottak a szőnyegen,

aztán fel az ágyra. A törpék tudvalevőleg mind nagy turisták. Néhány tik-tak múlva már ott ültek Andris előtt.

— Szervusz fiú! — mondta Kököjszi vékonyan.

— Szervusz fiú! — mondta Bobojsza vastagon.

— Szervusztok legények! — mondta Andris, mire Bobojsza rámordult:

— Máris megint szemtelen vagy, te takonypóc! — de Kököjszi intett:

— Hagyd már, ne légy mindig oly sértődős!

Bobojsza még morgott egy kicsit, hogy Andris amint nő, nő, úgy lesz egyre nagyszájúbb, de aztán végül is megbékélt.

— Mit csinálsz, fiúka? — kérdezte. — Miért nem alszol?

— Hallgatom a tik-takolást — mondta Andris.

A két törpe egymásra nézett s Kököjszi így folytatta:

— Szereted az órákat?

— Szeretem bizony.

— Tudod mit? Ha akarod, eljöhetsz velünk Időországba. Ott gyülekeznek nemsokára mind az órák, megnézzük őket, jó?

Már ugrott is Andris.

— Hajón megyünk vagy röpülve?

— Az ország határáig röpülve, ott az Időtenger szélén a hajónk.

— Vigyetek!

— Gyerünk! — mondta Kököjszi vékonyan.

— Gyerünk! — mondta Bobojsza is vastagon, és a két törpe bukfencet vetett Andris szíve fölött.

Lecsúsztak...

Ezt már ők így szokták, ilyen nagy és kalandos út előtt. Ebben a bukfencben volt a bűvös erő, amitől Andris olyan pici lett, mint ők. De messzire, nagyon messzire látott... és tudott röpülni, s úgy suhant át a falakon, kulcslyukakon, csukott ablakon, mint éppen Kököjszi és Bobojsza.

Zsupsz! bukfencezett a két fura kis törpe Andris édes szíve fölött s már röpültek is, mint a gondolat, mert az a legsebesebb.

Egy-kettőre elhagyták a várost, hegyek és folyók maradtak el mögöttük. Itt-ott elsurrant alattuk s fölöttük egy-egy zakatoló óra.

— Ezek már Időországba mennek! — súgta Kököjszi. — Messziről jönnek, sietniök kell.

Elértek a nagy Időtenger partjára. Sűrű fekete volt a tenger, s nagy, tarajos, hófehér hullámokat vetett... ki-kifutottak a hullámok, végigmosták a sziklás partokat... zúgott, morajlott a víz, de mintha azt zúgta volna minden csöppje: tik-tak, tik-tak, tik-tak... Andrisnak bizony kicsit összeszorult a torka, de Bobojsza hátbavágta: Ne félj, fiú, itt vagyunk!

Ott állt a hajó az öbölben, — aki nem tud valamit, hogy micsoda például az «öböl», az csak kérdezzen bátran — szóval ott állt a hajó, beleugrottak hárman. Bobojsza eloldotta a köteleket, Kököjszi kifeszítette a vitorlákat és markába kapta a kormányrudat. Elindultak. Mind gyorsabban és gyorsabban mentek, csak úgy hasították a fekete vizen a fehértarajú hullámokat.

«Nézd, már látszik a sziget!»

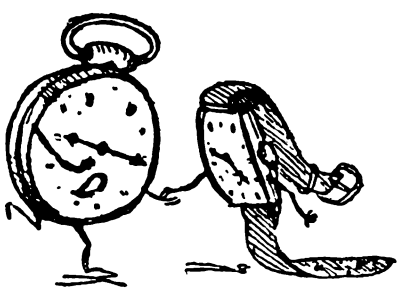
— Nézd, már látszik a sziget! — mutatott előre Kököjszi. Mert Időország a tenger kellős közepén van, egy szigeten, s amint közeledtek, úgy erősödött egyre jobban a tik-takolás.

Még egy jó szél belekapaszkodott a vitorlákba s már ott is voltak Időország kikötőjében. Kikötötték a hajót egy toronyóra lábjában s elindultak.

Csakúgy nyüzsgött a szigeten a töméntelen óra, kicsi, nagy, zsebbeli meg karóra, mindenféle fajta. Ámult, bámult Andris... belestek egy ablakon s látta az Időkirályt, amint ezerszínű szakállába nyúlkálva, ecsetjével festette

a napokat; feketével a hétköznapokat, pirossal az ünnepeket... lapozta sorra-sorra a naptárt s mindegyikre odapöttyentett még valami színt, aranyat, zöldet, kéket, szürkét, halvány rózsaszínt, mindenfélét. S jöttek az Esztendők... ballagtak át a szakállán és eltűntek aztán a naptárak lapjai között. Ölükben vitték a Hónapokat. Ültek a Hónapok az Esztendők ölében sírva és nevetve, vidáman és szomorúan, dühösen és mosolyogva, mindenféleképpen és hátukon cipelték a Heteket... Ültek a Hetek a Hónapok hátán, s amint megérintette őket a király ezerszínű szakálla, úgy lettek ők is ezer és ezerszínűek s jól megkapaszkodtak, nehogy leessenek, így mentek, vonultak a Hetek és zsebük duzzadt a sok-sok kicsi Naptól... Ültek a Napok a Hetek zsebében és kezükkel kapkodtak a király ezerszínű szakállába, — némelyiknél maradt egy-egy szál, kinél fekete, kinél piros, a másiknál zöld vagy halvány rózsaszínű — így mentek, vonultak a Napok, a Hetek zsebében és kezük ujjain ültek az Órák... Vitték az Órákat a kezük ujjain a Napok a Hetek zsebében, amint kuksoltak ezek a Hónapok hátán, akik ültek az Esztendők ölében... így mentek, mentek át mind az Órák a király szakállán és ahogy a szálak között átsurrantak, hangokat csaltak ki a szakállerdőből, azokat is magukkal vitték, ujjongó és veszekedő hangokat, sírást és nevetést vittek magukkal az Órák, és képzeljétek csak, vállukon üldögéltek a Percek és ketyegtek, csevegtek, csiripeltek, tik-tak, tik-tak, tik-tak... Igy futkároztak fel s alá az Órák vállán a Percek és egészen apró kis Másodpercek szállongtak minden Perc körül annyian és annyian, fürge kis Másodpercek. Rezegtették a szárnyukat, büszkén és vidáman némelyik, vagy szomorúan a másik, volt, amelyik keseregve s ismét volt, amelyik nevetve. Így vonultak át folyton és folyton, végeláthatatlan sorokban a vénséges, szép Időkirály ezerszínű szakállán.

A lélekzete is elállt Andrisnak, úgy nézte, nézte a nagy felvonulást, de mind semmi ez csak még! Az órák — hánnyal találkoztak útközben! — jöttek ám sorra, toronyórák és a többiek, falra vagy karra valók, nagyok és kicsinyek, díszes aranyak és egyszerűbbek s alázatosan bókolva a király előtt, átvették tőle a felmérni való időt. Volt amelyik meghajtotta magát, mikor átvette tőle az időt és mondta:

« Kérlek, pajtás, adj kölcsön elsejéig négy percet! »

— Köszönöm, felséges király, kimérem, ahogyan rámbíztad!

Jött egy hebehurgya, bohókás falióra, ez megijedt, mikor a király elé kellett hogy járuljon és sietve elkezdte fújni a leckét:

— Jaj, gyakorolnom kell egy kicsit, bocsánat... szóval: egy-kettő, három-négy... most ütök! Iiígy... — és ütött.

A király is elnevette magát és meglegyintette az ingáját:

— Eredj csak szépen!

Futott az esze nélkül és ismételgette a leckéjét folyton:

— Egy-kettő, három-négy... most ütök. Ahá... most jobb!

Rohant egy kis karóra, rohant, rohant és egy zsebóra szaladt utána:

— Kérlek, pajtás, adj kölcsön elsejéig négy percet!

— Parancsolj, mondta emez — miért nem szólsz, úgyis éppen sietek! — és átadott négy percet s most már együtt mentek tovább a király elé.

Csibész, az ébresztőóra

— Pszt, — bújt Kököjszihez Andris és megfogta Bobojsza karját is — Matyi! A mi Matyink!

Jött Matyi nagy vidáman, odaállt a király elé és átvette az időt, hogy mérje ki. De jött aztán sorra a nagy órájuk is, Lajos, és jött Muki, Apja zsebórája s jött a kis Mici is és odatartotta magát a király elé, hogy rázogassa belé szakállából az időt:

— Köszönöm szépen, — ketyegte — köszönöm alássan — és futott.

Egyszerre csak nagy nevetés harsant fel és jött, jött egyre közelebb... a király is felfigyelt rá:

— Mi az? Ki az? Engedjétek ide hozzám!

Hát Csibész jött, az ébresztőóra, és mesélte sorra a panaszát a többieknek, úgy, amint elmondta a királynak is aztán, eléje zöttyenve.

— Felséges Uram, — hadarta Csibész — rettentő nehéz ám az én életem. Ha csöngetek, az is baj, ha nem csöngetek, az is baj. Mindenképpen csak szidnak, pocskondiáznak engem, de még meg is ütögetnek néha, segíts rajtam, uram, királyom.

Megsímogatta ezerszínű szakállával ő felsége, az Időkirály ezt a Csibészt és így vigasztalta:

— Édes fiam, Csibész, ez már így van, ezen segíteni nem lehet, ez a sorsa az ébresztőnek, akkor is, ha nem óra! Te tudod az Időt és jelt adsz, ez a kötelességed. Ha a földhöz csapnak, akkor is meg kell tenned. Vigaszod, hogy én csókkal jutalmazlak. — És megpuszizta bizony az Időkirály ezt a Csibészt és most már nem nevetett senki. Köszönte Csibész a vigasztalást, felegyenesedett és elindult haza, csöngetni.

— Menjünk — súgta Kököjszi vékonyan.

— De menjünk ám, súgta Bobojsza is vastagon — mindjárt virrad. Iszkoljunk!

Felröppentek, a két kis törpe meg Andris, és uccu-neki, toronyiránt a hajóhoz. Csak mikor már eloldották a köteleket és a duzzadó vitorlák röpítették át a hajót a tengeren visszafelé, akkor kérdezte Andris:

— Mondjátok... hová tűnnek el a legkisebb percek... azok a szárnyasok?

— Bennetek maradnak mind... — mondta Kököjszi, s Bobojsza is bólin-

tott, míg a kormányrudat igazgatta, és pici pipáját áttette a jobb zápfogáról a balra. — Bizony nem vész el egyetlenegy sem. Minden pillanatod benned marad, Andris és majd felnősz akkorára, mint Apja, s neked is kisfiad lesz, és nem is veszed észre, hogy átadod neki mind, a legkisebb perceidet is. Úgy, ahogy Apád átadja neked a perceket, melyek fölötte elrohantak. Azért kell nagyon vigyázni a legpicikébb pillanatra is. Mert megmarad az! Házakat építenek az emberek, templomot, asztalt csinálnak és széket és azokban is mind benne vannak a percek. Szobrokat faragnak és képeket festenek s elcsípik a muzsikát, ami alászáll az égből; mind, mind azért, hogy azt a betyár időt ne hagyják elfutni, jól ideköthessék és egymásnak átadhassák. A mese is, látod, arra jó, hogy megkötözi a repülő pillanatokat. De csitt, itthon vagyunk... — már ott feküdt Andris a szobájában, az ágyában és tiktakolt a kis óra a falon, járt az ingája, bólogatott a fészek fölött a piroscsőrű, sárgatollú kis madár. Tik-tak, tik-tak — hallgatta Andris, hallgatta, hallgatta és aludt már, mikor a törpék nótázva elrobogtak:

Tik-tak, tik-tak, futnak amott
Az Esztendők és Hónapok
Hetek, Napok s a Pillanat,
Mind elfut — és mind itt marad...
Mérik Matyi, Csibész, Micí,
S a többiek, nagy és pici,
Fölöttük az Időkirály,
Állán ezerszínű szakáll.

S ezen a reggelen sokáig állott Andris a kis óra előtt és nézte, amint bólogat, bólogat a piroscsőrű, sárgatollú madár a fészek fölött, tik-tak, tik-tak, tik-tak...

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Andris furcsa nyelveket tanul

Most már el kell mondanom nektek azt is, hogy hogyan tanította meg a két okos kis törpe Andrist a madarakkal, kutyákkal és más állatokkal s a fákkal, füvekkel és kövekkel való beszélgetésre. Ez nem volt olyan egyszerű, mint sokan gondolnák.

Azt bizonyára észrevettétek, hogy a felnőttek jórészt csak egymásközt beszélgetnek. A madarakkal, kutyákkal és más állatokkal meg a fákkal, füvekkel és kövekkel ritkábban. Magukban néha beszélgetnek, de azt restelik és némelyik felnőtt, ha rajtacsípi az ember, hogy magában beszél, hát még el is pirul. Hanem egymásközt bezzeg szeretnek összebeszélni mindenfélét.

Akárhányszor megtörtént most már, — amint Andris egyre nagyobb lett — hogy a felnőttek hangosabban beszélgettek és amint észrevették, hogy Andris figyel, elkezdtek halkabban beszélni. Volt úgy is, hogy Apja vagy Anyja intett a többieknek:

— Pszt, — mondta — ne a gyerek előtt!

Igen ám, de éppen ő előtte mondta, hogy « ne a gyerek előtt », és mint tudjátok, a gyerekek éppen olyan kíváncsiak, mint a felnőttek. Így Andrisnak is majd kifúrta az oldalát a kíváncsiság, hogy miről titkolózhatnak a felnőttek.

Megtörtént az is, hogy kiküldték Andrist:

— Eredj, kisfiam, játsszál szépen a másik szobában. — Édeskedve mondta neki ezt valamelyik néni vagy bácsi: eredj szépen! Jaj de jó lesz, leülsz szépen és játszol az építőköveiddel, biiiízony...

Egyszer még a nyelvét is kiöltötte...

És Andris sokszor így válaszolt:

— De nem megyek, biiiíízony — s egyszer még a nyelvét is kiöltötte egy nénire és úgy ismételte, hogy: nem megyek, biiiíízony. — Ezért persze kikapott.

A felnőttek azt mondták: nahát, nem lehet már semmit beszélni Andris előtt, olyan okos ez a gyerek, hogy még! De aztán mit csináltak? Elkezdtek egymásközt mindenféle sefüle, sefarka szavakat mondani, amiből Andris egy kukkot sem értett. Mint tudjátok, ezt úgy hívják, hogy: idegen nyelven beszélnek. És, mint szintén tudjátok, ettől minden gyerek megsértődik. Én nem vagyok már kisgyerek, de nekem is rosszul esik, ha úgy beszélnek előttem, hogy ne értsem. Andrisnak is rosszul esett és mindig azt hitte, hogy valami rettenetes, borzalmas dolog lehet az, amiről neki nem szabad tudni! Hát még mikor észrevette, hogy gyakran éppen róla beszélnek úgy, hogy ő ne értse. Vagy elkezdtek

Bobojsza morgott

valamit szépen, értelmesen, s mondták: tudod, ez az Andris... — és akkor a többit idegenül mondták. Ilyenkor úgy megsértődött, hogy sokáig még Anyjával, Apjával is haragot tartott, nem tudta elfelejteni, hogy megbántották.

Sokat gondolkozott ezekről a dolgokról magában és végül elhatározta, hogy elmondja az egészet Kököjszinek és Bobojszának, hátha azok tudnak segíteni rajta.

Alig várta már, hogy eljöjjön egyszer megint a két kis fura törpe s mikor egy este Kököjszi előbukkant egy cérnakarika lyukából, — mögötte Bobojsza mászott elő — boldogan kiáltotta oda Andris:

— Köki, Bobi! Gyertek, gyertek csak!

Kököjszi rögtön fölkapaszkodott hozzá és megpuszilta az orrahegyét, de Bobojsza morgott mérgesen:

— Én nem vagyok neked se Bob, se Bobi! A teljes nevem Bobojsza, megértetted?

Hiszen máskor is megsértődött már ilyesmi miatt Bobojsza, kérlelte Andris most is megszeppenve, mint máskor.

— Ne haragudj, Bobojsza, nagyságos úrnak szólítalak, ha akarod, vagy méltóságosnak.

— Akkor pofon is váglak! Nem vagyok méltóságos, de Bobojsza, az vagyok.

— Ugyan ne légy már olyan, — kérlelte Kököjszi — hiszen nem rosszból mondja.

Összebékültek — Bobojsza még morgott egy kicsit a tekintély kedvéért — s Andris aztán elétálalta az ő nagy bánatát. Hosszan mesélte, amit már föntebb elmondottam nektek, hogy a felnőttek mindenféle titokzatos dolgokat beszélnek, sokszor éppen őróla és olyan értelmetlen szavakat mondanak, hogy ő nem érti. Nevettek a törpék:

— Ezert egyet se búsulj, komám! Hogy a felnőttek mit beszélnek ilyenkor, azzal te ne törődj — mondta Kököjszi, és Bobojsza utánatette:

— De ha vízért küldenek, hogy ők az alatt kibeszélhessék magukat, akkor követeld, hogy igyák is meg, mind egy csöppig.

— Az nem árt, — hagyta rá Kököjszi — igyák meg. De azért ne légy szemtelen, érted?

— Értem, hogyne.

— Most pedig idehallgass. Mi megtanítunk téged olyan nyelvre, amit meg a felnőttek nem értenek. Csak jól figyelj mostantól mert amíg jól meg nem tanulod, addig eljövünk reggel is, délelőtt is, amikor csak lehet, délután is, este is, mindíg.

— Várj, várj csak, — és Bobojsza elővette a noteszét — megnézem,

mikor van időnk — és kis ceruzájával a notesz fölé hajolt, mint Apja is szokott. Kököjszi is odadugta a fejét. Végignézték a napokat, hogy mikor mi dolguk van s összeintettek: rendben van. Például ma hajnalban érted jövünk és elviszünk, hogy meghallgasd a madarak ébredését, abból sokat tanulhatsz. Most aludj szépen. Íiígy... — már elnehezedett a pillája Andrisnak... elaludt szépen. A két törpe meg leült egy gombra, ahogy szoktak ők, lábukat alálógázták a paplanra és megbeszélték a tervet, hogy hogyan tanítják meg Andrist mindenféle nyelvekre. Éppen hajnalodott már, mikor végeztek a megbeszéléssel.

— Hát gyerünk! — mondta Bobojsza vastagon.

— Gyerünk! — mondta Kököjszi vékonyan s a következő pillanatban már árkon-bokron túl jártak hárman.

Jóformán csak akkor ébredt fel Andris egészen, mikor már kint voltak az erdőben, annak is körülbelül a közepe táján, egy rigófészek fölött. Az öreg rigó éppen felébredt, ásított, nagyot nyujtózott, megdörzsölte a szemét és elfüttyentette magát... Kököjszi az Andris egyik fülére ült, Bobojsza a másikra, s hát Andris, csodák csodája, értette, hogy mit fütyül a rigó. Ezt fütyülte a rigó:

— Én Istenem, de jót aludtam, köszönöm szépen az éjszakai nyugodalmat!

Nahát, ez igazán érdekes... minden füttyött értett Andris! Most felébredt a rigó felesége is... Emez meg már a fészek peremén billegett s onnan füttyentett le neki:

— Jó reggelt Lujzácska, hogy aludtál?

— Szervusz Menyus, — fütyült vissza a felesége — köszönöm, jól. Milyen idő van?

— Remek.

— Nahát, akkor felköltöm a gyerekeket. — Négy kis rigófiú meg lány aludt a fészek alján. — Keljetek fel, hóhahé, lusta csirkefogók!

Nagy füttyöngéssel felébredt most már az egész rigócsalád. Az egyik kicsi enni kért mindjárt, a másik mesélte, hogy mit álmodott. A harmadik a kis hasát fájlalta. Anyja ígérte, hogy kap rá meleget. A negyedik énekelt. És Andris mind értette. A rigó-Apja már a szomszéd fán üldögélt és fütyült egy másik, öregebb rigónak:

— Jó reggelt szomszéd úr. Hogy ityeg a fityeg?

— Köszönöm, Menyhért, csak megvagyunk lassacskán. Szép időnk lesz ma is.

— Hál' Istennek, nem panaszkodhatunk. Tegnap este kerestük magukat.

— Ejnye, igazán sajnálom. De hát miért nem szóltak előre?

— Nem volt szándékunkban elmenni hazulról, de aztán Lujzácskám mondta, hogy a szomszéd mindig olyan jó tréfákat tud, menjünk át.

— Hehehe, hát tudok, tudok. Tegnap éppen emitt jártunk, a tisztá-

son túl ,ezeknél a Cinegééknél, akik most költöztek ide. Tanultam tőle néhány új dolgot.

— Ma este átmennénk, jó?

— Ó, legyen szerencsém, nagyon fogunk örülni. Hát én megyek reggeliért. Nem tart velem?

— Örömmel. — S visszafütyült a fészekbe. — Lujza! Gyerekek! Megyek reggeliért, félóra alatt itt vagyok. Ferdinánd vigyázzon a kis hasára. — S elrepült a két idősebb rigó, még annyit hallottak Andris meg a törpék, hogy a szomszéd ezt fütyülte:

— Idehallgasson, két pacsirta találkozik. Azt mondja az egyik... — a többit nem hallották, mert már messze jártak, de nagyon nevettek mind a ketten. Főként maga a szomszéd rigó, aki a tréfát elfütyülte.

Hanem akkor már zengett az egész erdő a madárbeszédtől. Amott messzebb egy holló mosta a fiát, az meg sivalkodott, ahogy a torkán kifért.

Egy holló mosta a fiát...

— Nem akarok mosdani, nincsen ma nagypéntek, nem akarok mosdani!

Az anyja meg szidta:

— Ne feleselj, adta kölyke! Nézd már! Nagypéntek vagy nem, akkor moslak, amikor én akarlak! — szidta, mint a bokrot. De annyira, hogy az erdőszélen egy bokor azt is hitte, hogy ez neki szól és felkiabált:

— Nekem beszél, Hollóné asszony?

— Nem magának, dehogy magának. A fiamat mosogatom. Mit avatkozik bele!

Prüszkölt a bagoly...

— Akkor ne szidja úgy, mint a bokrot, hanem szidja úgy, mint a hollót.

— Fogja be a száját!

— Nekem modta ezt?

— Magának, igenis magának!

A nagy lármára előbújt egy bagoly. Pislogott mérgesen. Szemüvegét feltotta a homlokára.

— Micsoda lárma ez már megint? Nem hagyják aludni a baglyot! Én egész éjjel fent voltam, lehetne magukban annyi tisztesség, hogy...

Nahát a bokor is, meg a holló is nekiestek most már a bagolynak:

— Ki szólt magához? Mit avatkozik bele a mások dolgába? Vén szamár!

— Tyűh, — prüszkölt a bagoly — egy holló s egy bokor mondják nekem, hogy szamár? Nekem, a bagolynak? Nahát ezt is meg kellett érnem.

— Úgy kell magának — szólt közbe a veréb. — Tudós bagoly létére ne álljon oda akárkivel vitatkozni.

Most kezdődött még csak a hadd-el-hadd. A bokor meg a holló a verébnek estek:

— Te szemtelen, te! Mi akárkik vagyunk neked? Hordd el magad, gaz veréb!

S a bagoly is:

— Hát idejutottam! Hát ezt lehet? Hát ezt is meg kellett érnem, hogy egy veréb akar engem tanítani! Egy nagyfülű veréb!

— Hahaha, — nevetett most már az egész erdő — bagoly mondja a verébnek, hogy nagyfülű! Na, szép! Hahaha! hehehe! hihihi! — Nevettek a gerlék, makogtak a nyulak, vihogtak a rókák. Egy öreg sas a hasát fogta, nevettében elfelejtett repülni, majdnem leesett. Egy fecske rászólt:

Andris odaszólt egy őznek...

— Ha én sas volnék, ezt nem csinálnám!

Erre a sas a fecske után vetette magát, de hol volt az már akkor!

Most röpült visszafelé a két rigó a reggelivel, iszonyúan nevettek és a szomszéd azt mondta Menyus rigónak:

— Hát azt tudja maga, hogy az egyszeri cinege azt mondja a másiknak: kolléga úr, mi különbség van a bodzavirág és a nyúlfarka között?

S Andris fülén ott ült a két kis törpe és minden szót, füttyöt, huhogást, suhogást, csattogást értett. Most már lassanként le is másztak a füléről... — és mégis értette a madarak, a fák, füvek, virágok beszédét, értette amit a kis patak csobogott messzebb és jól értette még az őzeket is, holott azok igen fínomak és nagyon halkan beszélnek.

—Szólítsd meg őket, — súgta Kököjszi, mikor otthagyták a rigófészket — beszélj csak hozzájuk.

— Hát ők is értenek engem? — csodálkozott Andris.

— Hogyne! Próbáld csak meg.

Andris odaszólt egy őznek.

— Őz! őzikém! őzi! őzi!... őzike kisasszony, itt vagyok, kukucs.

Az őz felnézett rá és mosolygott.

— Látlak, Andris, szervusz, tegeződjünk.

— Szervusz.

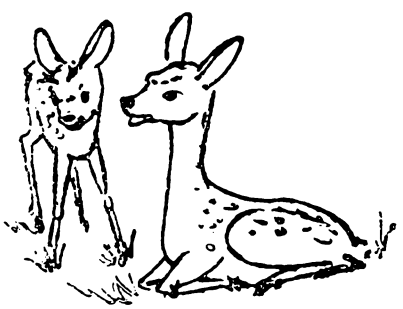
A tiszta kis patak odaszólt Andrisnak:

— Igyál belőlem! — s a patak fölé hajoltak az őz, a két törpe és Andris. Jót ittak és megköszönték:

— Köszönjük szépen.

— Nagyon szívesen, máskor is — mondta a patak és dúdolva tovafutott.

Hjaj, hosszú volna elmesélni mindazt, hogy hogyan beszélgettek hazafelé menet Andrisék, már bent a város felé, a villanydrótokon ülő kedves fecskékkel. Hogyan vitték el a törpék Andrist még aznap este, hogy megmutassák neki, mint alszik el az erdő... Ó, imádkoztak szépen a kis rigók is, akikkel már beszélgetett Andris; Ferdinándnak elmúlt a hasfájása, aludtak szépen. Lujza mami és Menyhért tata átröppentek egy kis beszélgetésre a szomszédba, aztán ők is nyugodni tértek. — Aludtak az őzek, — szervusztok, szép álmokat, mondta Andris — aludtak a cinegék, a pacsirták s más mindenféle madarak szerte az erdőn és mezőn, a fák és virágok. A patak álmában is dudorászott s a hold fénye játszott vele, de csak vigyázva, hogy fel ne ébredjen. Aludtak a nyulacskák és rókafiúk meg lányok, horkolt a vén sas is magasan sziklavárában, csak a bagoly röpdösödött szanaszét, magában dohogva.

Az őz felnézett rá...

S hát nappal nem tanították Andrist a törpék úgy, amint ígérték? De bizony tanították. Eljöttek a ligetbe, ahol Andris játszani szokott az óvónénivel vagy Anyjával, eljöttek és a fülére ültek egy-egy picit, s akkor hallotta Andris, hogy hogyan beszélnek a fák, súgnak-búgnak a levelek kedves dolgokat, tréfálkoznak a kavicsok... Volt itt a téren, a ligetben egy szökőkút, — s Andris az éjjel már beszélt a kis patakkal az erdőben, emlékeztek! — most szóltak neki a vízcsöppek, amint hulldogáltak a medencébe:

— Szervusz, Andris, tudjuk ám, hogy az éjszaka ittál a patakból, az őzekkel.

— Igazán? Honnan tudjátok?

— Ó, hát elmondta nekünk egy fecske, akinek arrafelé lakik öreg nagymamája. Meg a szél is üzent hajnalban. Mondta, ott járt Andris az erdőben, Menyus rigóék fészke fölött láttuk, s ivott aztán a patakból és összetegeződött az őzekkel. Hohohó, nekünk rokonunk a patak, mindig üzen és mi is üzenünk neki.

De megszólalt a kőoroszlán is, amelynek tátott szájából csurgott alá a víz.

— Én is hallottam erről, Andris, de hallottam ám.

— Hát te is rokon vagy?

— Hogyne, természetesen. Én is, mind rokonok vagyunk. Hiszen kő vagyok.

— A kő rokona a víznek?

— Bizony. A kő rokona a víznek, a víz a füveknek. A füvek a fáknak, a fák a madaraknak, őzek a nyulaknak és mind... mind rokonaid vagyunk neked.

— Anyjának, Apjának is?

— Nekik is.

— Dehát hogyan lehet az?

— Úgy komám, hogy nekem is, meg a vízcseppeknek, amiket itt látsz, meg a napfénynek, — amely, látod, játszik velem s a vizzel és veled is — meg a füveknek, fáknak és mindennek közös apánk van, a jó Isten.

Így beszéltek a kövek, vizek, fák, füvek és madarak Andrissal s beszéltek most már akkor is, ha Kököjszi és Bobojsza éppen nem voltak vele. Így aztán nem csoda persze, hogy éppen egy vasárnap délután Apja ismét kivette Andrist az Állatkertbe és bizony Andris úgy beszélt a tigrissel, oroszlánnal, elefánttal, majmokkal, pávákkal, mint akár én most veletek.

Ha vendégek jöttek mostanában és idegen nyelven beszéltek előtte, vagy vízért küldözgették, egyet se búsult Andris, elkezdett madárnyelven beszélni velük. A felnőttek csak nevettekután... nem értették, szegények.

Egy bánata azért volt Andrisnak. Sokszor elmesélte a felnőtteknek mindazt a sok szépséges dolgot, amit odalent a téren, a szökőkút kőoroszlánjától vagy a villanydrótokon ülő fecskéktől, az úton ugráló verebektől tanult, virágoktól, fáktól hallott, s azok csak hallgatták, hallgatták és bizony... nem vették komolyan. Holott ezt komolyan kell venni! Az a tréfás fiatalember — őreá is biztosan emlékeztek — nevetve visszafelelt neki, ha Andris madárnyelven szólt hozzá, visszafelelt így: abara, mabara, tili-vili, nyam! Csakhogy ennek nincs semmi értelme, úgy-e? S hiába javította ki Andris, hogy ezt úgy kell mondani: ambara, mambara, tinkili, vinkili, mim-bim, dala-bumbum! — nem értette, csak nevetett.

Hányszor, de hányszor mesélte Andris, hogy az éjszaka mit súgott neki az elefánt, s hogy mit énekelt a tigris, mit mókázott az oroszlán — sajnos, a legtöbb felnőtt ezt nem vette komolyan.

Szerencsére Anyja és Apja — talán Kököjszi és Bobojsza szóltak volna nekik is valamit? Ha máskép nem, álmukban... — de ők szerették Andris madárnyelvét és oroszlános meséit. Jaj, de jól mulatott Apja, mikor Andris

vasárnap délelőttönkint — mikor már kis hátizsákkal a hátán ballagott vele a fiú a hegyek között — hát odaszólt Andris minden bokornak: szervusz, öreg! Kakas kukorékolt egy kis ház udvarán s Andris fülelt és rákiabált: szervusz, te fehér kakas, régen nem láttalak! — Az visszakukorékolt. Szervusz, te farkaskutya — szólt Andris a kerítés mögül előbukkanó kutyának. — Szervusz, te repülőgép! — kiabált fel a magasban berregő repülőgépnek s hát egyszer meg leguggolt és megcsókolt egy harangvirágot...

Vasárnap délelőttönkint

Így értette Andris az Istentől való sok-sok testvérnek, bokornak, pataknak, oroszlánnak vagy fecskének a nyelvét, nem úgy, mint a felnőttek, akik csak egymás szavát értik s azt se nagyon.

Még a fénnyel is tudott már beszélgetni Andris ebben az időben. A fénnyel, ami esténként a másik szobából beszűrődött s végignyúlt az ajtótól a dívány sarkáig, ahol a cinntányéros mackó ült. Kedves, nagyon kedves fényecske volt ez... talán emlékezni fog reá Andris akkor is, ha majd felnőtt lesz ő is. Talán megtalálja ennek a fénykének a mását itt-ott a nap és hold sugarában és idegen lámpák világában. Hányszor feküdt Andris most már esténként ágyában, beszélgetve a kedves fénysugárral s a törpék zümmögtek körülötte...

Testvéreink a madarak,
A fű, a fa, a hold, a nap,
Testvéreink a víz s a kő,
Csak érteni kell, ez a fő!
Nézni a fényt és az árnyat,
Szellőt fülelni, virágnak
Szólni, s jól hinni, hogy Isten
Uralkodik minden kincsen.

Így zümmögtek, zümmögtek a furcsa kis törpék, míg aludt Andris és álmában nagyokat nevetett a kis holló visongásán, rigóék füttyentgetésén, a bagoly, a veréb és a bokor huzakodásán, nahát, meg kell pukkadni. S az öreg sas, hahaha, majdhogynem hasravágódott.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Andrist folyton megsértik a felnőttek

Semmi csodálkozni való nincsen azon, hogy Andris az imént panaszkodott Kököjszinek és Bobojszának a felnőttekre. Bepanaszolta őket úgy-e, hogy mindenféle idegen nyelven beszélnek előtte, nehogy megértse. Meg aztán hányszor előfordul, hogy mikor ő a legérdekesebb dolgokat mondja el, csupa, de csupa tigrisről, oroszlánról és elefántról, akkor a felnőttek alig figyelnek oda, úgy tesznek, mintha az ő dolgaik fontosabbak volnának. Andrist nagyon bántotta ilyenkor, hogy nem veszik őt komolyan. De ezenkívül is mindenféle sérelem kezdte érni Andrist, amint egyre nagyobb lett.

Lecsap Andrisra...

Itt van például a Jujj nénivel való esete. Ő már csak így hívja azt a vendégnénit, aki időnként nagy dérrel-durral berobog és lecsap reá, amint éppen javában játszik.

— Vonat vagyok! — kiabálja Andris, s lábujjhegyen, sisteregve és pöfögve rohan körbe-körbe a szobában, ó, de nagyszerű ez így rohanni körbe-körbe... és akkor jön Jujj néni, elkapja, magához szorítja:

— Jujj, mindjárt megeszlek!

Lehet, hogy ez Jujj néninek jó, de Andrisnak nem jó. Ki szereti azt, ha lefogják úgy, hogy moccanni sem bír! Megszorongatják, hogy eláll a lélekzete. És éppen akkor, mikor javában vonat.

— Eressz! — sivalkodik Andris, és két kezét a néni arcába nyomja, lábával a hasát rugdossa. — Eressz, vonat vagyok!

A néni csak nevet és nem érti, hogy egy vonatot nem szabad felemelni és szorongatni, a vonat arra való, hogy fusson, sisteregjen és pöfögjön. S ha véletlenül éppen nem vonat Andris, akkor sem szereti, ha lefogják. De Jujj néni ezt mind nem tudja. Mennél inkább rugdossa, karmolja Andris, annál hangosabban sikoltozik:

— Jujj, megeszlek, te betyár! Jujj, megeszlek!

— De én nem vagyok betyár, te vagy betyár, én vonat vagyok! — s rúg, karmol és harap Andris, mire a néni egyszerre csak megsértődik:

— Hát nem szeret engem ez az Andris! Hát nem szeret, nem szeret! — és leteszi a földre.

— Nem bizony, — mondja Andris, és elrohan sisteregve — vonat vagyok!

— Akkor a néni sír, jaj, sír — és Jujj néni a tenyerébe rejti arcát s csúnyán sivalkodik, de Andrist ez nem hatja meg.

— Hát sírjon! — és tovább rohan — Sssss, vonat vagyok!

De ez még mind semmi: akkor jön Apja vagy Anyja és megállítják ismét:

— Mit csináltál a nénivel, nézd sír.

Andris topog, kapálódzik.

— Sírjon. Rossz néni, nem szeretem.

— Miiiii? Te vagy rossz, hogy mersz ilyeneket mondani? Akkor én se szeretlek téged és Apja se szeret. Igaz, Apja?

S összehúzott szemöldökkel csúnyán néznek Andrisra. De Andris gyanítja, hogy ez nem lehet... hogy Apja, Anyja őt ne szeressék. Nem, ez nem lehet. Nyafog és kapálódzik:

Andris topog, kapálódzik...

— Engedjetek, vonat vagyok!

Akkor Apja rámordul:

— Úúúgy? Hát akkor nem kell nekem ilyen rossz fiú. Kicseréllek a szomszéd Lacikával.

Anyja is erősíti:

— Bizony, odaadlak a szomszéd bácsiéknak és a szomszéd Lacika lesz a mi fiunk.

Még Jujj néni is beleszól, — és most, hogy a tenyerét leveszi az arcáról, látni, hogy nem is sírt! — ő is beleszól:

— Igen ám, te nem leszel többé Andris, hanem te leszel a szomszéd Lacika és a szomszéd Lacika lesz Andris.

Andris meg csak áll és bámul, egyikről a másikra, hogy vajjon ez lehet? Igaz volna ez? Elpityeredik keservesen, bújik Anyjához, bújik Apjához: én nem akarok a szomszéd Lacika lenni, én Andris vagyok.

Ezeket a bajokat persze mind elmondta Andris Kököjszinek és Bobojszának esténként.

— Elveszik a játékjaimat! — panaszolta Andris, mert bizony ez is megtörtént akárhányszor. — Add csak ide Andris! — mondta egy-egy vendégbácsi és kivette kezéből a kis piros tűzoltókocsit — nézd, így kell azt csinálni! S felhúzta, járatta a padlón, szaladt utána, megint felhúzta: töff, töff, — mondta a bácsi — töff, töff, jön a tűzoltókocsi! — és futott a kis kocsi után.

Elbújt a szekrény oldalánál némelyik vendég és kiabált: Halló, tűzoltó urak! Jöjjenek gyorsan, ég a ház! — és felelt magának más hangon ugyanaz a bácsi: Tessék csak nyugodtan lenni, mindjárt jövünk! — Köszönöm szépen, csiling, csiling — mondta a bácsi és felhúzta a kocsit s futott mellette: Töff, tööööff, itt vagyok, én vagyok a tűzoltó! — S régen elfelejtette már a bácsi, hogy Andris is itt van és a tűzoltókocsi nem az övé, csak szaladgált, csúszkált,

bukfencezett ide-oda, töff, töff, csiling, csiling, töff, töff! S legfeljebb a végén, ha már mennie kellett, szólt oda Andrisnak: Látod, így kell azt csinálni.

— Mindig elveszik a játékjaimat! — panaszolta Andris esténként a törpéknek és azok kioktatták.

— Hagyd, Andris, a felnőtteknek is kell játszani, anélkül nem lehet élni. De a felnőttek restelnek csak úgy játszani. Hagyd, hogy tanítsanak, az nekik jólesik.

Igen ám, ha az olyan könnyű volna. A bácsik és nénik erősebbek Andrisnál, hát tőlük nem tudja visszavenni a játékjait. Hanem bezzeg az óvodában, meg kint a ligetben a hozzá hasonlókat és apróbbakat egy-ketőre megrugdossa, ha az ő holmijához nyúlnak. Csak sokára, nagyon sokára tudják megtanítani a törpék arra, hogy jobb, ha többen játszanak és súgják neki: add oda azt a labdát, ne sajnáld! Visszadobja, te ismét vissza, ő megint vissza, úgy jó az! Sokan vagytok az óvodában, a ligetben, a városban, a világban... — hadd játsszunk egymással!

Felhúzta, járatta....

S milyen sértődösek a felnőttek. Uramisten! Milyen hamar megharagszanak minden csekélységért. A szigorú bécsi például hozott Andrisnak valami ravasz játékot — mindenféle kockákat kellett tologatni egy üveglapon — s azt mondta, hogy ha Andris sokat játszik ezzel, akkor észre sem veszi és megtanul számolni.

— Gyere, — mondta a szigorú bácsi — megmutatom, hogyan kell. — És ölébe vette Andrist, elkezdte mutatni neki.

Nézte, nézte egyideig Andris, de nagyon unalmas játék volt ez. Az asztal alatt meg a papírkosárban volt egy szép nagy darab színes papír. Abba volt csomagolva a játék, úgy hozta a bácsi a boltból. Képek voltak ezen a papíron, kisfiúk és lányok, meg kutya, macska és mindenféle. Lemászott Andris a szigorú bácsi öléből, előszedte ezt a papírt és forgatta, forgatta a képeket... talált egy csöpp fácskát is, azt is forgatta, nézegette... A szigorú bácsi meg majd megpukkadt mérgében. Mikor elment, nem is nézett Andrisra.

— Majd nézd meg, hogy mi lesz ebből a gyerekből! — mondta Apjának. — Majd nézd csak meg! Ahelyett, hogy játszva megtanulna számolni, ott ül az asztal alatt és piszmog a hulladékokkal óraszámra.

Persze a szigorú bácsi nem tudhatta, hogy ezeken a papírokon és fadarabokon üldögélnek Kököjszi és Bobojsza és mutogatják Andrisnak, mit hogyan forgasson, rakosgasson, hogy ügyesedjék a keze.

De még a jókedvű fiatalember, aki mindig nevetett, még az is megsértődött akárhányszor. Az ölébe vette Andrist például egyszer: gyere, rajzoljunk! — Andris ugyanis ebben az időben nagyon szeretett rajzolni. A fiatalember kitett az asztalra egy csomó papirost, elővett egy ceruzát s odaadta Andrisnak.

— Mit rajzoljunk?

— Csigabigát! — és ragyogott a képe Andrisnak, mert nagyon szeretett csigabigát rajzolni.

— Jó, csigabigát. Rajzolj egyet.

Andris megmarkolta a ceruzát, kidugta a nyelvét és rajzolt egy szép kacskaringós csigabigát. Felnézett büszkén.

— Szép?

— Szép — nevetett a bácsi. — Szép, szép, de az igazi csigabiga nem ilyen. Add azt a ceruzát, majd én megmutatom neked, hogy milyen az igazi csigabiga.

Andris a háta mögé dugta a ceruzát:

— Nem adom.

— Add ide szépen, ha mondom! —

— Nem adom!

— Csigabigát akarok rajzolni.

— Én akarok csigabigát rajzolni.

— Te már rajzoltál.

— Még akarok!

— Hát rajzolj még egyet, aztán én megmutatom, hogy hogyan kell.

Andris megint kidugta a nyelvét és rajzolt egy másik kacskaringós csigabigát. Még jóformán be sem fejezte, a bácsi már nyúlt a ceruzáért.

— Na most add.

— Nem adom.

— Te! Adod ide azonnal a ceruzát!

— Nem!

— Hát akkor hogyan mutassam meg, hogy milyen az igazi csigabiga?

— Ne mutasd meg.

Szóból szó lett, a végén a bácsi letelepítette Andrist az öléből: eredj, rossz gyerek vagy!

De Andris elvitte a ceruzát és a papírt. A bácsi másik ceruzát kerített, elővette a noteszét is és elkezdett csigabigát rajzolni, sokat, sokat egymásután. Meg is számozta őket, egészen elmerült a munkában. Noteszének minden lapján rengeteg csigabiga volt már, mikor az uzsonnát hozták és a bácsi nagyon komolyan és fejét felemelve, mondta Apjának:

— Kérlek szépen, háromszáznegyven csigát rajzoltam. Nem egészen egy óra alatt.

Mire Andris felpillantott az asztal alól:

— Nem csiga! Csigabiga!

— Ugyan te kis csacsi, csiga az igazi neve. Annak, hogy biga, semmi értelme. Csi-ga.

— Bi-ga.

— Ne feleselj velem.

— Te se velem.

— Te Andris! Hát te is Andris vagy és nem Andris-bandris.

— De én Andris-bandris vagyok. Úgy-e, Anyja? Te mondtad!

És mi lett a vége? Bizony legtöbbször Andris húzta a rövidebbet. Ezeket a bajokat mind el kellett mondani Kököjszinek és Bobojszának.

S hát mikor a nagy pofont kapta Andris! Igen komoly nagy pofon volt az és éppen Apjától kapta.

Az úgy volt, hogy Apja aznap fáradtan jött haza a hivatalból. Fáradt volt és szomorú. Sok dolga volt és sok gondja. De persze, Andris még nem tudhatta, hogy mi az a dolog meg gond. Ő éppen repülőgép volt. Mert ebben az időben Andris az volt, ami csak akart. Volt óra, bicska, gépkocsi, vonat, szobor, tigris, fóka, most éppen repülőgép. Két karját lengetve repült Andris a szobában, zúgott és berregett: zzzzr, brrrr, zzzzzr, brrrrrr... — Apja meg leült az asztalhoz, két kezébe fogta a fejét és azt mondta:

— Andriskám, az Isten szerelmére, hagyd már abba!

Csakhogy ezt nem olyan könnyű abbahagyni. Ha egyszer repülőgép az ember. S röpült Andris, zzzzzzr, brrrrr, zzzzzzr, brrrrrrr.

— Andris, — kérte Apja — hagyd abba, Andris, míg szépen mondom!

Dehát ezt nem lehet megérteni. Hiszen máskor Apja is hozzászegődött és ő is lengette karját, hogy: repülőgép vagyok, repülőgép vagyok, zzzzzzr, brrrrrrr, zzzzzzr, brrrrrrr... Te vagy a kisgép, én a nagygép, mindjárt megfoglak, zzzzzr, brrrrrrr, zzzzzzzr, brrrrr! — most meg valósággal rákiabált:

— Andris, ha rögtön meg nem állsz, pofonütlek!

«Á, azt nem lehet...»

Pofonütni egy repülőgépet! Á, azt nem lehet — gondolta Andris es csak röpült, röpült, zzzzzzr, brrrrrr, zzzzzzr, brrrrr... Apja meg odalépett, elkapta a gallérját, és a következő pillanatban Andris megtudta, hogy repülőgépet is lehet pofonütni. Keserves dolog. Sírt Andris, csak úgy csurogtak a könnyei és bömbölt, mint egy kis oroszlán. Apja befogta a fülét:

— Andris, ne bőgj, hagyd már abba, mert agyoncsaplak!

Anyja ölbevette, vitte a másik szobába:

— Ne sírj. Andriskám, ne sírj, látod, Apja rosszkedvű. Na, ne sírj, légy jó fiúcska, ne sírj már na. — De bizony még sokáig hüppögött Andris, csak lassan, lassan hagyta abba.

Délben volt ez. Andris alig akart enni. Délután elvitte Anyja sétálni. Nem szólt Andris egy szót sem... Mikor Apja elment a hivatalba, olyan furcsán nézett rá... lépett is feléje, hogy megcsókolja, ahogy szokta... de aztán mintha szégyelte volna odamenni: gyere ide, Andris! — keményen rászólt. Andris odament. Apja megcsókolta, hátbavágta, csak úgy tréfásan, és elment.

Andris meg nem szólt egész délután. Mikor hazajöttek, odasündörgött a lábához a házmesterék macskája. Anyja éppen nem nézett oda. Andris hirtelen leguggolt és jól meghúzta a farkát. Nyivákolva szaladt el a cica.

A házmesterék macskája

A vacsora is csöndben telt el ezen az estén. Andris kerülte, hogy Apja szemébe nézzen... de Apja is kerülte Andris tekintetét. Az ima is csak eltelt valahogy, s Andris egyedül maradt a szobában. Nézte a beszüremlő fényt... forgatta az ujjait maga előtt a paplanon... hát egyszerre csak ott ült ám előtte a két kis törpe, Kököjszi és Bobojsza, azt sem látta, honnan bukkantak elő.

Felült Andris az ágyban:

— Szervusztok. Hol jöttetek be?

— Szervusz — mondta Kököjszi vékonyan.

— Szervusz — mondta Bobojsza vastagon, — itt voltunk.

— Itt?

— Itt.

— Láttatok mindent?...

— Bizony, láttunk.

— Apja megütött, — szipogott Andris — pedig nem is voltam rossz, csak repülőgép voltam.

A két törpe egymásra nézett:

— Te, Andris, mondta Kököjszi — Apja már tudja ám, hogy nem voltál rossz.

— Akkor miért ütött meg?

— Mert mérges volt.

— De én nem csináltam semmi rosszat.

— Nem rád volt mérges.

— Akkor miért engem ütött meg?

— Nézd... — kezdte Kököjszi.

— Hagyd, majd én — félretolta Bobojsza Kököjszit. — Nézd, Andris, ezt nehéz megmagyarázni, de te okos kisfiú vagy, s ha most nem is érted meg

Félretolta Kököjszit...

az egészet, de felnőtt ember korodban talán eszedbe jut és megérted. Tudod, az úgy van az emberek között, hogy nem mindig azt ütik meg, akit akarnak, hanem akit tudnak. Apja valakire mérges lehetett a hivatalban és nem üthette meg, mert talán az erősebb volt, mint ő. Hát megütött téged. Hiszen...

— Úgy van, — vágott bele Kököjszi — éppen ezt akartam mondani; hiszen te miért húztad meg a házmesterék macskájának a farkát? Na miért? Hát azért, mert kisebb és gyöngébb, mint te. Nem volt szép dolog, igaz? Az oroszlánnak nem merted volna meghúzni a farkát! Igaz, hogy nem volt szép?

— Igaz, hagyta rá Andris — igaz, igaz. Deee... tudjátok mit, holnap adok neki egy kis tejet az enyémből.

— Látod, ez jó lesz — és kétfelől megcsókolta Andrist a két törpe.

— De Apja?...

— Apja nem haragszik rád.

— Nem? Hát miért ütött meg? Olyan dühös volt!

— Ej, kis csacsikám! Hát ezt magyarázzuk éppen. Dühös volt, de nem rád! Apja nagyon megbánta ám, hogy megütött téged. Ámbár tudod, néha egy kis pofon nem árt éppen.

— De én...

— Tudjuk. Most nem voltál hibás. Nézd, — s egymásra kacsintott a két törpe — akarod, hogy Apja bejöjjön?

— Szeretném bizony.

— Hát várj csak — és eltűntek ezek ketten. Nem először jártak iyen küldetésben s nem is utoljára.

Andris szívszorongva leste, hogy mi lesz... Telt-múlt az idő... a másik szobában is sötét lett már... semmi nesz. Andris csöndesen pityeregni kezdett:

— Nem szeret engem Apja, nem szeret...

Egyszerre csak nyílt az ajtó... és ott volt Apja az ágya mellett. Föléje hajolt.

— Hát nem alszol, fiúka? Te sírsz, Andris? Nahát! — és kiemelte Apja az ágyból, a karjára ültette, mint valami egészen pici gyereket és megcsókolta a két szemét: na ne sírj, kis öreg, ne sírj, szereti őt Apja, szereti bizony... — és alá-fel sétált vele a szobában, mig Andris könnye elállott és szépen elaludt ott a karján.

Félálomban még érezte Andris, hogy Anyja is ott van már s beteszik szépen az ágyba, betakargatják... azt már csak álmában látta talán, hogy ott

állanak mind a ketten az ágya fölött. Anyja ajaka szélén Kököjszi ül, Apja orrahegyét Bobojsza csiklandozza, s úgy mosolyognak, mintha bizony ők is hallanák most a törpék énekét:

Látod, Andris — neked is fájt —
Engeszteld meg azt a cicát.
Kérj hát bocsánatot szépen:
Legyünk jóba, úgy, mint régen.
Apja sem haragszik reád,
Anyja is szereti fiát,
Mi meg két kis szolgád vagyunk,
Örülünk, ha mulattatunk.

Lehet... az nem is lehetetlen, hogy csakugyan hallottak valamit a törpék dalolásából ezen az éjszakán Anyja és Apja, mert talán sosem voltak olyan kedvesek Andrishoz, mint éppen másnap reggel. Hohó, nyoma sem volt már Apja homlokán a tegnapi felhőnek! S mikor Andris a tejéből kiöntött egy keveset egy kis tányérra, hogy azt a házmesterék cicájának adja, Apja maga ajánlkozott: — Gyere, lemegyünk ketten és odaadjuk neki.

Mikor kézenfogva mentek a lépcsőn... egeszerre csak felfülelt Andris... Valami pici nevetés volt a levegőben... — hát Kököjszi és Bobojsza akkor ugrottak elő egy körtemag mögül s nekirugaszkodtak az égnek, hogy hazarepüljenek. Úgylátszik, itt virrasztottak egész éjszaka.

TIZENHARMADIK FEJEZET

Ősz úr és a többiek

Egy reggelen, amint Andris felébredt, Anyja ott állt az ágya mellett és nevetett, nevetett, de olyan jól nevetett, hogy Andris is mindjárt nevetni kezdett. Ölbevette őt Anyja és az ablakhoz vitte:

— Nézd Andris, — nevette — hó esett az éjjel, itt az első hó!

— Hó esett! — és Andris is nevetett — hó esett!

Bejött Apja is, s ő is kimutatott az ablakon és ő is mosolygott, úgy nézte a fehér háztetők fölött még mindíg szállongó pihéket:

— Hó esett, nézd, Andris, hó!

Ez így szokott lenni. Egészen biztos, hogy Andris, ha már nagy fiú lesz s később akkora férfi, mint Apja most, akkor is mosolyogva áll majd az ablak előtt, mikor leesik az első hó. És ha egyszer neki is lesz ilyen kicsi fia, majd éppen így mutatja neki ő is: nézd, esik a hó. Az emberek szeretnek mosolyogni, ha leesik az első hó... és mosolyognak, mikor tavasszal megérzik a szelek fújdogálásán, hogy most már nem lesz több hó... Mosolyognak, mikor a földből kibújik az első fűszál és mosolyognak ősszel, mikor először kezükbe vesznek egy fürt szőlőt. Ezt már Isten így rendezte el a világon, hogy az emberek ilyenkor szeressenek mosolyogni.

Hát nevetett Andris Anyjával és Apjával, mondom, de csodálkozott is egy kicsit a nagy fehérségen. Még jobban nevetett és még jobban csodálkozott, mikor kiment az utcára és nézte a lábanyomát a fehér hóban... s orrára szálltak a pihék, csiklintották a bajusza helyét, ő meg kidugta a nyelvét és leste, hogy oda hulljanak.

Ő meg kidugta a nyelvét...

Andris persze látott már havat, nem is egyszer, de csak igen homályosan emlékezett rá. Most lett belőle akkora fiúcska. hogy gomolyát is tudott gyúrni a hóból.

Két-három nap mulva már igen meghidegedett az idő és kitisztult a levegő szépen, a hó csikorgott és reggel jégvirágos volt az egyik ablak.

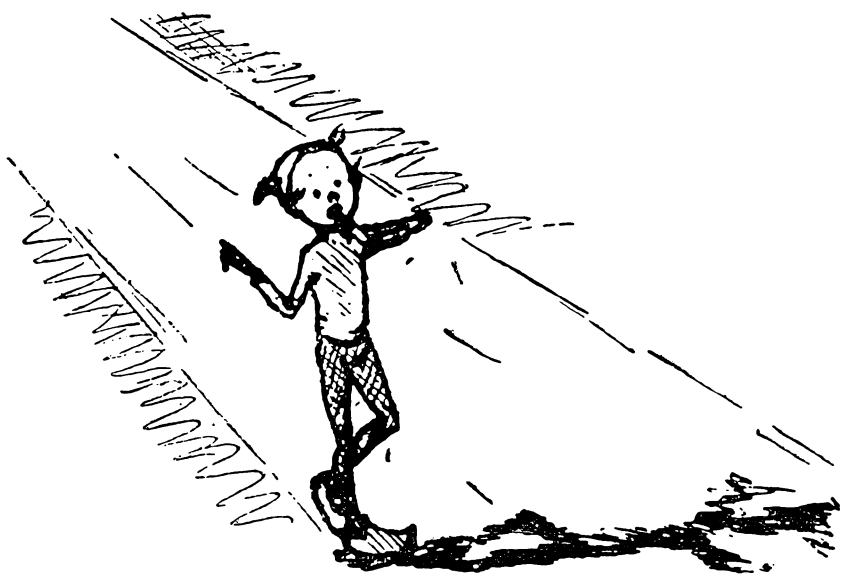
Ezen az estén Apja sokat játszott Andrissal. Ölébe ültette s roppant nagybajuszú katonákat rajzoltak, meg csigabigákat, török basát s más effélét. Később az ablakhoz állott Apja, — Andris a karján ült, ez még vacsora előtt volt — s néztek ki a havas, téli világba. A háztetőkön szikrázott a hó, fölöttük a sötétkék égen csillagok ragyogtak és vékonyan, élesen az újhold. Mutogatta Apja a csillagokat és mondta:

— Látod, a hold majd lassankint nagyobb lesz, kövérebb, s mire egészen kikerekedik akkorra te is ismét nagyobb leszel egy picikével.

Nézte Andris a fényes csillagokat s a vékony holdat... Mintha apró árnyak surrantak volna a hold és a csillagok között... aztán egy koccanás hallatszott az ablakon... vagy nem?

Kezdett elálmosodni Andris. Vacsorát kapott, megmosdatták, lefektették, imádkoztak vele, Még ott üldögélt Anyja egy kicsit az ágya mellett, — tiktakolt a kis óra amott a falon, s bólogatott Matyi, a sárgatollú, piroscsőrű madár a fészek fölött — aztán magára maradt Andris az ágyban és csak a vékony fénycsík osont be hozzá a másik szobából, a félig nyílt ajtón át. A csillagokra gondolt Andris és a vékony újholdra... Vajjon milyenek lehetnek közelebbről?

Pszt... — mondta akkor Kököjszi, és besétált a fénycsíkon át — onnan jövünk!

« Pszt... onnan jövünk... »

— Onnan jövunk! — erősítette Bobojsza is, és felkapaszkodtak az ágyba:
— Szervusz, Andris, szervusz.

— Szervusztok, szervusz Köki, szervusz Bob. Hát ti röpködtetek odafönt?

— Mi bizony.

— És nem fáztatok?

— Mi sose fázunk.

— Ti kocogtatok az ablakon?

— Mi bizony.

— Vigyetek magatokkal, — kérte Andris — igazáááán, vigyetek naaaa!

— Hová?

— A csillagokat szeretném látni.

Kököjszi Bobojszára nézett, Bobojsza Kököjszire nézett:

— Vigyük?

— Hát Isten neki, vigyük.

Szinte magától röpült volna Andris, de azért meg is ijedt egy kicsit:

— És én sem fogok fázni?

— Nem bizony. Persze hogy nem. Aki velünk jön, az nem fázik!... Hát készüljünk! — Bukfencet vetettek szépen a kis szíve fölött Andrisnak, ahogy szokták s hát egyszeriben akkorácska lett, mint ők. Talán nem éppen akkora, valamivel nagyobb!... Crrr — mondta vékonyan az ablak, mikor átröppentek rajta hárman. A következő pillanatban már messzi fönt szállottak a havas háztetők fölött. Repültek, repültek... már a város nagyon elmaradt alattuk, alig látszott, s a csillagok egyre-egyre fényesebbek voltak. A hold is nagyobbodott, nagyobbodott, amint közeledtek, egyszerre csak megállott Andris, megtántorodott a levegőben:

«És én sem fogok fázni?»

— Jaj, nem tudok tovább menni!

Megmarkolta a két törpe Andrist kétfelől.

— Ne félj semmit, — mondta Kököjszi — ha nem tudsz tovább menni, akkor itt a határ. Eddig szabad, innen tovább nem.

— Miért?

— Nem hallod ezt a zúgást?

— De igen! — és megszeppent Andris.

— Nahát ez a csillagok meg a holdak és napok járásától van.

— Hát járnak?

— Bizony, nem is állnak egyhelyben. Röpülnek azok olyan sebesen, hogy azt el sem lehet gondolni. Nézd amott a föld, amelyen lakol, de a város már nem látszik innen.

Még jobban megszeppent Andris.

— Akkor hogyan lát engem a jó Isten? Azt mondtátok, hogy mindíg lát.

— Hohó, te csacsikám, te, — nevetett Bobojsza — a jó Istennek a szeme nem olyan, mint a tied. Az ő szeme mindenen keresztül lát és nincs olyan messzeség, ahova a pillantása el ne érne. Ezeket a csillagokat is s a napokat és holdakat is mind ő mozgatja. És nézd, ne gondold ám, hogy csak egy hold van, éppen az, ami a ti ablakotokból látszik, dehogy is! Nézd, amott is

egy hold, meg amott is, s ott is, száz és ezer és hány nap van! Sok, sok, rengeteg. De odalent a földről csak az az egy látszik, az sem mindíg. Ha éppen nem látjátok, azt mondjátok, hogy lement a nap. De persze nem ment le igaziból, mert a nap sosem megy le, csak másfelé világít. Amonnan fentről, ahol mi lakunk, a jó Isten közelében, jól látszik mindíg a nap is, a hold is és mind a csillagok.

— Vigyetek engem oda, ahonnan ti jösztök.

Bobojsza nevetett. Kököjszi megölelte Andrist:

— Azt nem lehet. De onnan jöttél te is, s ha egész életedben mindíg jó leszel a többi emberekhez, akkor egyszer majd, ha nagyon öreg leszel, megengedi, hogy visszatérj hozzá.

— És akkor a jó Istent meg is látom?

— Akik nagyon jók, azok még meg is láthatják. De azok is a közelébe kerülnek, akik erősen szeretnének jók lenni, akik mindent megpróbálnak, hogy jókká legyenek.

Közben már megfordultak a törpék s velük Andris és a messzi nagy holdak, napok és csillagok fényében röpködtek... csodálatos utazás volt ez, nem tudta Andris megérteni, míg Kököjszi és Bobojsza meg nem magyarázták. Röpültek hóesésen át, — fütyült a szél és kavarogtak a pihék körülöttük — repültek ragyogó napsütésen át, meg esőben is, nem értette Andris, hogyan lehet ez?

Nahát nevetett a két furcsa kis alak:

— Emlékszel, Andris, mikor az Időkirály birodalmában jártunk, ott a tenger közepén, a szigeten? Mikor az órák jöttek átvenni a kimérni való időt?

— Emlékszem, hogyne.

— Nahát, most meg az Időkirály bátyjának a birodalmába megyünk! Ez már az ő határa itt, szerte mindenfelé. Ő még nagyobb, hatalmasabb, mint az öccse, ő az Idő császára! Ő osztja fel az esőt, a havat, a napsütést, a telet, a nyarat, a tavaszt és őszt. Ő küldi ide, amoda mindegyiket, ő mondja meg, hogy mikor hogyan folyanak a folyók és mekkorát nőjjön a fű. Neki már nem parancsol senki más, csak a jó Isten maga, aki ezt az egészet igazgatja.

Ujjongott Andris örömében, mikor meglátta a nagy sötét tenger partján a kis hajót, a Szent Kristófot. Be jól ismerte már! Hányszor üldögélt benne s lógatta a lábát, míg Bobojsza a vitorlákat felvonta, Kököjszi kezébe kapta a kormányt és száguldottak a vizeken szerte — itt a kis hajó, tessék beszállni!

Ez még nagyobb tenger volt, mint amaz, amelynek közepén, a szigeten az órákkal találkoztak, — emlékeztek! — akkora hullámokat vetett ez, mint egy-egy templom s a kis hajó sisteregve fúrta bele orrát a tajtékos habokba. Dagadtak a vitorlák és keményen fogta Kököjszi a kormányrudat.

Hanem aztán mulatságos dolgok is voltak, az ám! Képzeljétek, a tulajdon két szemével látta Andris, mindjárt a kikötőben, ahol kiszállottak, hogy óriási ládákba csomagolják a havat. Tél bácsi maga járt alá-fel a ládák között egy nagy notesszel, kipipázta a tele ládákat: mehet! Némelyiket kinyittatta a segédjeivel, próbát vett belőle, hogy elég fehér-e. Volt, amit visszalökött:

— Ez nem kell! Ilyen havat én nem viszek, nem nevettetem ki magam, micsoda dolog? — és sebbel-lobbal, ahogy csak öreg lába bírta, futott Tél bácsi az osztályozóba, ahol óriási zakatoló gépek válogatták külön a mindenféle havakat. Mert nem mindegy az. Tenyerébe vette Tél bácsi a mintákat s egy-kettőre megmondta:

Tél bácsi

— Ez jó lesz melengetni a földeket, hogy az emberek vetése ki ne fagyjon. Ez itt éppen jó hancúrozásra a gyerekeknek... na — összegyúrta — még egy csöpp víz nem árt bele, hogy jobban ragadjon. Úgy, úgy... elég. Ebből a könnyebb fajtából hozzatok még néhány mázsát. Szánkázásra kiváló fínom .

Csomagolták a különféle hidegeket zsákokba és nagy darukkal repülőgépekre raktak.

Dérrel-durral jelentkezett a kemény északi szél, — ő az, aki úgy csípi a fület és pirosítja az orrot — összecsapta a bokáját:

— Itt vagyok, Tél bácsi.

Tél bácsi megvizsgálta alaposan, jól megtapogatta, hogy elég északi-e. Kiállta a próbát.

— Mehetsz! — mondta. Kérem a következőt.

S jött a másik szél. Tél bácsi a saját orrát dugta oda neki, hogy jó pirosra tudja-e festeni. Hát sikerült. A fülét is odadugta:

— Csípd meg! Jobban! Így, ez jó! Mehetsz te is! — s elrobogtak az északi szelek sorra.

De messzebb, egy domboldalon, hjaj, a kis Tavasz kisasszony libbent alá-fel! Fölfutott a dombtetőre s alá a völgybe, patak fölé hajolva, nézegette fitos orrát... belemosolygott apró tavakba... hóvirágok között szökellt ide-oda gyakorolta magát. Hajával pici szellő-fiúcskák és leánykák játszottak és mi-

Tavasz kisasszony

kor egy bokor fölé hajolt és rálehelt, hát, Uramfia! a bokron egymásután zöld rügyek pattantak: itt vagyok, itt vagyok, itt vagyok Tavasz kisasszony! — mondták a rügyek sorra. Ő megsímogatta őket, mire azok leveleket és virágokat hajtottak s illatozni kezdtek. Hordták az esőt eléje s ő beledugta a kisujját, hogy elég meleg-e. Ó nagyon készült Tavasz kisasszony. Táskájából még könyvecskét is vett elő és a bokor alá heveredve, tanulgatott: én vagyok Tavasz kisasszony, én csiklandozom meg a szíveket; én vagyok Tavasz... kis-

asszony... felkérem a füveket, hogy kezdjenek zöldülni... Kérem a kedves almafákat, bontsák ki virágaikat, a lepkék bújjanak elő és a madárfiókák tátogassák csőrüket... A gólyák indulhatnak, a lepkék úgyszintén... Kérem az összes rigót és más madarakat álljanak fel! Elpróbáljuk az erdő ébredését. Egy-kettő, három, kész, rajta! — és daloltak a madarak. Ez nagyon mulatságos volt.

Elhagyták Kököjszi, Bobojsza meg Andris a Tél bácsi kikötőjét, Tavasz kisasszony halmait és völgyeit, s hát amott egy mezőn Nyár néni dolgozott serényen. Forró napsütés áradt a lába nyomán és a búzaszárak hajladoztak utána... komolykás, barna arcán átszaladt egy-egy mosolygás míg váltogatta a sokféle meleget: ez a búzáé, emez a gyümölcsöké... ezzel megmelegítem a folyókat és tavakat, lubickoljanak benne az emberek... — Nem feledkezett meg semmiről, külön kis zacskókba gyüjtötte azt a meleget, amelyik arravaló, hogy a kis kutyák kidugják piros nyelvüket és vigyorogva lihegjenek. Ó, nem kis munka! De látszott, szívesen csinálja Nyár néni, szereti csinálni és érti a dolgát.

Amott a nagy kert felé, — ahol már Ősz úr sétált alá-fel, gazdag gyümölcsfák között elgondolkozva, meg-megsímogatva a bajuszát — arra lassított Nyár néni, a kedves, lassított... Felemelt egy-egy hűvösebb árnyékot a földről és átaldobta a kerítésen: ez már a magáé, szomszéd úr.

— Köszönöm szépen — szolt Ősz úr, és kiterítette fái között az árnyékot s állát tenyerébe fogva, nézegette, hogy jó lesz-e az az árnyék vajjon... Aztán fehéredő halántékát megdörzsölte öklével és komolyan ballagott odébb s odébb a fái között. Itt egy almára lehelt egy csöpp pirosat, amott a kukorica szemeit vizsgálgatta, elég kemények-e; a csövek selymes szakállát megfésülgette... s a szőke szálak im' barnulni kezdtek ujja nyomán. Megborzongott Ősz úr, amint a kertje végébe ért, — oda rúgott az ki a Tél bácsi kikötőjéhez... — megborzongott Ősz úr, mikor Tél bácsi átszólt hozzá:

— Na, mi újság, öcsém agyagos? — s Ősz úr lenézett a csizmája orrára, úgy felelte:

— Semmi, Tél bácsi kérem, semmi, csak megvagyunk — és fordult viszsza... megállt az úton, zsebéből kis tükröt vett elő, belenézett és bajuszát megpödörte. Egy tölgyfáról sárga levél hullott a lába elé... lehajolt, felvette, zsebrevágta ijedten a tükröt is, meg a levelet is. S kiáltott visszafelé Nyár néninek:

— Nagyságos asszony... nagyságos asszony! Szabadna egy szóra?

De Nyár néni nem hallotta. Nyár néni a mező túlsó felén álldogált és Tavasz kisasszonyt nézte, aki hajlongó harangvirágok között táncát próbálta.

— Kedves, — súgta Nyár néni — te kedves... mintha magamat látnám...

Ám Tavasz kisasszony nem hallotta ezt, csak táncolt, táncolt a hajlongó harangvirágok között, fordult, keringett, szállott, s hogy egy világoskék lepke a kezére ült, messzire tartotta magától, rámosolygott és megszólította:

— Te lepke, te lepke! — kiáltotta. — Örökké élek!

A lepke nevetett és odébb repült. S Tavasz kisasszony is olyat nevetett, hogy a harmadik határban Tél bácsi elejtette a jégcsapokat, amiket éppen átvizsgált. Összetörtek a jégcsapok, csóválta a fejét az öreg, de mosolygott ő is: — ej, ez a fruska, ez a fruska! — Összeszedte a jégcsapokat: — vigyétek a javítóműhelybe! — De nem haragudott.

Ámult-bámult Andris, még a hüvelykujját szopni is elfelejtette csodálkozásában, holott ez régi szokása volt, mint tudjuk.

— Mozgás! — szólt rá Kököjszi vékonyan.

— Mozgás! — kiabált Bobojsza is vastagon s mentek a javítóba, ahol apró Mikulás-félék fúrtak-faragtak... Éppen hozták az eltört jégcsapokat is nosza gyalupadba szorították, kisímogatták azokat, tűzbe s vízbe rakták, üllőn kalapálták, hát olyan lett minden jégcsap, mintha vadonat új volna.

« *Szelet kérek!* »

Az is érdekes volt, ahogyan az iskolában tanultak a hópihék, hogy jól tudjanak esni.

— Csak lefelé, mindíg lefelé! — mondta a professzor úr, egy keménykalapos, magasgalléros hóember. — Íííígy, jól van! Most a kavargást tanuljuk! — s a segédjének odaszólt: Szelet kérek! Még! Még! Elég! Most tessék kavarogni! — Kavarogtak a hópihék, kavarogtak. Az egyikkel sose volt megelégedve: Kérem, ne bukfencezzen, mint egy őrült kecske! Kecsesebben, fínomabban... még lágyabban. Na most, bele!

De hiába, nem ment. A kis hópihe már mérges volt és feleselni kezdett:

— De kérem professzor úr, én így tudok esni. Nekem így esik jól.

— Hát ez nem jó. Oldalt kell belevágni, amerről a szél jön. Háromszor megfordulni, aztán le-fel, le-fel és zuhé alá, de pörögve! Az a szabályos.

Megcsinálta a kicsi. De hiába, nem tetszett a keménykalapos hóembernek. Nahát, most már elpirult mérgében a kicsi:

— Tessék, mutassa meg a professzor úr!

A Hóember dühös lett. Hogyan mutassa meg ő a pörgést, hiszen csak a feje akkora, hogy százmillió hópihe kitelnék belőle. S az egész osztály nevetett.

— Lássuk! — kiabálták. — Lássuk, lássuk! Pörögjön a professzor úr.

Tyűh, dühös lett a Hóember, mert persze ő csak magyarázni tud, de pörögni nem. A végén sarokba állította az egész bandát és elment nézni az esőcsöppek gyakorlatait. Mert azoknak is meg kell tanulniok rendesen, hogy hogyan essenek, egyenesen-e vagy oldalt, erősen vagy puhán, külön-külön vagy egymásba kapaszkodva és más efféléket.

Öreg, nyugdíjas szelek

Na aztán a szelek, ez volt még csak érdekes! Voltak köztük öreg, nyugdíjas szelek is. Már alig tudtak fújni szegények. Ezek külön laktak és mindig csak emlegették a régi jó időket.

— Hajaj, — mondta az egyik és köhögött — az én időmben micsoda tréfákat csináltunk. Én egyszer elvittem egy embernek az esernyőjét

— Hahaha, az semmi, — szólt egy másik — én kifordítottam, úgy vittem el. Ó, micsoda világ volt.... micsoda malaclopó köpenyeket fújdogáltam én! Na dehát... eltőtt!

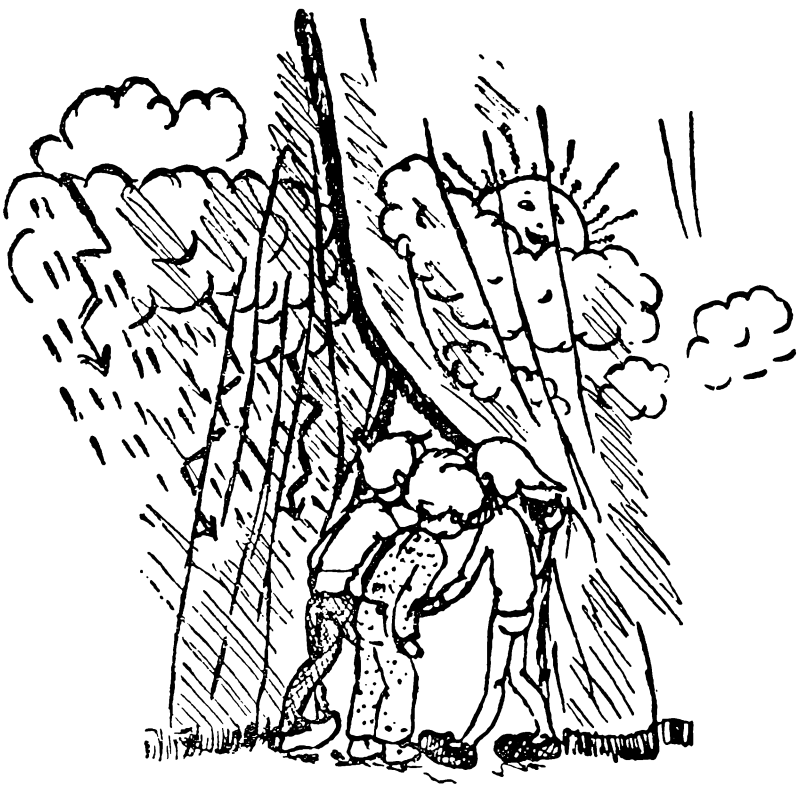
— S hát én — mondta egy másik — egyszer egy egész háztetőt elvittem egymagam.

— Hahaha — mind nevettek, kinevették, ez meg mérges lett, otthagyta őket. — Megyek, azt mondja — kifújom magam egy kicsit — és nagy dérrel-durral, dohogva, bevágta az ajtót.

A nyugdíjas szelek otthonából átmentek az Akadémiára, ahol fiatal kis süvölvény szelek tanulták a fújás csínját-bínját. Hogyan kell dúdolni, fütyülni, ablakot rázni, keresztben egymásnak menni, vitorlába kapaszkodni, szélmalomkereket hajtani, ez mind nem olyan egyszerű. Kis házak előtt meg anyókák ültek és varrogatták, stoppolták a lyukas felhőket. Ősz úr néha százat is elhasznált egy nap alatt, nem lehet rögtön elhajítani. A szeleket is, ha még látták, hogy használhatók, hát kifordították, jó lesz az még hétköznapra.

De belestek Kököjszi és Bobojsza, Andrissal, magához az Időcsászárhoz is, aki tízszerte nagyobb volt, mint öccse, az Időkirály és szakállában nem ezer, de talán százmillió szín is fonódott összevissza. Asztalán elfért volna egy város mindenestől. Rendezgette ott az asztalon a raktárra való nyarakat, őszt, tavaszt, telet, mindent — mert idehordták eléje a szolgái, Tél bácsi, Ősz úr és a többiek a sok-sok ezer tavaszt, telet, őszt és nyarat, a töméntelen napsütést.

szelet és más annyi mindent. Innen indította útnak őket, hogy amoda menjen egy jókora eső; emitt meg fújjon a szél; na, most mehet a tél vigyázva, csak lassan... amoda meg Tavasz kisasszony induljon sok napsütéssel, elég esővel, vidáman, tessék, tessék, máris lehet! — Így dolgozott, szakadatlanul nyílott az ajtaja, futárok jártak-ki-be, hozták, vitték a híreket, s ő sose felejtette el utánamondani, ha valahova tél indult vagy tavaszt, esőt küldött, zivatart —

Belestek az Időcsászárhoz...

villámokkal, mennydörgéssel, — vagy napsütést, mindíg utánamondta: Isten nevében.

— Miért mondja ezt? — kérdezte Andris.

— Pszt, — súgta Kököjszi — azért, mert ő is csak szolgája az Istennek, akármilyen hatalmas is. Azért nem szabad az időt szidni soha, érted? Rossz szokásuk az embereknek, hogy ha nekik nem tetszik valami, akkor azt mond-

ják, hogy rossz. Ha napot szeretnének, s esik, vagy esőt szeretnének és a nap süt, már mérgesek, már szidják, már ezt mondják: a fenébe is, be rossz idő van! Holott az idő sose rossz, s hogy mikor mi kell, azt az Isten jobban tudja. Azért nem szabad szidni soha semmit, se napot, se esőt, szelet vagy villámot, semmit, mert azzal már a jó Istent magát szidod. Ez a pecsét mindenen, hogy az Időcsászár, hallod, utánamondja, mikor elindulnak: Isten nevében.

— Menjünk már, — indított Bobojsza — késére jár.

— Menjünk.

Kiröppentek a dolgozóteremből, elhagyták a Tél bácsi kikötőjét, el Tavasz kisasszony birodalmát, Nyár néni mezejét, Ősz úr kertjét és rohant a kis hajó a végtelen tengeren. Már-már aludt Andris — Kököjszi ölébe hajtva a fejét — bóbiskolt, nem is tudta, hogy hogyan került vissza az ágyba. Még félszemmel látta, hogy bukfencet vetnek a törpék fölötte — hogy újra Andrissá nőjön — s félfüllel hallotta, amint dudorásznak, elfelé menet:

Kisasszony a Tavasz, bizony,
Kényes, kicsi, szép kisasszony.
A Tél, bácsi — vidám és bősz
Kedves öreg — ám úr az Ősz,
Komoly, derék úriember.
S annyiféle jó meleggel,
Köztük néni az édes Nyár,
Főnökük az Időcsászár.

Aludt Andris, kint szikrázott a hó a háztetőkön, ragyogtak a messzi csillagok s a vékony újhold.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Az álomboltban

Ezután a tél után Andris úgy elkezdett nőni, mintha húznák. Szinte látni lehetett, hogy minden nap hosszabb lesz egy-egy kicsivel s Apja már sokszor nem is hívta Andrisnak, hanem Andrásnak. A vendégnénik és bácsik mindíg összecsapták a kezüket, ha meglátták és nagyon buzgón kiabáltak: nahát, ez az Andris, nahát, ez az Andris!

Andris nagyon örült ennek. Autobuszon és villamoson mindíg kihúzta magát, hogy még nagyobbnak lássák s persze ő fogta a jegyet. Csak egy baj volt: amint nőtt, növekedett, egyre jobban, most már sokszor hétszámra nem jött el hozzá a két társa, Kököjszi és Bobojsza. Néha napokig nem is gondolt ráiuk. Máskor meg — kivált este, ha minden elcsendesedett már a házban s ő feküdt ágyában, várva az álmot — nagyon vágyakozott utánuk. Néha úgy tetszett, hogy itt vannak... valahol megbújtak és látják őt. Mintha a kis óra fészkéből kukucskálnának alá... vagy nem? Nem bizony. Csak a piroscsőrű sárgatollú kis madár bólogatott az órán a tik-takra a fészek fölött. Máskor meg mintha valamelyik paplangomb alól hallatszott volna gyanús motozás... vagy a másik szobából beszüremlő fényben mintha... amott ni! mintha átsuhantak volna! S kérdezte Andris súgva akárhányszor: Édes, kedves kis madár, nem láttad a két kis törpét? Kérdezte a paplangombot: gombocska, nem bújtak alád a törpéim? S kérdezte a lámpavilágot: nem röppent át fölötted az én két kedves kis törpém?

De csak bólogatott a madár a tik-takra: nem, nem láttam őket. S visszasúgott a paplangomb: nincsenek alattam a kis törpék, bizony nincsenek... És integetett a szelíd lámpavilág: színüket se láttam.

— Köki! — súgta Andris, ha valami bánat érte vagy nagy öröm — Bobi... merre vagytok? Kök, Bob — súgta néha esténként, ha csöpp neszeket hallott, apró motozást, suhanást · — Kököjszi, Bobojsza! Édes törpéim, merre vagytok? — S a hívásra néha ott termett a két kis törpe, elvitték a hajón ide-amoda, — így például egyszer az elefántok tánciskolájába, egyszer meg a bolhacirkuszba — de legtöbbször bizony nem jöttek, csak messziről intettek neki. Vagy éppen csak a hangjukat hallotta: itt vagyunk, Andris, de már megyünk is... aludj. Andris, aludj szé-

« Édes törpéim, merre vagytok! »

pen. — S jaj, nem értette Andris, hogy mi történik vele, hogyan van ez? A felnőttekkel egyre hosszabban elbeszélgetett s azok mondták dícsérgetve: milyen értelmes ez a gyerek, milyen jól el lehet vele diskurálni — de a törpékkel egyre kevesebbet találkozott most már.

Egyszer aztán, már a tavaszon, egy este mi történt! Andris ezen az estén sokáig és nagyon, de nagyon várta a törpéket. Már a madarat megkérdezte, tárgyalt mind a paplangombokkal külön-külön és hunyorgott a lámpavilágnak: nem láttátok őket valamerre? Már a függöny árnyékától is kérdezte s az utcáról idevetődő kóbor fényeket is sorra elővette: nem láttátok őket? — Nem, nem látta egyik sem.

Furcsa este volt ez — kint a ligetben, ahol délután sétálni volt, zöldülni kezdett a fű, a fákon rügyek üldögéltek és olyan furcsa volt a levegő... Andris most bágyadtan behúnyta már a szemét és akkor, csudák-csudája, a húnyt szemén keresztül meglátta Kököjszit és Bobojszát, amint aláereszkednek csöndesen. Még Bobojsza intett is Kököjszinek:

— Pszt, csak óvatosan... vigyázz... nehogy meglásson!

De Kököjszi azért is hangosabban szólt vissza:

— Hát hadd lásson. — S szálltak aláfele... Andris meg tette magát, hogy nem látja őket. Jól tudta, miben mesterkednek: az aznapi álmot hozzák. Csöndesen feküdt, még a lélekzetét is visszatartotta — gyanús is kezdett lenni a két törpének, kivált Bobojsza ráncolta a homlokát, — de jöttek, jöttek egyre lejjebb, lejjebb, lejjebb... — s akkor Andris, mikor már ott voltak előtte, hirtelen rájuk nyitotta a szemét:

— Most megvagytok, elcsíptelek!

Kököjszi elnevette magát és orronpuszilta Andrist. De Bobojsza mérges volt, szidta a társát:

— Látod, mondtam, ne lármázz, te vagy az oka, hogy meglátott.

— S ha meglátott, meglátott. Hátha éppen azt akartam, na?

— Ó, te! — megfenyegette öklével Bobojsza Kököjszit, de azért ő is orronpuszilta Andrist s leültek aztán ketten, ahogy régebben szoktak, egy paplangombra. Lóbázták alá a lábukat a mélységbe.

— Miért nem jöttetek? — sürgette Andris. Mondjátok, miért nem jöttetek?

Hallgatott a két törpe. Bobojsza a csizmája orrát nézte, Kököjszi a mennyezetre bámult.

— Mondjátok, — sürgette Andris — miért nem jöttetek, hát nem szerettek már?

— Ó, dehogy nem! — szinte egyszerre mondták Kököjszi és Bobojsza. — Dehogyis nem... Dehát... — folytatta elgondolkozva Kököjszi — az nem megy csak úgy.

— Hogy?

— Nézd, Andris, — mondta Kököjszi — te most már egyre nagyobb leszel, és ahogy nősz, növögetsz, úgy egyre kevesebbet és kevesebbet találkozhatunk. Hiszen te már azzal hencegsz, jól tudjuk, hogy pihés a lábad... Már most lassankint választanod kell: felnőtt akarsz lenni, olyan komoly, nagy felnőtt, mint Apja, vagy velünk akarsz barátkozni? — Csend lett.

— Na látod. — Most már Bobojsza vette át a szót. — Mind ilyenek — mondta Kököjszinek. — Bajuszt is akarnak, meg törpét is, hát az nehezen megy!

Andris zavartan pislogott:

— És mégis... hát nem lehetne azt valahogy... mondjátok... az nem lehet, hogy azért ti is megmaradjatok nekem?

Kököjszi odaballagott, megsímogatta Andris szempilláját:

— Nézd, Andris, majd erről még beszélünk. Hagyd csak. Bob most mérges, hagyd.

— Nem vagyok mérges, — pattogott Bobojsza — de végre is az autobuszon is úgy van, hogy amelyik gyerek egy méternél magasabb, annak jegyet kell venni. Hát egy méteren túl kaphatsz jegyet és szorongathatod a markodban, de nem jár törpe.

— Pszt, — csitította Kököjszi — Bob, az Istenért, ne légy mindjárt ilyen goromba. Elvégre nem azért jöttünk... hanem...

— Az álmot hoztátok? — kérdezte Andris.

— Igen, az álmot hoztuk.

— Honnan hozzátok az álmokat? — és behúnyódott az Andris szeme... s húnyt szeme mögött furcsa színek és figurák kezdtek már gomolyogni, hiszen tudjátok, hogyan van ez! Mikor az ember még nem alszik, de húnyt szeme mögött már kezdi látni az álom képeit. Behúnyta a szemét Andris, és — mert nem kapott választ — ismételte: mondjátok meg, honnan hozzátok az álmot?

Bobojsza hallgatott. Kököjszi közelebb lépett Andris füléhez, — visszanézett Bobojszára, de az makacsul hallgatott, nem mondott se igent, se nemet — s Kököjszi a fülébe súgta:

— Tulajdonképpen benned vannak az álmok, Andris... — súgta.

— Bennem?

— Igen bizony. A fejedben, meg a kis szívedben, a lelkedben, ott vannak mind az álmok .De ha jön az éjszaka, akkor mi hozzuk a képeket hozzá, hogy megláthasd őket.

— S honnan hozzátok?

— Az álomboltból.

— Az álomboltból!... — Bobojsza is megmozdult most. — Kérlek benneteket, édes kedves kis törpék, vigyetek engem oda.

Bobojsza rákiabált mérgesen.

— Az nem lehet!

Kököjszi megfogta Bobojsza kabátján az egyik gombot, csavargatni kezdte, úgy kérlelte:

— Nézd, Bob, tegyük meg. Vigyük el az álomboltba.

— Nem, nem, az nem lehet.

— Édes társam, Bobojsza, — kérlelte Kököjszi — oly régen dolgozunk együtt, tedd meg a kedvemért, vigyük el Andrist az álomboltba.

Közelhajolt hozzá, pusmogtak egy kicsit. Végül is Bobojsza nagy-nehezen ráállott, hát rendben van, vigyük. Nosza, bukfencet vetettek Andris kicsi szíve fölött és... hiába, Andris alig lett kisebb valamivel! Rémülten nézett egymásra a két törpe.

— Most láthatod! — dühösködött Bobojsza. — Hát ez az! Ettől féltem! Így nem tudjuk elvinni. S hozzá még nem is tud repülni, és nem is láthatatlan!

Kököjszi igen nagyon elszomorodott.

— Csináljuk még egyszer!

Nekiveselkedtek, vetették a bukfencet Andris szíve fölött. Legalább négyszer-ötször fordultak oda-vissza, már csurgott róluk a veríték is, míg végre Andris elég kicsi lett ahhoz, hogy felröppenhessenek vele.

De amikor aztán sikerült, Bobojsza is igen nekividámodott.

— Hajrá, gyerekek! — még ő biztatta Kököjszit és Andrist — csak sebesen, sebesen! Előre, az álomboltba! Messzire látsz?

— Hogyne! — nevetett boldogan Andris.

— Akkor jó. Mert attól tartottam, — folytatta — hogy kicsi még csak leszel, repülni is tudsz, de nem látsz majd elég messzire. Hát igyekezzünk, épp most van a legnagyobb jövés-menés az álomboltban.

Alig látszott ki a csomagok közül...

Olyan sebesen repültek, hogy alig indultak el, — éppen hogy néhány szót váltottak útközben — s ott is voltak. A bolt közelében már találkoztak sok-sok törpével. Olyik már a boltból jött megrakodva. Odakiabáltak Kököjszinek és Bobojszának:

— Szervusztok gyerekek, csak szaporán, szaporán! — Mások meg azt mondták: nem kell sietni, van elég! — Így kiabálgattak egymásnak a törpék. Egy nagyszakállú törpe annyi álmot hozott, hogy alig látszott ki a csomagok közül. Kököjszi oda is szólt neki:

— Mi az, kartárs, minek magának annyi? Talán fél, hogy kifogy?

— Á, nem, dehogy is! — nevetett a nagyszakállú. — Helyettesítek három törpét. Egy szabadságon van, kettő gyöngélkedik.

— Aha, az más. Jó munkát!

— Jó munkát! — és továbbrepültek.

Látta Andris, hogy a törpék, akik már megrakodva jönnek, bizony elelpottyantanak az álmokból itt-ott, kihull a zsebükből vagy a zsákjaikból, s alápotyog.

— Jaj, hát ezekkel mi lesz?

— Semmi, hagyd, — mondta Bobojsza, mert Andris éppen utána kiabált egy törpének emiatt — hagyd, van elég. Ezek szétoszlanak mindenfelé a földön, az ilyen elpottyantott álmok, s aki megtalálja, azé. Vannak köztük remek szép álmok is. Ezek szállonganak az erdőkben, hegyekben és vizek fölött, aki arra jár, felszedegeti. Meg aztán a vándoroké, kéregetőké, akik ma itt, holnap amott hajtják le a fejüket, de álmodniok csak kell, nem igaz? Némelyiknek egyebe sincs, csak az a néhány álom, amit elpotyogtatnak a törpék.

Már most hogyan mondjam el nektek, hogy milyen ez a bolt!... Nagy boltban, vagy éppen áruházban, ahol mindenfélét kapni, ruhát, cipőt, gumilabdát és biciklit, ilyen helyen biztosan voltatok már. Hát efféle nagy bolt volt ez. Mint egy óriási áruház. Sok emelet között mozgólépcsők és felvonók zakatoltak alá-fel s hordták az asztalokra a rengeteg csodálatos álmot. Valósággal elszédült Andris, amint jártak végig a csarnokokon s a töméntelen törpe válogatta az álmokat, csomagolták a kiszolgáló angyalocskák, bizony, türelem kell ehhez. Volt olyan törpe, amelyik visszahozott egy-egy álmot és mérgeskedett:

— Kérek egy számmal nagyobbat, ez kicsi, én mondtam, hogy kicsi lesz!

— Ne tessék türelmetlenkedni, — mondta az angyal — majd kicserélem, azért vagyok itt. Segéd úr, adjon ehelyett egy hat és feleset, ugyanebben a színben.

Szaladt a segédangyal és kicserélte. Már fordult is a másik törpéhez:

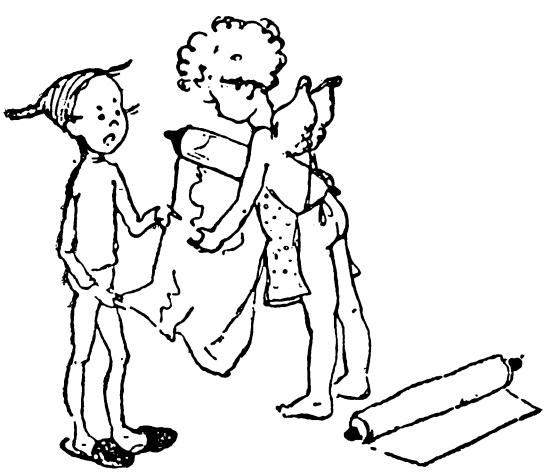
— Parancsol?

— Kérek egy kislánynak való folytatásos álmot. Éjjel-nappali használatra mit ajánl?

Teregette a segédangyal eléje a nagy vég álmokat:

— Tessék, lelkem, ezt vegye, most lett készen, még nem is adtunk el belőle. Ez nem piszkolódik, ez gyűrhető, — begyűrögette a végét s hát kisímult, amint elengedte — nagyon fínom, mosóanyag, mennyit parancsol?

Egy induri-pinduri kis törpe zakatolt be az ajtón:

Teregette a segédangyal...

— Hol a főnök, hol a főnök? Gyorsan kérek egy szép, nyugalmas álmot, de jól megmérjék, betegnek lesz!

— Nem kell ahhoz éppen a főnök, — ugrott egy kiszolgáló — már hozom is, tessék, itt van.

A csomagolóban folyt a nagy munka. Néhol nyolc-tíz törpe szorgoskodott Társzekerekre kötöztek egész életre való álmot... dobozokba, hátizsákokba rakták a sok álmot fürge angyalok, a fínomabbját vatta közé s külön kék ceruzával ráírták: vigyázat, törékeny.

Kököjszi és Bobojsza alaposan megnézték, hogy mit vásároljanak. Hiszen voltak megnyugtató álmok, aztán mulatságosak s ijesztőek és tanulságosak is, mind szépen sorjába rakva. Volt itt felnőtteknek való álom is töméntelen sok, és ha valamelyik törpe úgy kívánta, jött a főkeverőmester — egy méltóságos, szép komoly angyal — és belerakott a kiválasztott áruba mindenfélét, amit csak kívántak, reményt, megnyugtatást, vigasztalást, figyelmeztetéseket, még ijedelmet is.

Kiválasztottak Andrisnak csakhamar jó sok mindenféle álmot. Volt köztük olyan, hogy Kököjszi odasúgta: ez arra való, hogyha már nem jöhetnénk hozzád, hát elővehesd, akár ébren is!... Dugd el jól, ezt te viszed.

Összeírták az angyalok a számlát s Kököjszi meg Bobojsza a főnök előtt aláírták szépen a nevüket, hogy: átvettük, Kököjszi és Bobojsza.

— Fizetni nem kell? — csodálkozott Andris.

A főnök meghallotta és ő válaszolt:

— Nem kell fizetni, dehogy kell. Csak összeírtuk, hogy mit visztek el és az összes álmokat kifizeti a jó Isten. Erre külön alap van. Minden vasárnap, mikor reggel először megszólalnak a harangok, akkor elszámolunk és a jó Isten aláírja a főkönyvet.

— Hát akkor... köszönöm szépen.

— Neki köszönd meg.

— Kinek?

— A jó Istennek.

Elbúcsúztak Andris meg a két törpe a főnöktől, az angyaloktól és segédangyaloktól, mindenkitől. A raktáros a kapúig kísérte őket: legyen máskor is szerencsém!

Már kívül voltak, mikor egyszerre összesúgtak Kököjszi és Bobojsza:

— Pszt... te.

— Hallom.

— Vihetnénk Apjának s Anyjának is egy szép kis álmot.

— Sss... láttam is egy éppen nekik valót a nyolcadik emeleten.

— Tudom, melyiket gondolod... — kacsintott Kököjszi.

— Az a formás apró álom... egy kislányról...

Andris közelebb hajolt.

— Kislányról?

— Igen, a testvéredről, tudod, Panniról.

— Panniról?

— Bizony, Panniról. Levigyük azt az álmot?

— Vigyük le.

Visszavágtatott a két törpe Andrissal. Megvették a nyolcadik emeleten azt álmot Panniról, az Andris kistestvéréről.

— Még ma éjszaka — súgta Kököjszi — odaadjuk az álmot Anyjának és Apjának.

— Helyes — bólintott Bobojsza. — Szépen odateszszük a szívük közepébe... — s Andrishoz fordult: — Egy csücske az álomnak a tied, jó?

— Jó — és nevetett Andris, ha Pannira gondolt, aki kisebb lesz, mint ő.

Vidáman repültek a levegőégen át hazafelé. Csak akkor ijedtek meg kissé, mikor Andris szíve fölött bukfencet vetettek és Andris alig lett nagyobb valamicskével. Talán nyolc-tízszer kellett átbukfencezzenek rajta — törülgették a homlokukról a verítéket, Bobojsza még az ingeujját is felgyűrte — míg Andris ismét a rendes Andris lett. Feküdt ágyában és már az álom csücskébe fogódzkodva hallotta, amint nótázva elröppen a két kedves kis törpe.

Nevetett Andris...

Vitték az álmot Anyjának, Apjának, Panniról. Hallotta, amint danolnak vidáman:

Álmodjál csak, van még elég,
Ha elfogyna, majd hozunk még.
Kiborítjuk teli zsákunk.
Ha a boltból alászállunk.
Van ott álom szép és még szebb,
Mind lehozzuk, hogyha kéred,
De a legszebb, meg kell hagyni:
Nemsokára itt lesz Panni.

Aludt Andris, aludt és álmodott egy kis lánytestvérről, aki sokkal, de sokkal kisebb, mint ő. A fülit is meghúzta neki álmában, s jaj, de nevetett, mikor látta, hogy ez a Panni még járni sem tud. Holott ő már úgy jár a lépcsőn, mint a nagyok. Reggel korán ébredt. Mire Apja, Anyja bejöttek, már ő régen fent volt és az ágy szélén feküdt, a fél fele lelógott.

— De Andris, — mondta Anyja — hát miért nem fekszel szépen az ágy közepére?

— Hagyok egy kis helyet a kis testvérnek.

— Nahát! — és egymásra néztek Apja és Anyja — ez csuda dolog.

Holott, úgy-e, mi tudjuk, hogy nem is csuda dolog. Hiszen itt jártak az éjszaka a törpék, ők hozták az álmot a kis testvérről, Panniról.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Az emlékezés szigetén

Az üveges előszobafalon most már a negyedik ablakhoz szokta nyomni az orrát Andris, ha délben vagy este Apját várta. S nem is kellett ágaskodnia, kényelmesen elérte. Sőt, ha egy kicsit lábujjhegyre állott és fejét hátraszegte, az állát is odaszoríthatta már akár az ötödik ablakszem pereméhez is.

Kököjszi és Bobojsza most már nagyon régen nem jelentkeztek, nagyon, nagyon régen... Andris néha hosszú napokra, sőt egy-egy egész hétre is megfeledkezett róluk. Ám rögtön eszébe jutottak, ha valami nagy baj érte. Ha megszidták, ha valamelyik pajtása megütötte, ha a játékját elvették. És eszébe jutottak, ha nagy öröm érte, ha Anya megdícsérte, vagy Apja elvitte magával sétálni, ha mulatságos dolgokat látott, mint például egyszer egy állatkereskedés kirakatában apró kutyákat az üveg mögött. Ilyenkor menten eszébe jutottak a törpék. Ha valamiért nagyon kellett sírnia vagy nagyon kellett nevetnie. Milyen furcsa!... Ilynkor este sokáig leste vajjon nem bukkannak-e fel valahonnan Kököjszi és Bobojsza a selyemvitorlás, aranyzászlós kis hajóval... Nem jönnek-e át az ablakon, bújnak be a kulcslyukon vagy bukkannak fel az ajtón beszüremlő fényben... soká leste őket. Néha megzörrent az ablak... De nem ők voltak. Valami nesz hallatszott a kulcslyuk körül... vagy megreszketett a padlón végigfolyó fény, hohó, itt vannak!... De nem... nem jöttek. Vagy itt volnának valahol mégis, láthatatlanul?... Aztán lassanként elfelejtette őket Andris ismét.

Most, hogy születésnapja volt, megint eszébe jutottak a törpék, hogy vajjon hol lehetnek.

Ezen a napon, korán reggel, több csókot kapott Andris Anyjától, Apjától, mint máskor, s hosszabbakat, hosszabb csókokat. Ezen a napon, mindjárt reggel, eltört egy poharat és senki nem szólt érte.

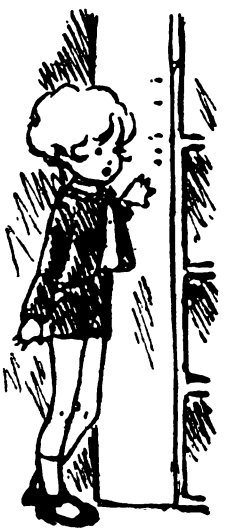
— Nem baj, kis öreg, — mondta Anyja — majd összesöprögetjük, így ni. Vigyázz, ne lépj bele.

Délben Andris nem akarta megenni a levest. Hát jó, ne egye meg, születésnapja van.

Ebéd után, amint felkelt Andris, a szép-ruhájába öltöztették, és mielőtt

a vendégek jöttek volna, Apja úgy, amint szokta, odamérte az ajtófélfához és bicskával megjelölte, hogy mekkorát nőtt Andris tavaly óta. Ez így volt minden évben Andris születése napján. Az ajtófélfán szaporodtak a jelek és Andris ezen a születésnapján már nem kapott ólomkatonát s tűzoltókocsit és építőkockát. Számológépet kapott, mesekönyvet és betűjátékot.

Mikor Apja odaállította háttal az ajtófélfának, hogy megmérje, akkor kicsit a szívébe nyilallott Andrisnak... s mikor megfordult és látta, milyen nagyot nőtt ismét tavaly óta, hát elmelegedett a melle, és tudja a jó Isten... valami kaparászni kezdett a torkában, mint sírás előtt szokott. Arra gondolt tudniillik, — jusson csak eszetekbe — hogy a törpék már a multkor is alig tudták olyan picire varázsolni, hogy magukkal vihessék az álomboltba. De nem sírt Andris, — nyelt egyet vitézül — csak nagyon elszomorodott.

Valami kaparászni kezdett a torkában...

Örült azért, mikor a vendégek sorra jöttek és kezett fogtak vele, — nagyot nőjj, Andris! — hozták az ajándékokat. A szigorú bácsi irtózatos barackot nyomott a fejére:

— Húzd ki magad, egyenesen állj!

A jókedvű fiatalember felemelte a feje fölé és meghintáztatta, Jujj néni visongott:

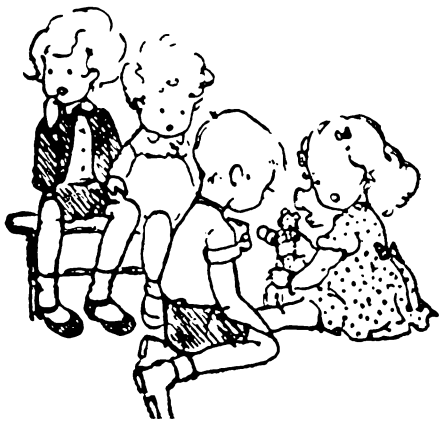
— Jujj, megeszlek, te, jujj, megeszlek!

Örült, mikor Anyja felszeletelte a születésnapi tortát és őt kínálták belőle elsőnek. S örült, hogy látta, Apja milyen komolyan ül a szigorú bácsival és az ő sorsáról beszélgetnek, hogy mi lesz vele, milyen iskolát járjon, milyen pályára menjen, meg más efféléket.

Örült Andris, örült, mondom, de öröme mögött volt egy kis szomorúság, ami ott lappangott benne már reggel óta s kibújt kissé belőle, mikor Apja az ajtófélfához mérte és eszébe jutottak kedves törpéi.

Némelyik vendég gyereket is hozott, de nála apróbbakat, s mondták: játssz velük, Andris, játsszál szépen! De Andris a felnőttek beszédére figyelt s a kisfiúkkal és lányokkal szinte úgy beszélt, mint a felnőttek ővele.

Ki tudja, miért, hogyan, — talán ez a furcsa szomorúság volt az oka?... — de este, mikor Apja és Anyja hosszú csókkal elbúcsúztak tőle, s ő egyedül maradt ágyában és nézte, nézte a fénycsíkot, mely beosont a szomszéd szobából... egyszerre csak hullámzani kezdett a fény a padlón... Nőtt, dagadt aztán rohamosan... el is tűnt az ajtó, a szoba, minden, s már az ágy széléig ért az áradat és íme, jött rajta a hajó, a Szent Kristóf. Meleg szellők

Andris a felnőttek beszédére figyelt...

kapaszkodtak a vitorlájába s lengették a zászlót... Bobojsza fogta a kormányt és a hajó orrán ott állott Kököjszi.

Az ágy lábánál kötött ki a hajó. Kököjszi ugrott a partra elsőnek, aztán Bobojsza behúzta a vitorlákat s ő is futott Andrishoz, megölelték, megcsókolták egymást és sokáig nem beszéltek.

— Nagy fiú lettél, Andris — mondta végül Kököjszi vékonyan.

— Nagy fiú lettél, Andris — mondta Bobojsza vastagon s Andris büszkén és szomorúan visszhangozta.

— Nagy fiú lettem... Nézzétek, micsoda békám van! — és kiugratta kerek kis izmát a karján. A törpék ráugrottak s megtapogatták:

— Rettentő erős vagy!

Aztán ismét csak a nagy folyó habjai locsogtak, amint odaverődtek az ágy lábához... Sokáig hallgattak.

Vágyakozva nézte Andris a büszke kis hajót, mennyi szép nagy utat megjárt rajta!... Sokáig nézte, nézte... végül megkérdezte:

— Elvisztek? Ma! Jó? Születésnapom van...

A törpék egymásra néztek. Nem is kellett beszéljenek, értették egymást. Bobojsza bólintott: elviszünk. Nekirugaszodtak, levetették kabátjukat, bedobták a hajóba, felgyűrték az ingük ujját s felfohászkodtak mindketten: segíts, Uramisten! — és elkezdték vetni a bukfenceket Andris szíve fölött. Hányták a bukfencet számolatlanul, csak úgy csurgott a veríték róluk, Kököjszi még cigánykereket is vetett.

Nem kicsi dolog, higyjétek el. Én nagyjából ismerem a törpék és emberek törvényeit. Nagyon kellett vigyázni Kököjszinek és Bobojszának, mert úgy-e Andris már jóval nagyobb egy méternél és ez veszedelmes dolog. Hátha a sok bukfenctől végre is lesz olyan kicsi, hogy elfér a hajóban, de hátha nem tudják visszacsinálni a végén, mikor hazahozzák! Lehet, hogy láthatatlanná is teszik, ahogy szokták. De mi lesz, ha ezt se tudják visszacsinálni s Andris megérkezik a nagy útról és nem látja senki többé... Ott fekszik majd az ágyában, felkel reggel, jön-megy, beszél, de Anyja, Apja, ismerősei, barátai nem látják többé... Sikerül elérni, hogy átsuhanjon a falakon, üvegen, mindenen, de ha nem sikerül jól visszacsinálni, akkor jaj, nem tud többé megállani az emberek között... Mindig suhanna, surranna el, el a földről, a törpék és más csodák birodalmába, Időországba, az álomboltba és másüvé, nagy baj lehet az efféléből! Ó, sokakkal előfordul, hogy a törpék nem tud-

ják levenni róluk a varázslatot, s addig próbálgatják, hogy a végén, szegény ember, nem elég kicsi és könnyed ahhoz, hogy felülhessen egy ilyen hajóra, s nem elég nagy és nehéz, hogy megállja a helyét a földön. Felemások lesznek ezek a szegények. S vigyázni kell a törpéknek nagyon, hogy az emberek emlékezni tudjanak reájuk... jaj, nehéz a mértéket eltalálni! Az mindig a törpéktől függ. De ne ijesztgesselek benneteket, Kököjszi és Bobojsza kiváló tudósok voltak a törpei szakmában, így aztán Andrissal egyelőre nem történt semmi baj. Kapott valami kilencvenkilenc bukfencet Kököjszitől és ugyanennyit Bobojszától. Ennyi kellett. Száz már sok lett volna.

De sikerült, hála Istennek, s Kököjszi és Bobojsza talán valami kitüntetést is kapnak érte a törpék fejedelmétől. Nem lehetetlen, hogy éppen a Napraforgó rendet, a szalagokkal. Sikerült és ez a fő. A kilencvenkilencedik bukfenc után Andris ott ült a kis hajóban, ragyogva, boldogan, mint régen.

Eloldotta Bobojsza...

S uccu neki! — eloldotta Bobojsza fürgén a kötelet az ágy lábáról, kifeszítette Kököjszi a vitorlákat, kézbekapta a kormányt.

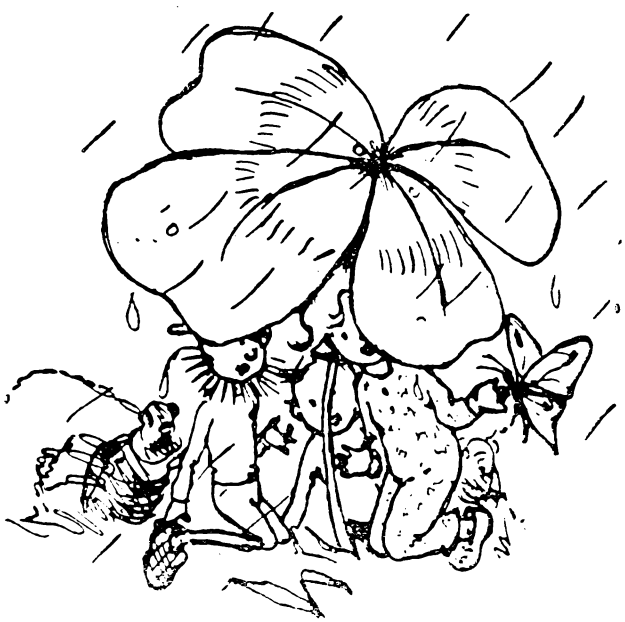
Hogy merre mentek, miket láttak? Olyan furcsa volt és hihetetlen, szinte el sem merem mondani... olyan az egész, mint egy mese.

A nagy fekete tengeren rohant a hajó, amerre egyszer Időkirály országába hajóztak — tik-tak, tik-tak, rohantak az Órák és a Percek... látták elsurranni a Heteket, Hónapokat s Éveket, egy pillanatra felbukkant az Időkirály maga amint fésüli, fésüli ezerszínű szakállát. De hogy, hogy nem, látták a madarakat is és a rókákat és nyulakat is, meg az őzeket, akikkel egyszer szót váltott Andris ott az erdőben, tudjátok... S látták Ősz urat gondjaiba merülve, látták Tavasz kisasszonyt szökellni hajlongó harangvirágok között, katicabogarak menete kísérte. Látta Andris Nyár nénit, amint az almákat festegeti pirosra — gondosan mártogatta ecsetjét a napsugárba és árnyékba felváltva — s hallották, amint Tél bácsi parancsot ad az északi szélnek: eredj fújni. Látták a holdat, hallották, amint a csillagokkal társalog, s egy őz mondta amott egy másik őznek: szeretlek... Mókusok nevettek fölöttük és fenyőtobozzal megdobálták őket, aztán vihán-colva ugráltak tova... Tudja az ég, mindez oly szép volt és mégis oly szomorkás... Mintha bejárta volna a kis hajó mind az utakat, amiket eddig megtett Andrissal, mintha emlékeztetőül vitték volna a törpék: el ne felejtsd mindezt, akármekkora nagy is leszel! Ha a hetedik ablakszemen nézel már ki akkor is

jusson eszedbe, hogy az Idő királya hogyan fésüli ezerszínű szakállát! Ha az arcodon szőrök nőnek és szájad körül ráncok futnak össze, akkor is tudd, hogy te láttad Tavasz kisasszonyt amott a domboldalon táncolni... s ha olyan nagy leszel már, hogy a kisfiadat méregeted az ajtófélfához, akkor is emlékezzél a nagy nevetésre, mikor a holló mosta a fiát...

Ki is szálltak a hajóból. Kikötöttek itt is, ott is, szitakötőket szólongattak meg a réteken és nyulakkal futottak versenyt, ó, nagy mulatság volt ez.

S hát mikor a vihar ott érte őket a mezőn! Zuhogott az eső, csudára kifényesített villámok hasították az eget és dörgött, morajlott, reszketett minden körülöttük. Egy négylevelű lóhere alá húzódtak be hárman. Összebújtak, — bár Bobojsza mondta, nem jó ilyen magas fa alá bújni, ha vihar van — összebújtak, úgy vacogtak, de nevettek azért. Még egy-két bogár bekéredzkedett hozzájuk meg egy ijedt kis kék pillangó, az éppen mézet vitt a

Egy ijedt kis kék pillangó...

családjának, mikor kitört az égiháború. Siránkozott, hogy útközben egy darázs megtámadta, el akarta venni tőle a mézet, micsoda állapotok, — panaszkodott a pillangó — rémes, hol a hatóság!

Csak Andris fészkelődött egy kicsit. Rá is szólt Bobojsza:

— Mit izegsz-mozogsz, van elég hely!

S hát akkor látta Bobojsza — mindjárt intett is Kököjszinek, s az is elképedt: ennek a nagy behemót Andrisnak ki van a fél fele a lóherelevél alól.

Amint látta Andris, hogy észrevették, hát még az egyik vállát is kidugta az esőre, hencegve, hogy ő mekkora nagy! Egymásra nézett a két törpe és elszomorodtak, de nagyon, s akkor már tudták, hogy nemsokára válniok kell. Ha már nem lehet olyan kicsire varázsolni, hogy jól elférjen velük egy lóhere alatt, akkor már minden hiába. S még henceg is vele! Hogy ő nem fér el! Bobojsza mérges lett:

— Na nézd, — azt mondja — a helyett, hogy meghúzná magát, még dicsekszik.

De Kököjszi legyintett:

— Hagyd, ilyen az ember, már hiába.

Hanem elállott az eső aztán, eltakarodtak a fellegek, kisütött a nap s Kököjszi, Bobojsza és Andris elbúcsúztak a kis kék pillangótól meg a bogaraktól, futottak a hajójukhoz és tovavágtattak a megdagadt vizeken.

— A szigetre most már! — súgta Kököjszi Bobojszának és Bobojsza vissza:

— Igen, a szigetre! — s elfordította a kormánylapátot; jól ismerte ő az utakat földön, vizen és a levegőégen, térkép nélkül.

Csuda nagy tengeren szaladt végig most már a kis hajó — nagyobb volt ez, mint az Időkirály és az Időcsászár tengere együttvéve — s ennek a közepén egy kis szigeten kötöttek ki ismét.

— Itt pihenünk egy kicsit, aztán hazafelé megyünk — mondta Kököjszi, míg a hajót kikötötte egy cövekhez.

Mentek aztán befelé a szigeten. Sokfelé járt már Andris a törpékkel, de ilyen szigetet még sose látott! Milyen csönd van itt... csak a vizek nesze hallatszik, amint mosogatják, mosogatják a partokat... Néhol, amint a víz odaodacsobbant, a hullámok elvittek a partból egy-egy darabot... Lesték a törpék Andrist a szemük sarkából, hogy mit csinál? Hát futott oda András, vesszőket tördösött, — de milyen ereje van! — vesszőket tört s fa derekától fa derekához összekötve, úgy fonta egymásba a vesszőket, kavicsot szórt közibük s földet reá, köveket a tetejébe és megtaposta jól, hogy el ne moshassa a partot a víz.

— Jól van — bólintott Kököjszi.

— Jól van — bólintott Bobojsza is. — Csak vigyázz is, el ne vigye a víz a partot, mert szétmossa az egész szigetet. Vigyázz rá, a tiéd!

— Az enyém?...

— A tiéd! Mi neked adjuk!

Örült ennek Andris, de nem ugrált, mint máskor szokott, csak úgy csendesen örült. Megköszönte szépen s óvatosan járták be aztán keresztülkasul

a csendes szigetet, vizsgálgatta Andris a partokat, nem szakad-e be valahol? Egyszerre megállott s kérdezte:

— Hogy hívják ezt a szigetet?

Kököjszi felelt igen komolyan:

— Ez, lelkem, az Emlékezés szigete. Idejössz el majd, ha nagy leszel, mindig idejössz, ha bajok érnek a világban. Ha megbántanak... ha megütnek... ha nem érted, amit beszélnek... s ha nem értik, amit te beszélsz, akkor idejössz a szigetre, jól vigyázz rá.

— S ti? Ti velem jösztök?

Bobojsza felemelte az ujját:

— Ezt majd megtudod.

Pihentek egy keveset, s Bobojsza az égre nézett aztán: menjünk, későre jár.

Eloldották a hajót és mentek most már toronyiránt hazafelé. Andris visszanézett... állott a kis szigetet a nagy tenger kellős közepén: — hát ez az ő szigete.

Andris visszanézett...

Futott a hajó... de vigyázva, nagyon óvatosan bánt a vitorlával s kormánylapáttal a két okos kis törpe, mert hogy-hogynem, Andris úgy lenyomta a hajót, hogy egy-egy nagyobb hullám be is csapott. Mikor a folyóba értek, — már közel a városhoz — Andris bele is vágta a fejét egy hídoszlopba. Megálltak, elővette Bobojsza az elsősegély-ládácskáját. Van abban mindenféle gyógyszer, kötszer, vatta, s más efféle ilyen alkalmakra, jól megmosták a horzsolást Andris fején s betapasztották. Bólogatott Bobojsza: nem az első eset, nem, nem, s nem is az utolsó.

Bizony, nem első eset volt ez. Utóbbi időben már a repüléssel is baj volt néha. Elnehezedett Andris, s egyszer, mikor a falon osontak át, beleütötte az orrát. Akkor is így kellett mosogatni. Szerencsére, az ilyen törpék mindig visznek magukkal orvosságot, amivel megkenegethetik, kimosogathatják az efféle növekedő gyermekek sebeit, horzsolásait, s jól bekötözgetik, aztán mehet, katonadolog — hiszen már otthon is vagyunk.

— Mikor jösztök megint? — akarta kérdezni Andris, de a két törpe már a hajóba ugrott, puszit dobott feléje Kököjszi s Bobojsza is mosolygott

és futott a hajó, futott már velük, dagadtak a vitorlák, lengett a zászló, s csak a zümmögésük hallatszott még idáig:

A szigetet jól megvédjed!
Vigyázz reá, ott a fészked,
Ha bántanak, ott a várad.
Kemény szél a régi fákat
Ki ne döntse. El ne mossa
Partját az ár... Lábad nyoma
Megmaradjon örök jelnek...
Rátalálj, ha megkergetnek.

Így telt el ez a születésnap, s reggel, mikor felébredt Andris, jóformán nem tudta, hogy ő most szomorú-e vagy vidám... De aztán jött Apja, lerántotta róla a takarót: hé, fiú, hasadra süt a nap! — s mosolygott Andris. Nemsokára bajuszod nő, — mondta Anyja — és már nevetett Andris s megsímogatta az orra alatt a helyet, ahová majd bajusz nő.

TIZENHATODIK FEJEZET

Búcsú a törpéktől

Történetem most már a vége felé közeledik. De nagyon kell vigyáznom, nehogy valamit is kihagyjak.

Arra bizonnyal emlékeztek, hogy a törpék mit ígértek? Azt ígérték, hogy Andrisnak lesz majd egy kis testvére, Panni. Márpedig az ilyenféle törpék, mint ez a Kököjszi meg Bobojsza, nem szoktak füllenteni és jól értik a dolgokat. Hogyne, hiszen ők odafönt, mennyországi tanyájukon sok mindent megtudnak vagy egyenesen a jó Istentől, vagy a törpék fejedelmétől.

Most sem hazudtak, ezt is jól tudták. Igaz, hogy Andris nem egészen így gondolta a dolgot. Ő azt hitte, hogy egyszerre csak ott tipeg-topog majd egy kislány körülötte — Panni — s ő beszélgethet, játszhat vele és parancsolhat neki. Ehelyett az történt, hogy először is ez a kislány itt se volt még, mikor ő vele — Andrissal — kezdtek egyre kevesebbet törődni. Anyja, Apja, vendégek, nénik és bácsik mindenki csak Pannit emlegette. Még akkor is, ha vele beszéltek. Dícsérték, hogy Panni milyen jó, Panni milyen kedves, Panni milyen szófogadó. Ha Andris nem akart kezet adni a szigorú bácsinak, az rögtön így torkolta le:

— Majd Panni kezet ad. Majd meglátod, Panni milyen szépen ad kezet.

Ha Andris nem ette meg a kalarábát, Anyja azt mondta:

— Nahát, majd meglátod, Panni milyen szépen megeszi a kalarábét!

Ha Andris vizet hordott be pohárban és az ablakon át a járókelők nyakába öntötte, akkor Apja azt kiabálta:

— Hát ilyet Panni nem tesz! Ez csak egy ilyen rossz fiútól telik ki, mint amilyen te vagy!

Váltig törte a fejét Andris ezeken a dolgokon.

Egyszer meg Jujj néni azzal jött, hogy:

— Andriskám, te most hozzám jössz vendégségbeeeee, — mindíg így húzta a szót Jujj néni, ha vele beszélt — biiizony, most majd nálam leszel talán egy hétig is, jaj de jóóóó lesz, úgy-eeeeee?

Váltig törte a fejét Andris...

— Nem lesz jóóóóó, — és még toporzékolt is Andris — nem akarok Jujj nénivel lakni!

— De Andris, — felháborodott — Jujj néni — ha Pannit hivnám, ő rögtön jönne.

— Hát hívd Pannit.

— De én téged hívlak. Panni repülne hozzám.

— Honnan tudsz annyi mindent Panniról, nem is ismered!

— Jujj, — kiabált Jujj néni, ahogy szokása volt neki — mindjárt megeszlek.

A vége bizony az lett, hogy Andrist Apja is elővette és a lelkére beszélt, Anyja is kioktatta, s a végén elvitték Jujj nénihez lakni, azt mondták:

— Mire Jujj nénitől hazajössz, egészen biztosan ittlesz a kis testvérkéd.

Képzelhetitek, szegény Andris, most volt először idegenben. Sokan közületek nem is tudják még, hogy milyen rossz az, mikor az ember először alszik úgy, hogy sem Anyja, sem Apja nincs ott és mások a falak körülötte és a bútorok és másüvé nyílik az ablak, másutt van az ajtó, mint otthon és még a levegő is más, más a szaga mindennek. Mire felnövünk. megszokjuk ezt, de mindíg eszünkbe jut idegenben, hogy otthon mi volt.

«Jaj de jóóóó lesz!»

S a törpék nem jöttek el Andrishoz. Jóformán nem jártak nála azóta, hogy az Emlékezés szigetén voltak együtt. Emlékeztek rá, úgy-e... mikor az a nagy vihar volt és Andris alig fért el a négylevelű lóhere alatt. Szinte kezdte már el is felejteni a törpéket egészen Csak most, hogy Jujj nénihez költöztették, jutott eszébe, hogy ha eljönnének... De jó volna!... Vagy talán meg sem találják őt ilyen messze az ágyától? Lehetséges volna, hogy a törpék nem tudják, merre van a Jujj néni lakása?

Egy napon azzal jött meg Jujj néni, hogy: na, Andris, megérkezett a kis testvérkéd. Csakugyan lány, Panninak hívják!

— Látni akarom! — kiabált Andris. — Látni akarom!

— Majd holnap, Andris, most még fáradt a nagy úttól, messziről jött, most pihen.

Valahogy eltelt ez a nap meg az éjszaka, — Apja is eljött és mesélt Andrisnak a kis testvéréről — s másnap aztán!... Nahát, ez furcsa volt. Mikor Andris először meglátta Pannit. Bizony, nem ilyennek gondolta. Elég picike volt ugyan ez a Panni, de nem lehetett vele se beszélgetni, se birkózni, se semmit. Csak feküdt a bölcsőben és aludt.

Lábujjhegyen lépett oda Andris és sokáig nézte, nézte, egyszerre csak felemelte a kezét és meg akarta ütni.

— Andris! — szól rá Anyja, aki az ágyban feküdt, mert olyan nagyon várta Pannit, hogy most pihennie kell, azt mondta a doktor bácsi.

— Na de Andris! — mondta Apja is.

— Ilyent! — kiabált a szigorú bácsi, mert ő is ott volt.

— Jujj, Andris! — sivalkodott Jujj néni, s a jókedvű fiatalember nevetett és azt mondta:

— Jól kezdődik, jól kezdődik!

Panni meg csak feküdt a bölcsőben és aludt.

Sokáig nézte, nézte...

Bizony, soká tartott, amíg Andris megszokta, hogy Panni is itt van. Itt van és körülötte forog minden. Neki kiabál a szigorú bácsi, neki mondja Jujj néni, hogy megeszlek, te, megeszlek! Neki himbálja az óraláncát a jókedvű fiatalember, Apja Pannihoz megy először, ha hazajön, s Anyja is mindig csak ezzel van: Panni alszik, Panni felébred, Panni éhes, Panni sír — mindig csak Panni, Panni, Panni.

Hányszor visította Andris: vigyék el Pannit, vigyék vissza, nem kell! S alig nyugodott meg, ha Apja elmagyarázta, hogy Pannival azért kell annyit törődni, mert még nagyon pici és gyönge. Majd ő is megnő és akkor milyen jól lehet majd vele játszani.

— De engem is szeretsz? — kérdezte Andris.

— Hát hogyne.

— Anyja is szeret?

— Ő is.

— De engem jobban, mint Pannit?

— Egyformán.

— De ne egyformán, engem jobban szeressetek! — és sírt Andris, s mindig Apja, Anyja ölébe akart ülni, összehúzta magát kicsire és vékony hangon selypítette: én is picike vagyok... egészen picike vagyok... — de hiába, már nem volt olyan picike, ez látszott rajta.

Ezekben a napokban ismét sokat gondolt Kököjszire és Bobojszára Andris. Egyszer meg — ez olyan furcsa volt — Panni aludt a bölcsőben, vendégek jöttek és suttogtak körülötte. A szigorú bácsi föléje hajolt:

— Na, te pici, te! Hát miféle leszel, ha megnősz? Te is meghúzogatod a bajuszomat, mint ez a csibész bátyád? — S akkor Panni abban a pillanatban rányitotta azt a nagy kék szemét a szigorú bácsira és elkiáltotta magát:

— Oá, oá, oá!

Hátrahőkölt a szigorú bácsi és nevettek mind, Apja, Anyja, Jujj néni és mindenki. S Andris fülelt, szimatolt... mintha Kököjszi és Bobojsza röpködnének itt a szobában! Vagy nem? De... itt kell hogy legyenek valahol... — és fülelt, keresett, de hiába, nem látta őket sehol.

Ezen a napon aztán, este, amint fekszik Andris az ágyában — a kis órát nézte... bólogatott a piroscsőrű, sárgatollú madár a fészek fölött, tik-tak, tik-tak, tik-tak, ketyegett a kis óra — egyszer csak hullámzani kezdett a fény, amely az ajtó hasítékán át beszüremlett s végigfeküdt a padlón, el egészen a dívány sarkáig, ahol a cinntányéros mackó ült... Hullámzani, rengeni kezdett, mint régen... Andris felült ágyában, tudta már, jól érezte, hogy mi lesz. Nőtt, dagadt a folyó, ágya széléig ért már és a hullámok hátán sebesen közeledett a büszke kis hajó, a Szent Kristóf. Duzzadtak a vitorlák a szélben s a lobogó csattogott a rúdon. Kököjszi fogta a kormányt félkézzel, a másikkal integetett neki; Bobojsza elkapta az ágy labát, ráhurkolta a kötelet, egy-kettőre s már ott ültek előtte a paplangombon. De... — nem szóltak.

— Szervusz Andris — ennyit mondott végül is Kököjszi vékonyan.

Ott ültek előtte

— Szervusz — mondta Bobojsza is vastagon, és hallgattak. Lábukat alálóbázták a gombról.

— Szervusztok — mondta Andris, és hogy csönd lett aztán, hallhatták, amint a hullámok játszanak és a hajó oldala súrolja az ágy lábát.

— Búcsúzni jöttetek... — mondta végül,

— Búcsúzni jöttünk — mondta Kököjszi és lehajtotta a fejét.

— Igen, búcsúzunk — mondta Bobojsza is, és ő is lehajtotta a fejét.

— Ma itt jártatok, — szólt később Andris — úgy-e, itt voltatok délután?

— Igen, itt voltunk — mondta Kököjszi, s Bobojsza hozzátette:

— Láttuk, hogyan figyeltél...

— Gondoltam, hogy itt vagytok

— Nem leszünk messzire tőled, Andris — mondta végül is Bobojsza, és felállott, előbbre jött. — Mert tudod-e, minket most Pannihoz osztottak be. Őt kell szolgálnunk. Itt már jól ismerjük a dörgést, — s körülnézett a szobában a játékok, képeskönyvek, építőkockák és annyi más ismerős holmi között így hát közel leszünk.

Andris a kiskörmire ültette Kököjszit, mire Bobojsza is odajött és felmászott. Hintáztatta őket Andris a kiskörmin, szép csöndesen hintáztatta...

— S most Pannit viszitek majd a hajón? — kérdezte végül.

Kököjszi bólintott.

— Pannit.

— És hozzám sose jösztök többé?

Bobojsza felállott, ünnepélyesen:

— Nézd, Andris, tudj meg mindent. Elmondok mindent... amit csak lehet. Mi veled vagyunk az első oá-tól az utolsó ámenig. De... meg kell mondanom, látni már nem láthatsz minket többé.

— Soha?...

— Soha! — mondta Bobojsza keményen, és Kököjszi megint csak lehajtotta a fejét. — Soha nem látsz már, — folytatta elszántan Bobojsza — mert tudod, az úgy van, hogy amint nőnek az emberek, úgy el kell hogy maradjunk tőlük. Az egészen felnőttek előtt nem is szabad jelentkeznünk.

Kököjszi megint csak lehajtotta a fejét...

Kököjszi közbevágott:

— De kérlek..

— Pszt, hagyd csak, elmondom azt is. Nézd, Andris, azért ne szomorodj el. Emlékszel, milyen nehezen tudtunk kicsivé varázsolni legutóbb is. Úgy-e, emlékszel? Hiszen már nem férsz el a hajónkon! S hiába vetjük a bukfencet a szíved fölé, ha te hencegve kidugod a félfeledet a négylevelű lóhere alól, hogy nézzétek, milyen nagy vagyok! De figyelj csak, Andris. Te most már tudod, hogy élnek a fák, a füvek, a virágok, a kövek, minden él, hiszen megmutattuk neked. Te tudod már, hogy fölötted van a jó Isten és bármikor szólhatsz Vele... hát nem maradsz egyedül. Aztán megmutattuk neked az Emlékezés szigetét... neked adtuk, látod, oda elmehetsz, ha akármilyen öreg leszel is, ott megtalálod a régi lábnyomodat a szigeten és a bokrok alá húzódva alhatsz egy jót.

Kököjszi türelmetlenül közbeszólt ismét:

— Azt mondd meg, hogy...

Bobojsza megmérgelődött:

— Hát tudod mit, azt mondd meg, te.

— Meg is mondom. Idehallgass, Andris. Ha a kisgyerekek felnőnek, nekünk ott kell hagynunk őket, hogy megálljanak a saját lábukon, mint Apja vagy Anyja. De nem tud egyetlen gyerek se akkorára felnőni, hogy mi el ne jöjjünk hozzá, ha nagyon, de nagyon kíván minket. — Andris ajakára ült Kököjszi és fényes lett a szeme. — Érted, mit mondok, Andriskám? Ha olyan bajuszod és szakállad lesz is, hogy mindennap kell borotválkoznod, ha olyan óraláncod lesz, mint a szigorú bácsinak, ha már neked lesz akkora kisfiad, mint amekkora most te vagy, akkor is, ha nagy öröm ér, de főkép ha nagy bánat ér, ha megszomorítanak téged, akkor mi eljövünk a papírhajón éretted s hajhó! viszünk a nagy vizen... Messzire, messzire viszünk... el a városból, el a földről, ahol megbántottak. Viszünk ismét az erdőbe, ahol nyúlfiak beszélgetnek, öreg baglyok huhognak, hollógyerekek sivalkodnak, rigók fütyörésznek. Viszünk a csillagokkal beszélgetni, viszünk az Időkirályhoz és az Időcsászárhoz, végtelen tengerekre viszünk és kikötünk veled az Emlékezés szigetén... Érted-e? Soha nem láthatsz bennünket.... de érezned kell, hogy itt vagyunk körülötted, a nagy pillanatokban mindíg itt vagyunk, csak figyelj mindíg magadba.

Reszketett Andris, valósággal reszketett az izgalomtól és kérdezte:

— S be fogok-e férni a hajóba, ha olyan nagy leszek?

— Bízd ránk. Begyömöszölünk majd. Csak ne szégyeld, hogy kicsi vagy, s akkor belefársz. Akkor majd vetünk olyan bukfencet a szíved fölé, hogy akkorácska leszel, mint mi. Viszünk a hajóval, viszünk az Emlékezés szigetére, és ha nem tudod, hogy merre van, mi megsúgjuk neked. Ez így van, Andris. A legtöbb felnőtt beleférne a mi hajónkba és jöhetne velünk, ha jól ismerné az Istent. Beszélgethetnének akkor a bogarakkal, fákkal és fűvekkel, hallgathatnák a csillagokat, meg a holdat és napot s értenék egymást is és a viharok elől elbújhatnának akár egy búzavirág alá is. De jaj annak a felnőttnek, aki nem fér be a mi hajónkba soha. Aki henceg azzal, hogy ő mekkora nagy, holott, úgy-e, te láttad, milyen kicsi a legnagyobb ember is, ha akár csak egy felhő csücskéhez mérem, és hát még mi van a felhők fölött! Andris, — könyörgött Kököjszi — emlékezzél... nézd, még ezt is megmondom. — Bobojsza köhécselt és integetett neki, de Kököjszi folytatta vitézül: — megmondom neked, hadd tudjad: az Istennek van egy régi terve — tudod, mi halljuk, látjuk az ilyesmit odafönt — építi, egyre építi az Ő hajóját! Akkora nagy kis-hajó az, hogy abban aztán elférnek a világ összes emberei, felnőttek, gyerekek, mindenki. És ha abban elférnek, akkor mindenki érti egymás nyelvét és mindenki jóba lesz mindenkivel. Csak hát nehezen készül a hajó persze, mert a felnőttek nagyon hencegősek.

— Elég! — Bobojsza ráreccsentett. — Nem kell mindent a gyerek orrára kötni, a többit találja ki magától... arra való az élete! Késő is van már, búcsúzzunk.

Hát bizony Andris, mi tűrés-tagadás, sírva fakadt.

— Ne sírj, — súgta Kököjszi — ne sírj, Andris, na nehe-sihirjáháál — s ő is csak elfakadt sírva. Nadrágzsebéből pirinkó zsebkendőt kaparászott elő, nagy trombitálva kifújta az orrát — Ne sírj, Andris — odahajolt hozzá és megcsókolta az ajakát: — Isten veled, Isten veled... — mondta vékonyan.

— Isten veled... — mondta vastagon Bobojsza, és nagyon morcosan nézett maga elé, de reszketett a hangja — Isten veled, na! — ismételte és hátbavágta Andrist.

— Isten veletek — mondta Andris, s elindult a két kedves törpe. Végigballagtak a paplanon, óvatosan bukdácsoltak át a ráncokon, gyűréseken, eloldotta Bobojsza a köteleket, bekászálódtak a hajóba. Kököjszi felvonta a vitorlát, Bobojsza marokra kapta a kormányt — a piroscsőrű, sárgatollú kis madár bólogatott emitt a fészek fölött, járt az inga, tik-tak, tik-tak, aludtak az építőkockák, a képeskönyvek s a cinntányéros mackó. Bobojsza elfödte kalapjával az arcát... Kököjszi kis zsebkendőjével integetett... és futott, futott a hajó a vízen, dagadtak a vitorlák, lobogott a zászló... s eltűnt a Szent Kristóf a messzi vizeken.

Csak halkan, egészen halkan hallatszott idáig, amint zümmögik a törpék, zümmögik a nótájukat:

Kis hajónk majd eljön újra,
Mindig készen áll az útra,
— Ha nagy öröm ér vagy bánat,
Kergetnek vagy elhagynának.. —
Eljön érted s elviszen
Messzi, messzi nagy vízen...
Törpéidet el ne feledd,
Most búcsúzunk, Isten veled!...

Eltűnt a hajó... és elaludt Andris. A sárgatollú madár csak bólogatott a fészek fölött — tik-tak, tik-tak — ő látta, hallotta az egészet, tanúskodhat is róla, hogy mindez így történt.

...és elaludt Andris.

Ti is tudtok most már mindent Andrisról és a két furcsa kis törpéről, Kököjsziről és Bobojszáról. Mesémnek hát vége is van.

Talán egyszer majd még elmondom, hogy hogyan barátkozott meg lassanként Andris a kis testvérével, Pannival, s mi lett velük később, de az most nem tartozik ide.

Még annyit elárulhatok nektek, hogy nekem is van két ilyen kis törpém... bizony. S voltaképpen ők súgták nekem ezt az egész dolgot és kértek meg arra, hogy meséljem el úgy, amint volt. Nem vettem el belőle semmit s nem is tettem hozzá. Ez az én két kis törpém is éppúgy ottvolt a bölcsőmnél, mikor születtem, mint Kököjszi és Bobojsza az Andris bölcsőjénél s később a Panniénál. De én nem hittem nekik akkor, s mikor elbúcsúztak tőlem, nagyon hencegtem azzal, hogy most már felnőtt vagyok. Ezért aztán büntetésből a jó Isten nekem nem adott kisgyereket, ez így van. Csak azok kapnak a mennyországból kisgyereket, akik jól viselik magukat. Később, mikor már beláttam, hogy a törpéknek igazuk van, akkor kegyelmet kaptam s megengedték, hogy legalább a mások gyerekeinek, meg a felnőtteknek mesélhessek. Így súgták aztán a törpék nekem ezt a mesét s továbbadtam nektek. Most már elhihetitek, hogy igaz. S ha ti is jók lesztek és én is jól viselem magam, akkor találkozunk egyszer együtt a papírhajón. Kököjszi felvonja a vitorlákat a Szent Kristófon, Bobojsza marokra kapja a kormánylapátot s azzal: gyerünk! Beutazzuk ezt az egész nagy világot és... talán a jó Istent magát is meglátjuk egyszer. Az Övé a végső, legnagyobb s legszebb kikötő. Aki jól megtanul hajózni, végül is jutalmul elérkezik odáig és megpihen.

Vége

ANONYMUS

KÖNYVKIADÓSZÖVETKEZET

ROMA, C P. 9043

Kiadványai

PROHÁSZKA OTTOKÁR. *Elmélkedések az Evangéliumról.* (768 l. bibliapapir, aranyozott egészvászon kötés). Ára 1600 lira, tengerentul: 3.-$. Póstaköltség 120 lira, ill. 25 cent.

CS. SZABÓ LÁSZLÓ. *Magyar Versek. Madáchtól Napjainkig.* (Az utolsó 100 év több mint 70 magyar költőjének ezernél több verse az antológia szerkesztőjének bevezetésével). Ára aranyozott egészvászon kötésben 1600 lira, ill. 3.-$. Póstaköltség 200 lira, ill. 40 cent.

* * *

Az Anonymus Kis Könyvtára

1. KÉPES GYERMEKNAPTÁR az 1953.évre. (Magyar mesék, magyar versek, magyar nóták és ezer apró színes tudnivaló a régi Magyarországról). Leszállított ára: 250 lira, ill. 50 cent. - Póstaköltség 60 lira, ill. 10 cent.

2. TÖRÖK SÁNDOR. *Kököjszi és Bobojsza.* Furcsa történet egész kicsi Gyermekeknek és komoly Felnötteknek. - Ára 600 lira, ill. 1.-$. - Póstaköltség 120 lira, ill. 25 cent.